

Nerocina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

ČeKovni račun Ljubljana številka 10,650 in 10,349 za inzerate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

SLOVENEK

Žrtve za vojno

Sedanja vojna je, kakor vemo, obenem gospodarska vojna, ki zavzema že danes ogromen obseg in ga bo čedalje bolj. Obe stranki skušata z vsemi razpoložljivimi sredstvi zasuti druga druga vse gospodarske vire in sicer ne samo tiste, s katerimi se vodi vojna, ampak tudi one, ki so potrebni za življenje in napredek naroda samega. Če je bilo tako že v minuli svetovni vojni, je danes brezprimerno bolj. To je pojav, kakršnega svet v tolikem obsegu in s tako radikalnimi sredstvi še ni poznal. Če se je moglo kdaj govoriti o vojni brez ozira in do uničenja, potem je v pravem in polnem pomenu mogoče govoriti o njej sedaj, ko so vsi izumi sodobne tehnike postavljeni v to službo in ko padajo pred tem ciljem vsi človečanski običaji in vse postavbe človeške morale.

Znano je, kako zelo trpi zaradi te vojne Nemčija, ki je morala svojemu prebivalstvu naložiti žrtve brez primere zato, da bi bila armada preskrbljena z vsem in da se ne bi izčrpale zaloge, ki so bile nakopičene za prehrano oboroženega in neoboroženega naroda. Zlasti je prizadeta Nemčija po morski zapor, s pomočjo katere Anglija in Francija skušata presekat vsi izvoz in uvoz Nemčije, kjerkoli jima je to na morjih mogoče. Zaradi tega je za Nemčijo najvažnejše vprašanje dobava surovin, ki so potrebne za njeno industrijsko proizvodnjo, brez katere ni mogoče voditi vojne. Čeprav more Nemčija, kjer ji je svetovni trg odprt, zamenjati surovine in prehrano s proizvodi svoje industrije, pa so ji postavljene na pot druge težkoče, ker skuša njen nasprotnik to kupčijo preprečiti s tem, da ponuja dobavitelju večje cene in sicer v denarju, ki ga ima v izobilju. Nemčija si je v zadnjem času zagotovila takó prehrane kakor surovin z izmenjalno pogodbo s Sovjeti in res se je ta izmenjava že začela. Iz Sovjetije odpremljajo v Nemčijo predvsem petrolej čez bišvo poljsko mejo, kjer ga morajo zaradi razlike v železniških tirih pretovoriti na kamijone, dočim se v Hamburgu natovarjajo ladje s stroji in orožjem za Sovjetijo. Ker pa so upravne, gospodarske in prometne razmere v Sovjetiji v več pogledih še slabše, kakor so bile v carski Rusiji, in ker bo Sovjetska unija, ki se čedalje bolj zapleta v vojno, sama rabila pretežni del svoje produkcije, izgubi pogodba s Sovjetijo velik del vrednosti, ki bi jo mogla sicer imeti.

Toda tudi nasprotniki Nemčije imajo v gospodarskem oziru nemajhne težkoče. Anglija ima ogromne gospodarske in finančne vire, ki so danes še večje vrednosti po gospodarskem sodelovanju s Francijo. Če pomislimo, koliko imata zapadni demokraciji kredita v devizah, bodisi v drugih trgovskih vrednotah neposredno ali v kratkih rokih v Ameriki in v Kanadi, potem bomo razumeli, kako zelo v tem pogledu prekašata svojega nasprotnika. Vse ta kapital je seveda treba, kakor pravimo, mobilizirati v celoti in v vsakem trenutku, da bi se dosegla čimprejšnja in čim odločilnejša zmaga. Tako pravijo v Angliji vsi tisti politiki in gospodarski ljudje ter časopisi, ki hočejo delu vlade pomagati s svojo kritiko. Seveda imajo kritiki vedno poleg dobrih lastnosti tudi to slabo, da ne poznajo ali nečejo poznati težkoč, ki so zvezane s takim naporom vseh sil.

Vlada je delavskim strokovnim zvezam naznanila, da ima ogromen načrt za proizvodnjo orožja in streljiva. Letos bo zgradila veliko novih tovarn ter obstoječe prikojila vojnim potrebam tako, da bo zaposlila en milijon moških in prav toliko žensk, ker ima Anglija začuda še vedno nemalo število brezposelnih. Toda ta načrt ne zahteva samo naravnost astronomskih vsot za gradnje, za instalacijo in za surovine, ampak tudi za delavske plače. Vprašanje potrebnega denarja pa ni otroška igra. Anglija potrebuje čedalje več tujih deviz, da nakupi razen hrane, ki se po največjem delu mora uvažati iz inozemstva, surovine za vojno industrijo in jih prevaža domov. Kako rešiti to vprašanje, ne da bi se bilo treba zateči k inflaciji? Do zdaj je vlada predvsem povdarjala potrebo po čim večjem zmanjšanju uvoza in po štedenju, to je, da se troši čim manj vsega tega, kar ni nujno potrebno za življenje. Potrošnja je sedaj v Angliji že izvedena po prisilni omejitvi raznih živil (vse vrste mesa in masti, masla in sladkorja) in tudi po prostovoljnem štedenju, še bolj pa po tem, da cene živim hudo in naglo rastejo, zaradi česar so tako zvani nižji sloji brez postave prisiljeni štediti.

Da bi dviganje cen zadržala v pametnih mejah in preprečila, da se ne bi iz tega rodile škodljive posledice, je vlada posegla po sredstvu, da daje podporo trgovcem z živili na drobno, za kar izdaja 250 milijonov din našega denarja na teden. Če bo vlada hotela to podporo raztegniti še na druge panoge, bo morala biti zelo previdna, ker bi potem ne imela nobenega dobička od dodatnih davkov in taks na tiste predmete, ki se prodajajo po višjih cenah. Prostovoljni prihranki, ki so do zdaj dali že okoli 70 milijonov funtov, bodo sicer znižali izdatke in vladi sami prinesli znatne vsote, toda navzlic temu se ne bo mogoče ogniti sorazmernemu dviganju delavskih plač, ker cene živil bodo kljub vsemu šle svojo pot navzgor, čim hujše bodo posledice vojne.

Največji vir dohodkov je slejkoprej zunanja trgovina. Prebivalstvo mora čim manj kupovati v inozemstvu, ker taki predmeti, katerih se človek lahko odreče, zahtevajo deviz, ki jih vlada potrebuje v prvi vrsti za nakup surovin in vojnega materiala. Devize pa so tembolj potrebne, čimbolj skuša Anglija nakupovati v nevtralnih državah takega blaga, ki ga potrebuje tudi Nemčija, četudi ga Anglija sama morebiti ne potrebuje. To seveda zopet zahteva ogromne vsote in zadeva na oviro v konkurenci drugih držav, ki se ne vojujejo, hočejo pa od vojne zaslužiti, med katerimi so v prvi vrsti Severna in Južna Amerika, potem Japonska in Italija, pa seveda

Ljuba Davidovič - umrl

Belgrad, 19. febr. Davi ob 8.40 je umrl g. Ljuba Davidovič, predsednik vlade v pokoju, ustanovitelj demokratske stranke in njen voditelj ter večkratni minister.

Ljuba Davidovič se je rodil leta 1863, v Vlaški v okolici Belgrada, kjer je obiskoval gimnazijo ter univerzo. Posvetil se je filozofiji ter je po končani univerzi postal gimnazijski profesor. Kot profesor je takoj začel znanstveno delovati ter je napisal razpravo o življenju mravelj.

Dasi od mladih nog radikal, se v politično življenje ni vtikal, marveč je začel politično delovati šele v zreli moški dobi ob prelomu stoletja. Takrat je mladina radikalne stranke vedno močnejše začela stopati v ospredje, dokler se proces ni končal s popolnim razcepom mogočne radikalne stranke. Mladi so ustanovili novo radikalno stranko, ki so jo imenovali »samostalna radikalna stranka«, med tem ko so bili zunaj znani kot »mladi radikali«, ki so bili v opoziciji zoper »stare radikale«. Pozneje so Davidovičeve skupino navadno imenovali »samostaleci«, ki jih je vodil Pašić. Kot opozicionalec je bil Davidovič leta 1905, v okviru Vranja izvoljen prvič za poslanca ter je še istega leta postal v Stojadinovičevi vladi prosvetni minister. Poslej je postal njegov volilni okraj Belgrad, kjer je bil vedno izvoljen in je leta 1913 do 1914 bil celo belgradski župan.

Ko je izbruhnila svetovna vojska, je nastopila koncentracijska Pašićeva vlada, ki je Ljuba Davidovič v njej bil prosvetni minister.

Po svetovni vojski se je srbska samostalna stranka skupaj s hrvatsko-srbsko koalicijo ter drugimi nacionalistično usmerjenimi prečani (Pribičević, dr. Žerjav itd.) združila v Jugoslovansko demokratsko stranko, kateri so se pridružili tudi ostanki nekdanjih močnih srbskih strank, naprednjakov (Voja Marinković) in liberalcev (Voja Veljković). Voditelj te skupaj znesene stranke je bil Ljuba Davidovič, ki je 16. avgusta 1919 po Protiču sestavil svojo vlado in z njo vladal do 20. marca leta 1920.

Toda njegova nova stranka notranje ni bila enotna. Pomagala je uveljaviti centralistično vidov-

Toda ta vlada je bila kratkega življenja ter je že nekaj mesecev že morala odstopiti.

Ze poprej se je zaradi Davidovičeve spravljive politike do Slovencev in Hrvatov Svetozar Pribičević s svojimi ožjimi pristaši (Vilder, dr. Budisavljevič, dr. Grisogono, dr. Žerjav, dr. Kramer itd.) ločil od Davidoviča ter ustanovil svojo samostojno demokratsko stranko, katere je po padcu Davidovičeve vlade leta 1924. skupaj z radikali tudi prišla v vlado ter je znana v slovenski in jugoslovanski politični zgodovini kot nasilni »PP režim«. — Duša vsega nasilja pa so tudi takrat bili samostojni demokrati in so iz tiste dobe znani pri nas

Izjava dr. Antona Korošca ob smrti Ljube Davidoviča

Ljubljana, 19. februarja. Uredniku »Slovenca« je g. predsednik senata dr. Anton Korošec dal naslednjo izjavo ob smrti Ljube Davidoviča:

»Čeravno smrt g. Davidoviča ni prišla nepričakovano, vendar nas je vse, ki smo ga dobro poznali, globoko pretresla. Bil je velik v svoji ljubezni do države, do svojega srbskega naroda, do svojih demokratskih načel in do svoje stranke. V javnem in zasebnem življenju je bil skrajno pošten, v svojem obče-vanju prijeten in dobrodušen.

G. Davidoviča sem prvič videl in z njim govoril jeseni l. 1918 v Zenevi, kjer mi »avstrijski« Jugoslovani nismo imeli nobene zveze z Ljubljano in z Zagrebom, a Srbijsanci premalo s Kriom. Vendar nas vseh želja je bila, da se oni, ki še nismo bili osvobojeni, osvobodimo in z onimi, ki so že bili svobodni, zvežemo v eno državno celoto. V Jugoslaviji sem z g. Davidovičem mnogo sodeloval, bodisi v vladi, bo-

disi v opoziciji. Zadnjikrat sem govoril z njim leta 1933, ko sem bil konfiniran v Vrnjački Banji. Po prestanku konfinacije koncem l. 1934 smo šli vsak svojo pot, vendar brez vsakega osebnega nasprotstva.

Največjo zahvalo smo Slovenci g. Davidoviču dolžni, ker kot minister prosvete ni hotel poslušati nobenih intrig ter je z največjo pripravljenostjo storil vse, da se je ustanovila slovenska univerza v Ljubljani.

G. Davidovič ni bil noben šovinist, zato je tudi vedno dobro razumel želje Slovencev in Hrvatov, ter jim ni zapiral ne srca, ne razuma.

Opozarjati na to, da je bil vedno in v vseh okoliščinah brezpogojno vdan svoji državi in kralju, bi bila razžalitev.

Se eno je, kar je treba poudariti: umrl je s čistimi rokami! V skromnih razmerah je živel, v skromnih razmerah je umrl.

Bodi mu lahka zemlja domača!

lansko ustavo zlasti pod pritiskom prečanskih nacionalistov, čeprav je stari Ljuba Davidovič vedno kazal razumevanje za stališče Slovencev in Hrvatov. V zgodovini slovenskega naroda bo Davidovičovo ime vedno hvaležno imenovano, ker je bil on tisti, ki je ustanovil slovensko univerzo v Ljubljani. Tudi odločno odklonilno stališče Hrvatov pod vodstvom Stjepana Radića je skušal razumeti ter si je na vso moč prizadeval, da bi Hrvate, ki so ostali v abstinenici, spravil z Belgradom. — Šele leta 1922. se mu je posrečilo, da je z njimi dobil prve stike ter je nato leta 1924. sledil prvi sporazum med njim in radičevskimi Hrvati. Tako je nastala druga Davidovičeva vlada leta 1924., ki so vanjo stopili poleg Davidovičevih demokratov tudi Slovenci in muslimani, med tem ko je Radič s svojimi Hrvati vlado podpiral iz svoje abstinenice.

trboveljski dogodki. Orjuna in drugo, kar nikdar ne bo pozabljeno. Ljuba Davidovič je v opoziciji začel hud boj zoper korupcijo. Iz tiste dobe, ki je povezana tudi s slovensko politiko, katere je bila v ostrem boju zoper PP režim, je znan protikorupcijski shod v Ljubljani, kjer je poleg dr. Spaha govoril tudi stari Ljuba.

Kakor hitro je padel nasilni PP režim, so v opozicijo prešli tudi samostojni demokrati pod Pribičevićem, v vlado pa so stopili z radikali tudi Hrvati. Toda Davidovič, dasi je bil v opoziciji zoper to vlado, je svojo opozicijo vodil zmerno in previdno, da ne bi žalil in odbil Hrvatov. Ko je pozneje padla tudi ta vlada, se je Pribičevićeva

(Nadaljevanje na 2. strani)

Spopadi vojskujočih se držav na nevtralnem ozemlju:

Izvršba nad ladjo „Altmark“ dobiva nevaren obseg

Angleška protestna nota

London, 19. februarja. AA. Reuter. Vlada britanskega veličanstva je poslala norveški vladi sledeče sporočilo v zvezi z načinom, kako so norveške oblasti ravnale z ladjo »Altmark«, ki je bila v norveških vodah:

Splošno je bilo znano, da se je »Altmark« udeleževal pomorskega roparstva v zvezi z oklopno križarko »Admiral Graf v. Spee«, kateri je služila kot pomožna ladja. Mi smo imeli polno podatkov, ki so jih potrdili tudi britanski državljani z ladje »Admiral Graf v. Spee« in prejšnji ujetniki na ladji »Altmark«, da se je na tej ladji nahajalo okrog 300 do 400 britanskih državljanov, ki so dolgo živeli v neznošnih razmerah. Prav tako smo bili trdno prepričani, da je »Altmark« oborožena z napadalnim orožjem. To je moralo biti tudi dobro znano norveški vladi, in zato so po mnenju britanske vlade norveške oblasti imele dolžnost to ladjo najskrbneje pregledati, ko je zaplula v Bergen in zahtevala prehod skozi norveške teritorialne vode. Vlada britanskega veličanstva bo hvalečna za popolne podatke o tem, kako je bil ta pregled izveden, kakor tudi o tem, kakšna dej-

tudi druge nevtralne države, ki nastopajo kot konkurenti Anglije. Zato je Anglija prisiljena, da prodaja svoje proizvode po nižji ceni, tuje pa kupuje čim dražje. Vrhutega morejo mnogi klijenti od Anglije kupovati samo na kredit, ki ga jim mora Anglija sama posoditi.

Vidimo torej, da je gospodarsko vprašanje tudi za oba zaveznika težko in zelo zapleteno in da je vprašanje, ali se bo mogoče izogniti inflaciji, ki se je vsaka vlada upravičeno boji. Kmalu se bo pokazalo, ali bodo čedalje višji davki, zunanja trgovina in štednja za zunanja posojila, ki tudi pomenjajo neizmerne žrtve za bodočnost, zadostovala za vojevanje »do konca«. Najbrž brez izrednih ukrepov in sredstev ne bo šlo in kam bo to na koncu svet pripeljalo, ne vemo.

stva so bila ugotovljena. Poročila, ki jih je dobila vlada, dokazujejo, da je bil pregled površen, kar se je ugotovilo z dejstvom, da ni bil najden niti en ujetnik. V kolikor je do sedaj vladi znano, se zdi, da je norveška vlada opustila svojo dolžnost kot nevtralna država. Kaj bi storila, če bi dejansko našla na ladji britanske ujetnike? Ali bi jih osvobodila ali pa jih v vsakem primeru zadržala za čas pregleda? Vlada britanskega veličanstva je smatrala zaradi tega, da ima popolno pravico pritožiti se nad postopanjem norveške vlade. Kakor se je zgoraj ugotovilo, je bilo 300 britanskih državljanov tedne in mesece konfiniranih in da so bili ti ujetniki namenjeni v ujetniška taborišča v Nemčiji. Norveška vlada bi bila odgovorna za njihovo obsodbo. Toda obtožba proti sami ladji je bila taka, da ima britanska vlada pravico zahtevati odločno, da se Altmark internira.

Podrobnosti o izvršbi

Oslo, 19. februarja. AA. DNB: Norveška telegrafska agencija prinaša druge podrobnosti v zvezi z ladjo Altmark. Po teh podatkih so prebivalci hiš v bližini kraja, kjer so Britanci napadli Altmark, zapustili svoja stanovanja, da bi se skrili na varni kraj. En Norvežan je bil ranjen v roko. En carinski uradnik, ki se je nahajal na ladji Altmark, je pobegnil po ledu na kopno, ko so Angleži začeli streljati. Danes so v Jesingfjordu preiskali truplo nemškega mornarja, ki je utonil. Pri tej priliki so našli tudi več mrtvih. Altmark se nahaja sedaj pod stražo norveške pomorske straže.

Sedem nemških mornarjev mrtvih

Stavanger, 19. februarja. AA. Norveška telegrafska agencija: Poročajo, da je padlo sedem mornarjev na ladji Altmark o priliki napada britanskega rušilca Cosak na to ladjo v Jesingfjordu.

Pogreb mornarjev

Oslo, 19. februarja. AA. DNB: Nemški poslanik dr. Breuer je odpotoval zvečer v Jesingfjord, da bi se udeležil pogreba ubitih nemških mornarjev z ladje Altmark.

Oslo, 19. febr. t. Havas: Danes je bil pogreb šestih nemških mornarjev, ki so bili ubiti na parniku »Altmark«. Pogreba so se udeležili zastopniki norveške vlade, nemški poslanik v Oslu in nemški generalni konzul.

Altmark poškodovana

Oslo, 19. februarja. AA. Reuter: Ladja Altmark se nahaja pod stražo norveških mornarjev v Jesingfjordu. Zdi se, da je ladja poškodovana na krmlu in da ima zlomljen propeler. Doslej se je ugotovilo, da je padlo sedem mornarjev, eden od ranjenecv pa je umrl v bolnišnici v Kristjansundu.

Berlin, 19. februarja. AA. DNB: Zavoljo angleškega napada na ladjo Altmark so nemške pristojne oblasti naslovile apel na osebe nemške trgovske mornarice, v katerem pravijo: Ker je bil ves dogodek predhodno na kratko popisana, da to dejanje predstavlja kršitev norveške nevtralnosti, da so Angleži v nevtralnih vodah streljali na neoborožene nemške mornarje, potrjuje vse to roparsko mentaliteto britanskih mornarjev. Isto so britanski mornarji storili tudi proti posadki potopljene trgovske ladje Bakama.

Oslo, 18. februarja. AA. DNB: Kapitan ladje Altmark je dal izjavo, v kateri pravi, da so britanski mornarji, čim se je njihova ladja pristopila k Altmark, skočili na neoborožene nemške mornarje, kot brez uma. Z nemške strani ni bil izstreljen niti en strel. Britanski mornarji so oplenili kabine. Nemskim mornarjem, ki so na krovu stali z rokami, dvignjenimi v zrak, so izpraznili žepke. Neki britanski mornar je poskušal oropati tudi kapitanovo kabino.

Zemunska vremenska napoved: Postopna oblačitev in nekoliko višja temperatura

Politični zapiski

»V drobljenju je moč«

Pod tem naslovom poroča »Jutro«, da se je njegova JNS začela drobiti. List poroča o sestanku gospodov iz Maribora in Ljubljane v Celju, kjer se je ustanovil akcijski odbor SDS za Slovenijo. V odboru je načelnik g. dr. Vi. Suklje, člani pa so iz Maribora gg. dr. Caza-fura, bivši bančni ravnatelj Lubienski, časnikar Rehar in odvetnik dr. Šneiderl. Iz Ljubljane pa so gg. Karel Kirm, dr. Franc Kovič, dr. Marjan Mehle. Voditelj in ideolog te skupine pa je, kakor veleva »Jutro«, g. Adolf Ribnikar iz Ljubljane. — Na drugi strani potem sporoča »Jutro« tudi o prizadevanju skupine »Slovenska beseda« pod vodstvom dr. Peca. Na to »Jutro«vico notico odgovarja Ribnikarjev »Večernik«, ki veli, da »Jutrova« politični šef s temi akcijami res ni zadovoljen, »ker misli, da ima še vedno on in njegov totalitarni strankarski režim monopol na vso napredno politiko v Sloveniji. Ker ne more niti v Belgradu, niti v Zagrebu dobiti nikogar več, ki bi hotel z njim, naj se mu še tako ponuja, bi morali po njegovem vsi drugi tudi ostati za zapečkom.«

»Brezuspešni ovaduški poskus«

Pod tem naslovom prinaša »Jutro« člančič, kjer se hudeje, ker smo poročali, kaj je g. dr. Kramer na svojih shodih govoril o dr. Mačku in njegovem režimu na Hrvaškem. Torej čisto navadno poročanje o njegovih govorih je po njegovem že »ovaduško«. Torej niti javno izrečenega govora g. dr. Kramera ne bi smeli več prinašati, če mu to kje v njegovi politiki potem narobe hoji. In to potem »Jutro« imenuje ovadušstvo. Ne bodite no smešni s tem svojim »ovaduštvom«!

G. Pucelj, prvak JNS iz Slovenije

Hrvatski listi poročajo iz Belgrada, da je v soboto sodeloval predsednik SDS dr. Budisavljevič prvak JNS iz Slovenije Ivan Pucelj ter se z njim dolgo pogovarjal. Ali mar tudi g. Ivan Pucelj zapuša JNS ter se približuje Ribnikarjevi SDS na Slovenskem?

»Samouprava« opominja liste

Belgrajska »Samouprava« prinaša članek, kjer govori o odgovornosti časopisja v sedanjih časih. Marsikateri list na tej ali oni strani pozablja na dolžne ozire in položaj. Nato pravi list: »Zoper tako pisanje bodisi hrvaškega bodisi srbskega tiska moramo odločno ugovarjati ter klicati vse državljane in vsa glasila po vsej državi, naj se nam pridružijo, da bi mogli hladno, pametno in objektivno rešiti in urediti vsa svoja notranja vprašanja. To pa je nujno treba storiti danes in čim prej, da nas nobeni dogodki ne presenetijo. Biti moramo močni in združeni, da ohranimo neodvisnost in svobodo Jugoslavije, ki je edino jamstvo naše skupne prihodnosti.«

»Le kot organizirana celota Hrvati nekaj pomenijo«

V Zagrebačkem listu je priobčen članek, ki odgovarja članku dr. Iliča v belgrajskem Napredu, kjer je bilo namignjeno, da se bodo Hrvati morali v prihodnje strankarsko opredeliti po socialnih vidikih. Clankar veli, da je tako govorjenje nepoznanje hrvaških razmer. Nato pa pravi: »Le kot organizirana celota morejo Hrvati v tej državni skupnosti nekaj pomeniti, razdeljeni na stranke in stranke pa v tej skupnosti nič ne pomenijo. Hrvati v državni skupnosti po zgodovinski nujnosti nastopati zgolj kot složen in enoten narod, medtem ko bodo doma — v hrvaškem saboru — svoje zadeve urejali kar jih bodo pač najbolje vedeli in znali. Hrvati niso zoper zbiranje Srbov, če se seveda to zbiranje ne izvaja za ponovitev hegemonističnih sistemov, kakršni so vladali prej, kar bi se s tem obnovil boj med bratskimi narodi, kar pa ne bi bilo v korist državni skupnosti. Če se srbski narod združi, bo to Hrvatom milo, ker bo tedaj mogoče skleniti trajen in zdrav sporazum, ki ne bo odvisen od sprememb, kakor se je dogajalo v preteklosti.«

Besede dr. Scholla

V Zagrebačkem listu prinaša s svojim podpisom članek poslanec HSS dr. Ziga Scholl, ki naglašja, da so Hrvati vedno zato, da so s Srbi bratje, da pa ne bodo nikogar priznali za svojega gospodarja. Članek je pisan resno in mirno ter kaže, da se je strastno obravnavanje prejšnjih tednov pogoilo in da si vse strani prizadevajo ustvariti pomirjenje.

Izpitni za častnike zaščite

»Jutranji list« poroča, da je v soboto popoldne bil končan prvi tečaj poveljnikov Hrvatske seljačke in gradnjaške zaščite, ki je imel namen te poveljnike usposobiti za častnike. Svojo sposobnost so pokazali pri izpitu, ki je bil v soboto popoldne in ki se ga je udeležil tudi podpredsednik vlade g. dr. Maček v družbi hrvaškega bana dr. Subašića. Tečaj je obiskovalo kakih 100 poveljnikov, izmed katerih je 92 uspešno končalo. Na izpitu je spraševal sam dr. Maček upravne zadeve, nakar je tečajnike nagovoril ter jih bodril, naj zvesto opravljajo svojo službo v korist hrvaškega naroda.

Nemci v banovini Hrvatski

Belgrajsko Vreme poroča iz Osijeka: »Nemci, organizirani v Kulturbundu za Hrvatsko banovino, so sklenili, da se pri prihodnjih volitvah za hrvaški sabor ne bodo odločili niti za eno politično stranko, marveč se bodo poslužili določil volivnega zakona za hrvaški sabor ter v Slavoniji v osijekskem okrožju postavili sami svojo kandidatsko listo. Iz nemških krogov smo tudi zvedeli, da nemški poslanci, ki bi bili morda izvoljeni v sabor, tamkaj ne bodo postavljali političnih vprašanj, marveč bodo zastopali zgolj kulturne in gospodarske interese Nemcev v banovini Hrvatski.«

Dr. Maček na Davidovičev pogreb

Zagreb, 19. februarja. b. Zaradi smrti Ljube Davidoviča sta nocoj odpotovala iz Zagreba dr. Vladko Maček ter bivši šef njegovega kabineta in šef oddelka za tisk v zunanjem ministrstvu g. Jukič. Ponoči pa bosta odpotovala na Davidovičev pogreb Vilder in Kosanović, ki bosta z gg. Budisavljevičem, dr. Kostičem in dr. Boškovičem zastopali SDS pri pogrebu.

Osebnostne novice

Belgrad, 19. februarja. AA. S kraljevim ukazom je povišan pri železniškem ravnanstvu v Splitu za višjega pristava v sedmi skupini inž. Boris Černe.

Ob Davidovičevi smrti

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupina pridružila Radičevi hrvatski stranki, nakar se je začel hud boj, ki so ga zlasti strastno vodili samostojni demokrati pod Pribeževićem. Tista huda parlamentarna obstrukcija SDS in HSS se je nazadnje tragično končala z nesrečnimi strelji v narodni skupščini leta 1928. Takrat so samostojni demokrati, ki so še pred kratkim bili najhujši priganjalci Radičeve hrvatske politike, z njegovo stranko vred zapustili Belgrad ter šli v Zagreb sklopiti federalistične resolucije. Takrat je Ljuba Davidovič, videč veliko nevarnost za državo, stopil v Koroščevo vladno skupaj z Vukičevićem in dr. Spahom, ki je bil njen namen pomiriti strastno razburkane strasti in poskusiti pripraviti spravo ter sporazum. Preden pa se je tej vladi to posrečilo, je morala oditi, nakar je prišla diktatura.

V tej zvezi moramo znova naglasiti iskreno in pošteno sodelovanje rajnega Davidoviča, ki je zlasti s Slovenci bilo vedno lepo prijateljstvo. Veliko razumevanje je za slovensko stvar pokazal že takoj ob začetku Jugoslavije, ko je ustanovil slovensko univerzo. In to razumevanje slovenskih zadev je pri njem ostalo živo do konca. Slovenski voditelj dr. Korošec je v Davidoviču imel iskreno in poštenega partnerja, prav tako, kakor se je tudi Davidovič zavedal vrednosti dr. Koroščevega prijateljstva. Dasi je politično življenje večkrat tako naneslo, da je SLS šla druga pota kakor pa Davidovič, vendar je plemeniti voditelj srbskih demokratov to dobro razumel, zaradi česar med njima nikdar ni bilo kakih nasprotstev. Rajnega je odlikovala pač lojalnost in poštenost v političnem življenju, kar je tudi pri svojih političnih prijateljih visoko cenil. Prav zato je tako cenil osebo dr. Korošca. In prav zato ga je tudi tako močno bolelo, ko se je od njegove stranke ocepila SDS, češ da Davidovič preveč popuša Slovence in Hrvatoma, ter je zato prišla v vladu, nakar je doživel, pa je kmalu prav ista SDS, ko ni bila več v vladi, zradikalizirala Radičev boj zoper Srbe, kar se je potem tako tragično končalo.

Njegova politika ni poznala osebnih ambicij, marveč je želela srečo državi ter narodu. Zato je ves čas hranil v sebi tisti vedri optimizem upanja, da mu bo prej ali slej mogoče pomiriti Srbe, Hrvate in Slovence ter ustvariti prepotrebni sporazum. v korist močnej državi. Iz tega njegovega globokega notranjega prepričanja je zrastle tudi njegovo prizadevanje, da bi z združenjo srbsko opozicijo in Hrvati napravil sporazum ter tako državo rešil hude notranje krize. Vpriču strankarskih odnosov v Srbiji in med Srbi to prizadevanje ni bilo uspešno, nakar je moral slediti leta 1939. sporazum brez Davidoviča in brez opozicije. Končne ureditve države ni več dočkal.

Z Ljubo Davidovičem, ki ga ves srbski svet pozna pod imenom »čika Ljubac«, kateri ni imel osebnega sovraštva, pač pa tudi v nasprotnih taborih dosti spoštovalcev, lega v grob političnega srbskega kova, ki je bil v vsem svojem političnem delovanju nenavadno pošten in iskren, ki mu pa ni bilo dano, da bi s prešibkimi silami svoje stranke mogel trajno sodelovati pri končni ureditvi Jugoslavije in ozdravljenju njenih notranjih razmer. Vendar je s svojo pošteno voljo in ljubeznijo vsaj posredno mogel pripomesti, da se je proces ozdravljenja pospešil. Davidovič je bil mož plemenite narave, ki se je za vsako misel, če je le bila v korist države in ljudstva, nesebično na vso moč ogrel ter za njo z vsem ognjem svoje duše šel v boj.

Slovenski narod bo plemenitemu sinu srbskega naroda, Ljubomiru Davidoviču, ustanovitelj slovenske univerze, mnogoletnemu političnemu prijatelju in zavezniku v hudih časih, ohranil blag in trajen spomin!

Zadnji dnevi Ljube Davidoviča

Ze v soboto je zdravstveno stanje Ljube Davidoviča postalo nad vse slabo in so njegovi prijatelji pričakovali najhujšega že v soboto zvečer. Ze nekaj mesecev g. Ljuba Davidovič ni več mogel hoditi na svoj vsakdanji sprehod, ker so mu zdravniki velili, da mora ostati doma. Zato je doma sprejemal svoje politične prijatelje ter z njimi obravnaval vprašanja svoje stranke. Njegov duh je bil namreč še vedno nenavadno svež, dasi so telesne sile začele pešati. Zadnji teden je srce začelo naglo še bolj pešati.

V soboto je slabost postala skrajno nevarna, vendar je bolnik še večkrat vstal iz postelje ter se pogovarjal. Vedno je želel še kaj sporočiti in naročiti. Bil je vedno pri popolni zavesti, dasi je zaradi slabosti moral večkrat prenehati govoriti. Ko je videl okoli sebe zdravnike, jim je dejal:

»Zaman se mučite, zdravniki! Vidim, da prihaja konec!« Nato je govoril spet o politiki in političnem delu. Vedno znova je naglašal svojim mlajšim strankarskim prijateljem, ki so stali okoli njega: »Vidite, politično delo mora vedno biti zgolj v interesu naroda!« Kakor zadovoljen je naglašal, da je iz tega prepričanja potekla tudi njegova politična delavnost. Začel se je spominjati svetle preteklosti in dogodkov, ki že spadajo v zgodovino. Spomnil se je tudi svojega edinega sina ki mu je padel v svetovni vojni. Takrat je njega in vso njegovo družino zadela silna bolečina. Ob spominu na to žalost je umolknil, pogledal podoba svojega padlega sina na zidu in oči so mu zalile solze. Nekaj časa ga je tako objela žalost, nakar se je znova zbral, zamahnil z roko ter dejal:

»Vse je minilo!« Belgrad, 19. m. Novica o Davidovičevi smrti se je bliskovito raznesla po vsem mestu in je globoko zadela ne samo pristaše demokratske stranke, temveč vso politično javnost, ki se zaveda, da je s smrtjo Davidoviča izgubila najmarkantnejšo politično osebnost, ki je s svojim domoljubnim delom in poštenostjo visoko dvignila narod in domovino. Davidovič je bil mož, ki je hotel za narod in domovino delati in če treba, za njo tudi trpeti. Zato je užival globoko spoštovanje tudi pri vseh političnih nasprotnikih. Številne izjave, ki so jih ob njegovi smrti dali predstavniki vseh političnih strank prestolinskemu dnevnemu časopisu, to najbolj dokazuje. Vsi brez izjeme poudarjajo velik udarec, ki je zadela našo politično življenje z izgubo Davidoviča kot politična, rodoljuba in narodnega delavca, kakršnih bi posebej danes potrebovali še v večjem številu.

Čeprav je vsa javnost že nekaj dni sem bila v skrbah za njegovo zdravje, so ljudje vendarle upali, da bo bolnik ob skrbni negi številnih zdravnikov prebolel zadnje napade. Sam Davidovič pa je bil prepričan, da se mu tokrat bližajo zadnje ure.

V sredo 14. t. m. se mu je zdravstveno stanje naglo poslabšalo. Davidovič je slutil svojo

smrt. Njegova gospodinja, ki je v Davidovičevi hiši vestno služila polnih 36 let, je bolniku hotela razgnati te težke misli. Toda Davidovič se ni dal pregovoriti. Dejal je:

»Ne, ne, to pot se moje življenje bliža koncu.« Z naslednjimi besedami se ji je pa zahvalil za njeno vestno in skrbno delo v njegovem domu. Dejal je: »Hvala, hvala ti, velika hvala za vse. Ti si me tako čuvala kot sestra in mati. Če ne bi bila ti skrbela za me, bi bil umrl že pred dvema letoma, ko sem teško obolel. Tvoja zasluga je, da se mi je za toliko časa podaljšalo življenje. Toda ti se sedaj čuvaj. Vem, da nimaš nikogar svojega, kakor tudi jaz nimam nikogar. Čuvaj in pazi se, pomagaj si sama, jaz ti ne morem več pomagati.«

Postrežnica Štefanija je služila v hiši pri Davidovičevih, ko so bili otroci še majhni in ko je vsa družina še srečno živela. Štefanija je doživela smrt Davidovičevega sina, z Davidovičevim gospo in hčerko je bežala iz Srbije skozi Albanijo ter se z njim skupaj vrnila. Ko sta Davidoviču pomrli gospa in hčerka, je Štefanija ostala pri hiši ter stregla osamelemu staremu gospodu. Zato jo je rajnik tako čislal.

Na večer istega dne so zdravniki ugotovili, da je bolizen zelo težka, da se razvija zelo hitro in da katastrofa lahko nastopi nenadoma vsak trenutek, ker je srce stalno slabo, organizem pa postaja vse bolj neoporen. Takoj po tem posvetu in ugotovitvi zdravnikov se je sesel izvrševalni odbor demokratske stranke, ki je od tega dne stalno zasedal vse do Davidovičeve smrti.

V noči med sredo in četrtkom je pokojni Davidovič nekaj ur prespal ter je večkrat celo vstal in prebil nekaj časa v naslonjaču. V četrtek zjutraj je izgledal še precej dobro. Ze ob 8 zjutraj ga je obiskal prvak demokratske stranke Milan Grol, ki je odhajal na zborovanje demokratske stranke v Šabac. Po njegovem odhodu je Davidovič začel nemirno spraševati svojo gospodinjico, koliko je ura. Nato jo je vprašal, kakšen dan je danes. Ko mu je povedala, da je četrtek, je Davidovič samo začuden odgovoril: A, četrtek. Na vprašanje Davidovičeve gospodinje, zakaj ga to zanima, ji je odgovoril: Vidis, povem ti to, da boš vedela. V četrtek sem se rodil, v četrtek bom tudi umrl. In res se je tega dne proti večeru Davidovičovo zdravstveno stanje tako poslabšalo, da so vsi pričakovali vsak trenutek katastrofe. Zdravniki so se znova sestali ter so mogli ugotoviti samo poslabšanje stanja bolezn, zaradi katere lahko nastopi smrt vsak trenutek. Toda nekaj ur pozneje je pa Davidovič bilo zopet boljše ter je bil zelo dobro razpoložen. Zanimal se je predvsem za borbe na Finskem. Njegov osebni tajnik sodnik Brana Ivković, ki mu je čital časopise, težko bolnega Davidoviča ni hotel mučiti z znanje-političnimi vprašanji ter mu je čital zabavno literaturo. Davidovič je to zabil in z besedami: Pusti zabavo, rajši čitaj kaj o Finich, da vidim, kaj dela ta nesrečni narod in kako se bori.

Ob 10 zvečer istega dne je na Davidovičovo stanovanje zopet prišel Milan Grol, ki se je vrnil

Dr. Krekovi izjavi o Ljubi Davidoviču

V tej izjavi se minister dr. Krek pokojnega Lj. Davidoviča spominja z naslednjimi besedami: »Pred približno desetimi leti sem imel srečo, da sem osebno spoznal velikega pokojnika. Nekajkrat sva sedela sama ali pa v družbi z ljubeznivim g. Vlačićem na skromnem, a tako toplo intimnem stanovanju g. Ljube Davidoviča. Pokojnik je dober kot kruh, pošten in iskren značaj, čist kot kristal. Mirno očetovsko se je razgovarjal, dajal svoje besede, komentarje in informacije. Vsaka njegova misel je bila polna vroče skrbi za državo in ljudstvo.«

Davidovič je bil velik Srb. Obraz se mu je raznel, v očeh se mu je vžgal nov ogenj, povzdignil je svoj glas in ves se je ogrel, ko nam je pričel govoriti o borbah Srbov proti osmanizmu, o borbah v dobi srbskega herojstva, o dobi četničkovanja, političnega hajdukovanja in o borbi za osvoboditev vseh Srbov. Vse, kar sem čul in videl, vse, kar vem o g. Davidoviču, najjasneje pričča, da je njegova velika osebnost pomenila izredno veliko za narod. Sedaj je ugasnilo dragoceno življenje, ki je vsem nam brez razlike idealen primer požrtvovalnega delovanja za ideale patriotizma, nacionalizma in brezkompromisne poštenosti.

Jutrišnja »Politika« pa objavlja naslednje be-

Slovenska univerza žaluje

Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani je poslal ob smrti g. Ljube Davidoviča, ki je kot prosvetni minister v svoji veliki ljubezni do Slovencev predložil ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani ter ta predlog sprejeto vsemu tudi izvršil, globoko občuteno sožalje obitelji velikega rajnika. — Z balkona univerze plapolata v znak žalosti in sočutja dve žalni zastavi.

Sožalni brzojavki dr. Korošca

Ljubljana, 19. februarja. AA. Ob priliki smrti g. Ljube Davidoviča je poslal predsednik senata g. dr. Anton Korošec, ki se nahaja v Ljubljani, sledeči sožalni brzojavki:

Rodnini gospoda Ljube Davidoviča, Belgrad, Njeguševa 43.

Prosim Vas, da izvolite ob priliki izgube, ki Vas je zadela s smrtjo velikega narodnega delavca in mojega spoštovanega prijatelja gospoda Ljube Davidoviča, sprejeti moje globoko in iskreno sožalje. Doktor Anton Korošec.

Glavnemu odboru demokratske stranke, Belgrad, Frankopanova 31.

Ob priliki velike izgube, ki je zadela demokratsko stranko s smrtjo njenega šefa in velikega narodnega delavca gospoda Ljube Davidoviča Vas prosim, da sprejmete moje iskreno in globoko sožalje. Doktor Anton Korošec.

Sožalje predsednika vlade

Belgrad, 19. februarja. AA. Ob smrti Ljubomira Davidoviča je predsednik vlade Dragiša Cvetković poslal sožalno brzojavko pokojnikov družini in glavnomu odboru demokratske stranke. Brzojavki se glasi:

Družini Ljubomira Davidoviča, Belgrad. — V imenu kr. vlade in v svojem imenu vas prosim, izvolite sprejeti izraze iskrenega sožalja ob smrti velikega rodoljuba in državnika Ljubomira Davidoviča. — Dragiša Cvetković, predsednik ministrskega sveta.

iz Šabca. Milan Grol je Davidoviču na kratko poročal o uspehu shoda demokratske stranke v Šabcu, nakar mu je Davidovič odgovoril: »Čuvajte stranko, dobro jo čuvajte. Državi je sedaj potrebnejša kakor kdajkoli prej.« Pri njegovi bolniški postelji so bili poleg sorodnikov stalno zbrani tudi prvaki demokratske stranke. Zdravstveno stanje Davidoviča se je medtem stalno slabšalo, ter je organizem postajal vedno slabši. V takem stanju je Davidovič prebil noč od nedelje na ponedeljek. Dasi ob 3 zjutraj je pri Davidoviču nastopilo malo zboljšanje ter je bolnik postal živahnejši. Tiho je zaprosil čašo vode, ki jo je pa mogel popiti samo nekaj požirkov. V tem trenutku so bili zbrani okoli njegove bolniške postelje lekarnar Dragoslav Lazič, tajnik centralnega sveta demokratske stranke Damjan Marković, časnikar Ljubomir Mičić, zdravnik dr. Rajko Nedanič in Davidovičev vnuk Pera Davidovič, sodnik upravnega sodišča. Malo pred 4 so ti odšli ter so prišli k Davidoviču njegov sorodnik dr. Vlada Popović, Davidovičev osebni tajnik sodnik dr. Brana Ivković in član glavnega odbora demokratske stranke Ljubisa Milošević. V tem trenutku je Davidoviču postalo slabše. V polzvesti je pričel govoriti. Vsi so razločno slišali, da se je v smrtnem boju pogovarjal s svojim edim sinom, ki ga je izgubil v svetovni vojni. Jasno so slišali besede:

»Mile, Mile, blago tatil!« To so bile Davidovičeve zadnje besede. Točno ob 8.35 je umrl. Umrl je mirno, kakor da bi legel v glock sen. Njegov sorodnik dr. Vlada Popović mu je zatisnil oči in prižgal mrtvaško svečo. Takoj za tem so prihiteli na Davidovičovo stanovanje člani glavnega odbora demokratske stranke. Vse je smrt šefa stranke globoko zadela, tako da so vsi jokali ob njegovi postelji.

Priprave za pogreb

Kmalu po Davidovičevi smrti je imel sejo izvršilni odbor demokratske stranke, ki je sklenil v sporazumu z Davidovičevimi sorodniki, da bo pogreb šefa demokratske stranke v sredo, 21. t. m. ob 9 dopoldne iz cerkve sv. Save na Vračaru. V cerkvi in pred cerkvijo se bo v imenu demokratske stranke poslovil od njenega šefa prvak demokratske stranke Milan Grol, za njim pa bodo govorili predstavniki ostalih političnih organizacij. Izpred svetovske cerkve se bo razvil žalni sprevod po Sv. Save ulici, po ulici Kralja Milana do Londona, kjer bo zavil v ulico Kralja Ferdinanda, nato v Aleksandrovo ulico in nato po Goethejevi ulici do novega pokopališča, kjer bo truplo položeno v družinsko grobnico. Ob odprtem grobu bo govoril samo en član izvršilnega odbora iz naroda in predstavnik ter zastopnik demokratske mladine. Truplo pokojnega Davidoviča so takoj položili v njegovi delovni sobi na mrtvaški oder, kjer bo ležal tudi še nocojšnjo noč. Nato pa bodo jutri zarana člani demokratske stranke prenesli krsto s pokojnim šefom demokratske stranke v svetovsko cerkev, kjer bo položen na mrtvaški oder. Tekom dneva so hodile kropit velikega pokojnika številne množice ljudstva in predstavniki vseh političnih strank, ki so izrekli sožalje članom vodstva demokratske stranke.

Ob smrti šefa DS je objavilo prestolniško časopisje izjave šefov in prvakov posameznih političnih strank. Nocojšnja »Pravda« je med izjavami ostalih politikov objavila tudi izjavo, ki jo je ob smrti Ljube Davidoviča podal gradbeni minister dr. Miha Krek.

sede ministra dr. Kreka o pokojnem Davidoviču:

»Duhovni list pokojnega predsednika Ljube Davidoviča bo ostal trajno v zgodovini Jugoslavije, še posebej pa v zgodovini srbskega naroda. Ne morda toliko zaradi najvišjih položajev, ki jih je zavaljal v družbi svoje dobe, marveč zaradi redkih karakternih vrtil, ki so ga odlikovale. Pokojni dobri čika Ljubac je bil skrupulozno pošten človek, asketsko skromen v svojih osebnih zahtevah, izredno vreden v izpolnjevanju dolžnosti, a tudi dobrega srca, poln srčne ljubezni za narod in domovino. Te karakterne lastnosti so pokojnika napravile za velikega činitelja svoje dobe, bolj kakor pa njegove odlične sposobnosti. Pokojni je bil združujoča in volična osebnost. Privlačen v sleherni svoji besedi, ob vsakem okretu in v sleherni mimiki. Izraz njegovih oči je bil že notorno narodni primer očetovske dobrote. Njegovo lice je osvetlilo vso okolico in delovanje, tako da je človek vedno želel, da bi ostal še nekoliko časa v družbi starega gospoda, samo da bi užival blagodejni vpliv njegovih karakterističnih dobrot. Narod mu je za vse, kar je Davidovič storil zanj, iskreno hvaležen in samo želi, da bi rajnik dobil mnogo naslednikov, ki bi mu bili enaki v poštenosti in požrtvovalnosti, ki bi bili pripravljeni za narod živeti in delati in umreti kot idealisti.«

Glavnomu odboru demokratske stranke, Belgrad. — V imenu kr. vlade in v svojem osebnem imenu vas prosim, izvolite sprejeti izraze iskrenega sožalja ob veliki izgubi, ki je zadela demokratsko stranko s smrtjo njenega šefa Ljubomira Davidoviča. — Dragiša Cvetković, predsednik ministrskega sveta.

Sožalje ministra dr. Kulenoviča

Belgrad, 19. februarja. AA. Ob smrti Ljube Davidoviča je minister za gozdove in rudnike g. Kulenović poslal sožalno brzojavko družini pokojnega Ljube Davidoviča in izvršilnemu odboru demokratske stranke. Brzojavka družini pokojnega Ljube Davidoviča se glasi: V vaši hudi boleti ob smrti nepozabnega Ljube Davidoviča, vam izrekam svoje iskreno sožalje.

Brzojavka izvršilnemu odboru demokratske stranke se glasi:

V veliki žalosti, ki je zadela demokratsko stranko in ves naš narod s smrtjo njenega šefa Ljubomira Davidoviča, izvolite sprejeti moje najgloblje sožalje.

Sožalje bana dr. Natlačen

Ljubljana, 19. februarja. (A. A.) Ban dr. Marko Natlačen je ob priliki smrti g. Ljube Davidoviča poslal sledeči sožalni telegram:

Družini blagopokojnega Ljube Davidoviča, Belgrad, Njeguševa 43.

Ob smrti velikega in zaslužnega pobornika za svobodo in dobrobit naroda izvolite sprejeti izraze mojega globokega sožalja. — Ban doktor Natlačen.

Sožalje ljublj. župana dr. Adlešiča

Ljubljana, 19. februarja. Obitelji pok. Ljube Davidoviča je župan dr. Juro Adlešič davi poslal naslednjo brzojavko: Ob izgubi za narod in državo služnega javnega delavca se s hvaležnostjo spominjam njegovih velikih zaslug za Ljubljano, zlasti za ustanovitev univerze, ter izrekam v imenu mesta Ljubljane in v svojem imenu najgloblje sožalje. Dr. Juro Adlešič, župan mesta Ljubljane.

Junaška borba finskega naroda: Pred novo ofenzivo na Mannerheimovo črto

Sovjeti prodirajo proti Viipuriu

London, 19. februarja, t. Reuter: Vojaški poročalec Reuterja na finski fronti poroča, da sovjetske čete sedaj prodirajo proti Viipuriju, ker je bilo desno krilo finskih čet odbito. Če se bo posrečilo sovjetom prodreti na levem finskem krilu severovzhodno od jezera Ladoga, tedaj bo postal strateški položaj Fincev zelo kritičen. Vendar pa se zdi, da bodo Finci ta pritisk vzdžali, ker verjetno v drugih odsekih na tej črti finski obrambni oddelki niso tako izčrpani. V tem odseku se bori 54. sovjetska divizija in sovjetski sibirski smučarski bataljon. Toda 54. divizija in smučarski bataljon sta tako zapletena v borbo v tem odseku, da nimata nobene zveze z ostalimi deli sovjetske vojske. Največji sovjetski pritisk se sedaj razvija na finsko desno krilo pri Viipuriju.

Tudi če bi sovjeti ta del borbe zaključili uspešno, to še ne bi pomenilo, da so dosegli kak izreden uspeh. Takoj se morajo začeti pripravljati za borbo v drugi ofenzivi. Pri teh pripravah pa jih je že sedaj zelo oviralo finsko letalo. Danes imajo Finci že mnogo več letal kot pa ob izbruhu vojne in je njihovo delo tudi mnogo uspešnejše.

Kopenhagen, 19. februarja, b. Dopisnik »Politikena« poroča iz Stockholma, da so sovjetske čete prodrele 8 km globoko v Mannerheimovo utrjeno črto pri Summi. To poročilo je finska cenzura dopustila samo iz razloga, da podpre prošnjo Finske za tujo pomoč, ki je nujno potrebna, ker bi sicer prišlo do katastrofe.

Helsinki, 19. februarja, b. Poročajo, da se je sovjetski pritisk od Finskega zaliva do Summe ne-

koliko poslabšal, vendar pa smatrajo, da bi se moral zgoditi pravi čudež, da bi Sovjeti za dalje časa popustili. Glasovi, da imajo Sovjeti le še malo moč in materiala na razpolago, so brez podlage. kajti maršal Vorosilov je ofenzivo skrbno pripravil ter bo v zadnjem trenutku navzlic vsem velikim izgubam hotel doseči uspeh. Zaradi tega je pričakovati v najkrajšem času novega organiziranega napada na Mannerheimovo črto. Poudarjajo nevturalni vojaški opazovalci pričakujejo, da bodo ta teden sovjetske čete dosegle nova napredovanja. Sovjeti le v naglici premeščajo topništvo ter urejajo nekatere strateške točke, ki so jih pri zadnjih borbah zavzeli in ki bodo služile za izhodišče novih še strašnejših napadov na finsko vojsko.

Garibaldijeva legija na Finskem

Curih, 19. februarja, b. Stockholmski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da se je danes opoldne pričela zoževati fronta na Karelijski ožini zaradi umika Fincev z doseglih utrjenih postojank. Trenutno še ni mogoče presoditi kakšne posledice bo imel umik Fincev iz Mannerheimovih utrd. Ako se lahko verjame sovjetskimi poročili, se je nova finska obrambna črta znatno pomaknila v jugovzhodni del sedanje fronte. Opazovalec pa se zdi zelo sumljivo, da bi se Finci umakili tako globoko, kakor pripovedujejo sovjetska poročila.

Eno je še preostalo Fincem: Nova sovjetska napadalna fronta bo še vedno z dveh strani izpostavljena težkemu topniškemu ognju. Sovjeti se bodo spet znašli še pred boljše utrjeno obrambno črto kakor je bila ona, ki so jo po strahovitih

žrtvah zavzeli. V tej novi obrambni črti čakajo sovjetskega napada tudi nove sveže finske čete, ki bodo prav tako izvršile svojo dolžnost, kakor so jo njihovi tovariši v prvi zlomljeni obrambni črti.

Sovjetske priprave so trajale 4 tedne preden so mogli računati s prodorom in ko so rdece čete dosegle prve uspehe, so potrebovale celi tri tedne za doseglo značilnejšega uspeha in prodora. Njihove izgube so izredno velike. Sovjeti so izgubili nad 30.000 mož, ali 20 do 25 odst. vojaštva, ki je sodelovalo v borbah. K temu je treba dodati tudi ogromne materialne žrtve, saj so izgubili najmanj 500 tankov in velike množine ostalega dragocenega vojnega materiala, ki ga Finci danes uporabljajo proti napadalcu.

Finska lovka letala so prinesla poročila finkemu vrhovnemu poveljstvu, da Sovjeti v vsej naglici prevažajo topove na nove položaje in da razmeščajo čete po raznih sektorjih. Gre torej za mir pred novim viharjem. Zaradi tega je finsko vrhovno poveljstvo položilo vse nade v svoje letalstvo, ki z izredno žilavostjo in drznostjo razbija ozadje sovjetski čet, da prepreči nove koncentracije in gromadenje vojnega materiala za novo ofenzivo. Finsko vrhovno poveljstvo se torej v polnem obsegu zaveda velike nevarnosti, ki grozi državi, če bi Sovjeti dosegli nove uspehe. Medtem, ko so pozvali pod orožje v zadnjih dneh štiri letnike, so morali prijeti za puško sedaj tudi vsi oni, ki pripadajo drugi kategoriji državne obrambe, to so oni obvezniki, ki so bili popreje zaradi bolezni ali slabosti oproščeni vojaške službe. Tako se rezerve finskih vojakov vedno bolj zmanjšujejo in skrajni čas je, da pride iz tujine ona pomoč, s katero je Finska računala.

Poročajo, da bo v najkrajšem času 10.000 članov Garibaldijeve legije odšlo na finsko bojišče, kar so finski krogi pozdravili z globokim zadoščenjem in hvaležnostjo. Tri skandinavske države so doslej poslale 25.000 prostovoljcev, ki so zamajali Fince pri delih izza fronte ter bo na ta način odgovarjajoči del Fincev odšel na posamezna bojišča.

„Vse je odvšno od tega, kakšna je Mannerheimova črta“

Washington, 19. februarja, t. Reuter: Ameriški listi pišejo obširno o tem, da sta Švedska in Norveška odklonili svojo vojaško pomoč Finski. Omenjajo tudi, da sta se Anglija in Francija odločili poslati pomoč na Finsko.

V zvezi s tem se ameriški listi vprašujejo, kako dolgo bo Finska mogla še vzdržati. Vse je odvisno od dvojnih pogojev: od vremena in od tega, kako je zgrajena Mannerheimova črta. Vreme se bo čez nekaj tednov spremenilo, toda naj bo vreme še tako ali tako, vse dosedanje borbe so potekale ob silno neugodnih vremenskih okoliščinah. Zato se na vreme ne smemo več zanašati. Pač pa je važno, kako je zgrajena Mannerheimova črta. Če je ta črta grajena v globino tako, kakor so ostale črte v Evropi, tedaj bodo ob vsakem delnem uspehu Sovjeti še tako daleč od zmage, kakor so bili ob začetku vojne, ko so začeli to črto napadati.

Finska zmaga pri jezera Ladoga

Helsinki, 19. februarja, t. Reuter: Uradno poročilo finskega vojnega poveljstva pravi, da so finske čete severovzhodno od jezera Ladoga popolnoma uničile 18. sovjetsko divizijo. Divizija je štela 18.000 mož, ki so jih Finci pobili ali ujeli.

24 sovjetskih bombnikov sestreljenih

Helsinki, 19. februarja, t. Havas: Tekom večernjega dne se sovjetskimi četami ni posrečilo približati se drugi utrjeni črti Mannerheimovih utrd. Finska lovka letala so večerj napadla sovjetske bombnike in jih sestrelila 24, kar je največje število sestreljenih sovjetskih letal v enem dnevu od začetka vojne. Pri Pitkaranti so finski oddelki zajeli in uničili oddelke sovjetskega topništva in zaplenili 38 sovjetskih topov v dobrem stanju.

Finske čete so sedaj na zelo dobrih postojankah. Sovjetske čete zavlačujejo z napadom na te postojanke. Severno od jezera Ladoga finske čete sedaj utrjujejo svoje nove postojanke, od koder so prepodile sovjete.

Finsko vojno poročilo Zmaga v vseh odsekih

Helsinki, 19. februarja, t. Reuter: Današnje finsko vojno poročilo pravi, da so finski oddelki odbili napad med Finskim zalivom in Vuoksenom. Prav tako, so bile finske čete zmagovalne jugovzhodno od Salankoina, kjer so Finci zaplenili sovražniško 31 topov. Severovzhodno od jezera Ladoga so finski oddelki zaplenili sovražniško 20 tankov, 36 protiletalskih topov in 70 oklopnih avtomobilov. Pri Taipali pa se bitka še nadaljuje in je sovražnik opoldne še napadal.

Angleški rušilec „Daring“ potopljen

London, 19. februarja, AA. Reuter: Mornariško ministrstvo poroča: Mornariško ministrstvo obznanjuje, da mora javiti, da se je rušilec Daring, čigar poveljnik je bil Sul Cooper potopil od torpeda. En častnik in štirje mornarji so rešeni, 9 častnikov in 143 mornarjev pa pogrešamo in se je bati, da so mrtvi. Družine žrtv so obveščene.

London, 19. febr. b. Angleška admiraliteta poroča, da je bil britanski rušilec »Daring« potopljen in potopljen. En častnik in štirje mornarji so se rešili, ostala posadka, sestojeca iz 48 mož, pa je izginila. Med mrtvimi je tudi

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek,

Ljubljana, Beethovna ulica 14

javlja izid žrebanja z dne 19. februarja

V. razreda 39 kola:

100.000 din št.	9098,
60.000 din št.	2766,
40.000 din št.	14217,
30.000 din št.	6371, 15896, 69770, 71554, 94932,
20.000 din št.	28854, 61810, 91896, 98756,
16.000 din št.	21890, 28066, 37107
12.000 din št.	14355, 17337, 59052, 80348, 80428,
10.000 din št.	3747, 4355, 20612, 36335, 39250,
	39855, 43803,
8000 din št.	10893, 27965, 90013, 32676, 38819,
47958, 53839, 61850, 66428, 75090, 94586,	
6000 din št.	9140, 16500, 30387, 30310, 37201,
40778, 41694, 52905, 62263, 63659, 81055, 82173,	
83586, 88466	
5000 din št.	3741, 6137, 9336, 11816, 12367,
18319, 24013, 24864, 28541, 32408, 32705, 41968,	
49789, 55186, 56142, 60336, 60288, 67514, 71245,	
74903, 76979,	
4000 din št.	5262, 5470, 11795, 12650, 13459,
13794, 18590, 19618, 32408, 34694, 38321, 48004,	
51254, 54813, 55714, 56393, 58556, 60870, 60690,	
61561, 65323, 66409, 72462, 77055, 84195, 85798,	
87392, 88764, 89390, 95843,	

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 din.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, eventualna pomota ni izključena.

Srečke so še na razpolago.

Prihodnje žrebanje bo v torek, 20. t. m.

Živahnejši boji na zapadni fronti

Pariz, 19. febr. AA. Uradno poročilo 19. februarja jutraj se glasi:

Vzhodno od reke Nida je neki naš ogledni oddelček padel v sovražno zasedo in imel nekaj izgub. Na obeh straneh reke Rena topniški ogenj iz utrd.

Nemška letala nad Dansko

Kodanj, 19. febr. t. Reuter: Danes so nemška vojna letala letala nad danskim ozemljem. Danski protiletalski topovi so takoj začeli obstreljevati letala. Nobeno letalo ni bilo zadeto.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 19. febr. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Na zahodni fronti je bilo samo tu pa tam nekaj topniškega delovanja. V raznih morskih področjih so naše podmornice uspešno napadle štiri sovražne spremljevalne skupine ladij. Iz treh skupin smo poškodovali nekaj tankovskih ladij in drugih ladij, iz četrte skupine pa smo potopili neki rušilec.

Berlin, 19. febr. AA. DNB: Poročilo s fronte Na zahodni fronti ni bilo večerj pomembnih dogodkov. Med Renom in Mozelo je bilo kakor prej: dan tu pa tam nekaj topniškega streljanja in nekaj oglednega delovanja, ki so dali pobudo zani vojakom v prvih vrstah, ki bi vendar že hoteli priti do kakšnih Angležev. Toda vse prizadevanje nemških oglednih oddelkov je bilo zaman. Kamorkoli so prišli, povsod so trčili samo ob francoske enote.

Važni vojni spisi v Londonu izginiti

London, 19. febr. AA. Stefani: Včeraj je nekdo pustil v oseb. avtomobilu usnjato torbo z dokumenti letalskega ministrstva. Avtomobil je bil nekaj minut brez nadzorstva na eni izmed glavnih ulic, terba z dokumenti je izginila. Ta tatvina dokumentov je od začetka vojne že štirinajsta. Policija je uvedla preiskavo.

Dva nemška parnika zajeta

London, 19. febr. t. Reuter: Angleška admiraliteta poroča, da je pred kratkim zapustilo špan-ko pristanišče Vigo šest nemških parnikov, ki so sklenili, da se bodo prebili skozi angleško blokado in se vrnili v Nemčijo. Dosedaj so angleške in francoske vojne ladje ujele dva nemška parnika in sicer parnik »Morea« (2000 ton) in parnik »Rostock« (2542 ton). Parnik »Morea« je bil včeraj pripeljan v neko angleško pristanišče, parnik »Rostock« pa je v nekem francoskem pristanišču.

Kodanj, 19. februarja, AA. DNB: S posredovanjem danskih prostovoljskih delavskih organizacij je bilo danes na Finsko poslanih 300 mladih metalurških delavcev.

Vsi pritiskajo na Norveško

Angleška vlada hoče zavzeti še ostrejša stališča

London, 19. febr. t. Reuter: V zvezi z izvršbo, ki so jo izvedle angleške vojne ladje na nemškem parniku in norveških nevturalnih vodah, menijo v Londonu, da bo angleška vlada zelo resno proučila stališče, ki ga bo zavzela zaradi tega, ker se nemške ladje umikajo in plovejo v nevturalnih vodah tistih držav, ki so preslabotne, da bi lahko izsilile spoštovanje svoje nevturalnosti. Angleška pomorska poveljstva vedo, da so že večkrat nemške ladje ušle v take nevturalne vode, kadar so jih angleške vojne ladje zasledovale, ker so angleške ladje opazile, da dovajajo gorivo in hrano nemškim vojnim ladjam, ki križarijo po morjih.

Vendar pa se angleška vlada ni odločila za svoj nastop poprej, preden ni ugotovila, da nor-

veška vlada ni izvršila vseh svojih dolžnosti. Zato proučuje angleška vlada sedaj način, kako bi z odločnim nastopom dosegla, da bi nikdo ne smel več neupravičeno pluti po teritorialnih vodah nevturalnih držav. Ugotovljeno je, da so se v nevturalne vode umikale nemške vojne ladje in trgovski parniki, ki so tiho tapili. Angleška vlada sicer ve, da je stališče Norveške zelo težavno, ker se nahaja tako rekoč med kladivom in nakovalom, ko ne ve, kako bi zadostila zahtevam vojskujočih se držav. Če pa odgovor norveške vlade na angleško noto ne bo zadovoljiv, tedaj bo Anglija zahtevala od Norveške prav isto zadoščenje kakor Nemčija.

Zato pozorno proučuje angleški vladni krogi pisanje tujega tiska o izvršbi na parniku »Altmark«. Pri tem jih posebno zanima pisanje tiska v nevturalnih državah, posebno pa pisanje tiska v Zedinjenih državah. V glavnem je ameriški tisk naklonjen angleškemu načelom in tako rekoč odobrava angleško postopanje. Zato v Londonu menijo, da bo svet uvidel, kako je Anglija postopala v skladu z določili mednarodnega prava.

Mnenje švicarskega tiska

Zeneva, 19. febr. t. Havas: Veliki švicarski dnevnik »Tribune de Lausanne« meni, da pada velik del odgovornosti za dogodek v norveški luki tudi na Nemčijo, ki je skozi nevturalne vode hotela prepeljati v Nemčijo vojne ujetnike. Veliko napako je storila tudi Norveška, da ni dovolj odločno nastopila v pravem trenutku in izsilila spoštovanje svoje nevturalnosti. To postopanje norveške vlade bi naj bilo nevarno zaradi tega, ker bi lahko sedaj Nemčija to slabost razlagala tako, da mora ona štiliti s svojimi silami norveško obalo, ki je strateško zelo važna, prav tako pa bi se lahko Anglija odločila za to, da bi s svojimi vojnimi silami posegla v ta del Evrope. Anglija bi sicer lahko bila zadovoljna z norveško nevturalnostjo, nikakor pa ne bi mogla prenašati, da bi ta nevturalnost koristila samo Nemčiji.

Presoja ameriškega tiska

Newyork, 19. febr. t. Havas: Ameriški listi še zmerom pišejo zelo obširno o spopadu na parniku »Altmark« v norveški luki. List »Herald Tribune« meni, da se Nemčija ne more pritoževati zaradi tega postopanja angleške mornarice, ker se sama ne drži določb mednarodnega prava pri postopanju z nevturalnimi ladjami. »Newyork Times« pa oboja postopanje norveških oblasti, ki niso dovolj strogo preiskale parnika, ko je priplul v norveške vode. Poudarja pa, da je norveška vlada v zelo nesrečnem položaju, ko se boji zapletljive v Nemčijo in je torej vse njeno postopanje pod vtisom strahu, ki ne more omogočiti raznim vladam, da bi jasno izprevidelo svoj pravilni način postopanja.

»Altmark« ni bil oborožen

Berlin, 19. febr. b. Uradni nemški krogi poročajo, da Norveška še ni odgovorila na oster protest Nemčije zaradi dogodka na ladiji »Altmark«. Norveška je nemški vladi poslala točno poročilo o napadu angleškega rušilca na nemško ladijo v norveških vodah. V Berlinu živahno proučujejo vse podrobnosti in poudarjajo, da je Nemčija spoštovala nevturalnost norveških vod in da nemške ladje niso potopile nobene norveške ladje v norveških teritorialnih vodah. Nemci tudi poudarjajo, da »Altmark« ni bila oborožena, temveč da je le posadka imela revolverje.

Berlin, 19. febr. AA. DNB: Nemški listi se še zmeraj bavijo z afero britanskega rušilca »Kosaka« in posebno ostro kritizirajo poskus britanske propagande, da upraviči kršitev norveške nevturalnosti. »Deutsche Allg. Zeitung« pravi, da je popolnoma izmišljena trditev britanske propagande, da bi bil kdo slabo ravnal z Angležji, ki so bili na ladiji »Altmark«. Tudi »Lokal Anzeiger« pravi, da se afera ustavi »Altmark« ne da opravičiti. »Angriff« misli, da bi bilo Angležem potrebno pokazati kakšen uspeh na morju, ker so nasprotni nemškim podmornicam popolnoma brez moči.

Krščanska ljubezen

Slej ko prej živi po vsem svetu, kamor sega blagodejni vpliv krščanstva, tista globoka in požrtvovalna dejavna ljubezen, o kateri nam pripovedujejo prva stoletja zgodovine krščanstva. Ta ljubezen nikakor ni splahnila in če na enem kraju sveta vlada mlačnost, pa se na drugem tem bolj uveljavlja krščanska ljubezen do pravega in brezprimernega junaštva. Takega junaštva gotovo ne premore nobena druga sila na svetu.

Glavno glasilo francoskih misijonov nam pripoveduje v svoji zadnji številki, kaj vse na primer doživlja pater Wechinger, ki vodi hišo za gobove v Madelayu v angleški koloniji Birmi. Nekoč — tako pripoveduje sodruknik tega glasila — je stopal mimo razkošne hiše, iz katere se je slišalo petje in prešeren smeh. Kar zagleda v temnem kotu na gnilem kupu slame človeka, ki je bil od gobavosti popolnoma razjeden. Izvedel je, da je ta nesrečnež oče otrok, ki se v hiši bogato gostijo, on sam pa ni imel niti peščice riža, da bi se za silo nasitil. Ze trideset ur je bil brez jedi. Misijonar ga je odpeljal v zdravilišče, očistil sam njegove rane in ga izkopal ter oblekel pa nato nasitil. »Kdo si ti,« je jecljal bolnik, »da mi s tako ljubeznijo strežeš, ko so me zaradi holeznih pognali z doma moji lastni otroci?« Misijonar mu je razložil, da je tako ljubezen zapovedal božji odrešenik Jezus Kristus. Nato mu je bolnik dejal: »Nauči tudi mene svoje vere!« Ta bolnik je postal goreč apostol krščanstva med svojimi tovariši o domu gobavih.

V misijonski reviji beremo tudi drug primer. Nek gobavec, ki je bival popolnoma stran od vseh drugih v koči, je bil na smrtni postelji. Tako noge kakor prsti na rokah so bili že segniti in so od telesa že deloma odpadli. Misijonar in usmiljenka sta ga redno obiskovala. Gobovec se je bil že izpreobrnil h krščanstvu in se je veselil krsta, ki je obenein postal njegova smrtna ura. Bolnik ni tožil in ko mu je usmiljenka med krstom držala v segnitih prstih svečo, jo je z neizmerno hvalečnostjo pogledal in zašepetal: »O mofumali — O kraljica!«

Kraljica je namreč ime, ki ga dajejo indski poganji katoliškim redovnicam. Take požrtvovalne ljubezni namreč v svojem poganskem občestvu ne poznajo. Ne poznajo je pa tudi ne tisti mlačni kristjani, ki takih žrtev niso sposobni ter iščejo samo slave in časti pred ljudmi ter sprejmejo kakšno žrtev na sebe samo, da se morejo s tem pobahati. Kaj pomenijo take majhne žrtve napram tem, ki jih doprinašajo katoliški misijonarji in usmiljenke, ne da bi jih kdo videl in pohvalil!

Gospodarstvo

Resolucije banskega sveta

Ljubljana, 19. februarja 1940.

Ze v teku zasedanja banskega sveta naše bano-
vine smo poročali o nekaterih resolucijah, katere
je soglasno sprejel banski svet in ki izražajo nekatere
aktualne slovenske zahteve. Na prvem mestu je po-
udariti resolucijo člana banskega sveta g. dr. Josipa
Leskovarja, v kateri je izražena soglasna zahteva
slovenskega naroda, da se čimprej ustanovi banovina
Slovenije.

Izpopolnitev medicinske fakultete v Ljubljani

Na predlog g. dr. J. Komušiča je bila sprejeta
resolucija, v kateri se zahteva postopna izgraditev v
in izpopolnitev ljubljanske medicinske fakultete.

Trošarina na vino in občine

Na predlog g. Ferdinanda Novaka je bila spre-
jeta resolucija, v kateri se ugotavlja, da vpliva mak-
simiranje občinskih trošarin na vino tako porazno
na občinske finance, da je sestava občinskih prora-
čunov za 1940-41 onemogočena. Zato zahteva ban-
ski svet, da se tozadevni čl. (5.) uredba v izpremem-
bah in dopolnitvah zakona o državnih trošarinah od
29. decembra 1939 razveljavi. Če pa to ni mogoče,
naj se izvajanje uredbe, v kolikor se nanaša na mak-
simiranje občinskih trošarin, odloži za proračunsko
leto 1940-41. Če pa še to ni mogoče, naj se pooblasti
ban na naše banovine, da more dovoljevati posameznim
finančno šibkim občinam tudi višjo trošarino v do-
sedanji višini.

Oprostitev odkupnine za javne nameščence

Na predlog člana b. s. g. Petra Maležiča je bila
sprejeta resolucija, v kateri se zahteva za
javne nameščence in vpokojece oprostitev za oseb-
no delo na tacin, da se ukine dostavek v čl. 21
novele k zakonu o samoupravnih cestah, po katerem
moramo javni nameščenci in vpokoječi plačevati od-
škodnino za osebno delo tudi tedaj, če je to delo
odpravljeno. Ta odstavek je velika krivica za javne
nameščence in vpokojece, ki morajo plačevati od-
škodnino za osebno delo, ki je odpravljeno, torej za
nekaj, kar ne obstoja. Naj se s finančnim zakonom
za 1940-41 črta že omenjeni odstavek.

Pobiranje prispevkov za cerkvenokonkurenčne odbore

G. Ludvik Kuder je predlagal (kar je banski
svet soglasno sprejel), naj se sedanji način pobira-
nja prispevkov za cerkvenokonkurenčne odbore, ki
po nepotrebnem vzbuja jezo in sovražnost, izpremeni,
da se prispevki za cerkvenokonkurenčne odbore po-
birajo po davčnih uradah, ki jih določajo za
sloške odbore. G. bana prosijo, da tozadevno ukrene
vse potrebno.

Slovenščina naj se vpoštevava vedno in povsod

G. Ferdinand Novak je predlagal naslednjo reso-
lucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

Slovenski jezik naj se v smislu ustavnih do-
ločil povsod vpoštevava v polni meri pri vseh oblastvih
in naj se občinam v Sloveniji pošiljajo vsi razpisi v
razumljivem slovenskem jeziku.

Višja oblastva naj skrbijo, da bodo ti razpisi se-
stavljani v pravilni slovenščini.

Še reorganizacija obrtnih združenj

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v
Ljubljani je pretekli dni po navodilih mini-
strstva za trgovino in industrijo izdala odred-
be, po katerih se je izvršila velika komasacija
obrnih združenj. Vsekakor je to izredna do-
godek v organizaciji slovenskega obrtništva,
ki je doslej živelo združeno v brezštevilnih
malih edinicah, če odštejemo par srečnih strok,
ki so mogle razpolagati z eno organizacijo za
vso banovino in ki tudi za bodočo v glavnem
obdrže ali celo okrepe svoj položaj. Novo stan-
je ni prišlo nepričakovano, saj je zakonjeno
z obrtnim zakonom iz l. 1931, s katerim je bil
napravljen konec nadaljnjemu cepljenju obrt-
niških organizacij, ker je bilo postavljeno na-
čelo, da naj se vse stroke razen onih, ki naj
imajo eno samo banovinsko organizacijo,
združijo v združenja po eno za vsak politični
okraj ali celo po eno za več okrajev skupaj.
To novo stanje je postalo potrebno, ker danes
slovensko obrtništvo ne razpo-
laga z nobeno zvezo obrtnih združenj ali z
drugacno modernizacijsko vezjo. Posamezne
organizacije so živele svoje življenje zve-
skoraj z edino nalogo, da so potrjevale vajeniška
in pomočniška sprave. Razmere so bile to-
rež slabše kakor pred letom 1931 in pri tem ni
moglo ostati.

Pogled v bodočnost odpira povsem nove
oblike organizacije obrtništva. Bodoča zdu-
ženja bodo močne enote z najmanj 400, več-
krat pa tudi z nad 1000 člani, ki bodo v va-
žnih gospodarskih vprašanjih mogle spregovo-
riti pomembno besedo. Oblastva, ki poprej
obrnih združenj niso povpraševala za mnenje,
ker je bilo to praktično neizvedljivo, bodo v
bodoče lahko računala z njimi in se bodo la-
hko poučila o interesih obrtništva.

S tem se bodo obrtne organizacije krepko
uvrstile na višino ostalih slovenskih organiza-
cij, ki so pravočasno razumele pomen moč-
nejših organizacijskih enot v praktičnem živ-
ljenju.

Ker so dejansko ukinjena vsa okrajna
združenja, tudi ona, pri katerih ostane še do-
sedanji naslov skupnega združenja, je po bo-
dočih volitvah uprave novih skupnih združenj,
ki so nastale po spojitvi, pričakovati, da bodo
imela tudi močne uprave z osebnostmi, ki v
javnem življenju uživajo ugled in vpliv.

Ceprav združenja navadno niso bila v stan-
ju kaj več storiti za pospeševanje strokovne-
ga znanja in napredka, se vendar ta njihova
naloge ne bi smela podcenjevati. Računati je
treba, da bodo bodoče sekcije važnejših strok

Cement za kmetijske svrhe naj se oprosti trošarine

Banski svet je na predlog g. Preloga Franca na-
prosil g. bana s posebno resolucijo, da naj podpira
zahteve kmetijskih organizacij po oprostitvi trošarine
na cement za kmetijske svrhe, ker je le tako mogoče
izvesti asanacijo vasi, ureditev gnojnih in gnojničnih
jam, kar je osnovni pogoj gospodarskega napredka
našega kmeta.

Nadalje naj se uvrsti modra galica med pred-
mete, nad katerimi se izvaja kontrola po uredbi o
kontroli cen.

Določilo zakona o zaščiti javnih cest in varnosti
prometa na njih, o predpisani širini platišč naj ne
velja za vozove, ki jih kmetje uporabljajo pri obde-
lovanju svojih posestev.

Občinski posredovalni uradi

Banski svet je na predlog g. Ferdinanda Novaka
pretesal tudi vprašanje občinskih posredovalnih ura-
dov, ki so bili ustanovljeni po zakonu iz leta 1969,
pa jim je bila s kazenskim zakonikom odvzeta ravno
najvažnejša pristoječnost poravnati med strankami spo-
re, nastale iz žaljenja časti. Ugotovil je, da povzroča
sedanje stanje prvostopnim sodiščem obilo dela, ljud-
stvu pa veliko nepotrebnih stroškov in izgubo časa
ter zelo otežuje mirno sožitje občanov. Zaradi tega
predlaga banski svet, da se kazenski zakonik izpre-
meni v tem smislu, da se morajo vsi spori glede
žaljenja časti obvezno obravnavati pred občinskim
posredovalnim uradom; šele, če bi bil spravi poiz-
kus med strankami brezuspešen, sme sodišče uvesti
kazenski postopek.

Zaščita medveda

Medved kot redka divjad je zaščiten do konca
leta 1940 v nekaterih okrajih Slovenije, pojavila pa
se je zahteva za zaščito še v nekaterih okrajih. Ban-
ski svet je bil na predlog g. Nandeta Novaka soglas-
nega mnenja, da medveda ni štiti na severozahodni
meji Slovenije. Tudi medvedi delajo ogromno škodo.
Banski svet nima nič proti temu, da ostane medved
še nadalje zaščiten v dosedanjih okrajih, toda samo
pod pogojem, da si pridrži ban pravico za dovoljenje
odstrela, ako bodo to zahtevali koristi kmetov in to
v obsegu iz izdanih smernic interesiranim okrajnim
načelstvom. Dobro bo, če se dovoli odstrel medveda
v onih loviščih, kjer se stalno zadržuje in kjer dela
največjo škodo na poljedelskih zemljiščih. V prime-
rih, da lovski upravičenci ne bi izvršili odredjenega
odstrela, prosijo svet g. bana, naj odredi prisilne ukre-
pe, ki jih v takih primerih določa lovski zakon.

Za rudarje in upokojece

Končno sta bili sprejeti še dve resoluciji g. Fi-
lipa Križnika in tovarišev, kjer se zavzemajo v prvi
za dovolitev dopustov tudi v zasebnih rudarskih
podjetjih po vzgledu državnih podjetij in v drugi za
izprijembo pravil bratovskih skladnic v svrhu iz-
boljšanja rudarskega zavarovanja in prejemkov vpo-
kojencev.

Razpise, katere pošiljajo centralna oblastva, naj
vmesna oblastva, prevedene v slovenščino sporoče
občinam.

Tiskovine, katere rabijo naši uradi, naj se tiska-
jo v naših tiskarnah; kolikor bi to ne bilo v skladu
s predpisi, ki veljajo za državno tiskarno v Belgradu,
naj se isti spremene; če pa to ni mogoče, naj si
nastavi ta tiskarna knjižne slovenščine zmožno
osebje.

trebno mnenje ali stavi predlog povprašujo-
čemu oblastvu. Ker bo zaupništvo v stalni zve-
zi z upravo in se bo po potrebi lahko hitro
menjalo, se ni bati, da bi ta ustanova ne funk-
cionirala. Nasprotno, pričakovati se mora, da
bo šele z bodočo ureditvijo res zagotovljeno
nemoteno funkcioniranje upravnega dela
združenj, ki je njihova prva naloga.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 8. uri sijajna glasbena cowboy
groteska:

Banjo in kitare

Znižane cene!

Stanje naših kliringov

Po poročilu Narodne banke je bilo dne 15.
februarja 1940 stanje naših kliringov nasled-
nje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem
dne 8. februarja 1940):

Aktivni kliringi: Nemčija 10.284.000
(+ 3.133.000) mark, protektorat 66.742.000
(+ 10.700.000) kron, Bolgarija 1.331.000 (+
156.000) din, Francija 768.000 (+ 76.000 fran-
kov, Turčija 233.000 (+ 338.000) din in Spanija
2.935.000 pezeta.

Pasivni kliringi: Italija 40.669.000
(- 6.484.000) din, Madžarska 21.132.000 (-
2.209.000) din, Poljska 18.896.000 din, Romu-
nija 13.262.000 (-2.166.000) din, Belgija 1.421.000
bel, Slovaška 1.959.000 (- 1.139.000) kron,
Francoske kolonije 49.000 (+ 19.170) fr. fran-
kov.

Pregled nam kaže, da so se naše klirin-
ške terjatve povečale najbolj v Nemčiji za
45,5 milij. din, nadalje v protektoratu za 10,7
milij. kron, nasprotno pa so se naši klirinški
dolгови znatno zmanjšali, med drugim zlasti
Italiji, Madžarski, Romuniji in Slovaški. Dru-
gih znatnejših izprememb ni bilo.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 15. februar kaže na-
slednje glavne postavke (vse v milij. din, v okle-
pajih razlika v primeri s stanjem 8. februarja):

Aktiva: zlato v blagajnah po stabilizacijski
vrednosti 2.008,8 (+ 1,5), zlato v inozemstvu po
stabilizacijski vrednosti 10,8, skupna podlaga 2.019,6
(+ 1,5), devize izven podlage 796,2 (+ 5,94), ko-
vani denar 443,1 (+ 58,65), posojila: menična
1.827,06 (- 23,07), lombardna 74,74 (- 0,5), skup-
no posojila 1.901,8 (- 22,55), eskont bonov državne
obrambe 1.523,0 (+ 40,0), razna aktiva 2.352,9
(- 117,6).

Pasiva: bankovci v obtoku 9.922,1 (+ 9,95),
drž. terjatve 59,36 (- 42,14), žirovni računi 876,9
(- 17,7), razni računi 1.213,85 (+ 42,46), skupno
obveznosti po vidu 2.150,1 (- 17,34), obveznosti z
rokom 100,0, razna pasiva 322,3 (- 21,1).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 12.072,2
(- 7,4), skupna podl. po stvarni vrednosti 3.231,34
(+ 2,4), od tega samo zlato v blagajnah po stvarni
vrednosti 2.214,1 (+ 2,4) milij. din, skupno kritje
26,76 (v prejšnjem izkazu 26,73)%, od tega samo
z zlatom v blagajni 16,62 (26,58) %.

Izkaz kaže, da so se obveznosti zasebnega go-
spodarstva pri banki zmanjšale, narasle pa so ob-
veznosti države. Izredno je narasla tudi zaloga ko-
vanega denarja pri banki zaradi roka zamenjave
50 dinarskih kovancev. Med pasivi so se ponovno
zmanjšali žirovni računi ter terjatve države, dočim
so narasli razni računi.

Zlati in devizni zaklad sta se ponovno po-
večala.

Novi člani nadzorstvenega odbora samostojne
monopolske uprave. Razrešeni so dosedajni člani
nadzorstvenega odbora samostojne monopolske
uprave g. Levč Abram, Nedeljski Spasoj, Mi-
lelić Kostja, Vukotić Pero in Marković Dejan; na
novo pa so imenovani: Čebić-Marušić Stjepan, pod-
polkovnik v p., Belgrad, Stefanović Živojin, ekon-
om iz Tešina, dr. Marko Lamešić, odvetnik iz
Rume, Manević Gjura, bivši župan iz Kumanova in
Nikolić Melentije, peh. kapeta n. p. iz Belgrada.

Industrija motorjev d. d. v Rakovici. Na me-
sto umrlega člana upravnega odbora ing. Srbo-
brana Stanojevića je imenovan za člana uprave
ing. Dušan Lučić, zrakoplovni polkovnik.

Izdaja čekov na turistične dinarje v Italiji. V
smislu odredb jugoslovansko-italijanskega proto-
kola z dne 3. avgusta lani so morale italijanske
banke vsakemu italijanskemu ali našemu držav-
ljinu, ki stalno prebiva v Italiji, izdati brez na-
daljnega čeka na enostavno zahtevo v tako imeno-
vanih klirinških dinarjih do zneska 3000 lir na
osebo in mesečno. Toda po okrožnici italijanskega
deviznega zavoda je bila izdaja čekov ali dodelje-
vanje inozemskih deviz ustavljeno in je moral
vsak predložiti posebno prošnjo v Rimu. Na inter-
vencijo trgovinskega delegata Zavoda za pospeše-
vanje zunanje trgovine je italijansko ministrstvo
naročilo bankam, da more vsak italijanski držav-
ljan odnosno naš državljan, ki stalno prebiva, ta-
ko in brez kakršnekoli prošnje dobiti potrebne
čeka v dinarjih pred polovanjem v našo državo.

Borze

Denar

19. februar.

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14,70—14,90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal
3.542.185, na belgradski pa 3.650.000 din. Prometa
v efektih je bilo na belgradski borzi 170.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt	175,02—178,22
Pariz 100 frankov	98,95—101,25
Newyork 100 dolarjev	4425,00—4485,00
Zeneva 100 frankov	905,00—1005,00
Amsterdam 100 goldinarjev	2349,00—2387,00
Bruselj 100 belg	744,20—756,20

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	216,21—219,41
Pariz 100 frankov	122,29—124,59
Newyork 100 dolarjev	5480,00—5520,00
Zeneva 100 frankov	1228,18—1238,18
Amsterdam 100 goldinarjev	2901,17—2939,17
Bruselj 100 belg	919,13—931,13

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14,70—14,90
--------------------------	-------------

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 100 drahm	30,50 blago
---------------------------	-------------

Belgrad — Zasebni kliring:

Solun 100 drahm	29,65—30,35
Sofija 100 din	91,20—92,80

Curih. Belgrad 10, Pariz 10,04 London

17,6375, Newyork 446, Bruselj 75,025, Milan

22,52, Amsterdam 236,80, Berlin 178,73, Stock-

holm 106,20, Oslo 101,33, Kopenhagen 86,125,
Sofija 5,50 ponudba, Budimpešta 79 1/2 ponud-
ba, Atene 5,30 ponudba, Carigrad 5,35 ponud-
ba, Bukarešta 5,35 ponudba, Helsingfors 7,50
ponudba, Buenos-Aires 104,25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 426,50—428,50

v Zagrebu 425 denar

v Belgradu 428 —428,50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 98
do 99, agrarji 50—52, voj. škoda promptna 426,50
do 428,50, begl. obv. 77—79, dalm. agrarji 71—72,
8% Bler. pos. 98—99, 7% Bler. pos. 90—91, 7%
pos. DHB 100—101, 7% stab. pos. 96—98. — Del-
nice: Narodna banka 7.400—7.600, Trboveljska 240
do 250.

Belgrad. Drž. ni papirji: 98,50 de-
nar, agrarji 50 denar, vojna škoda promptna
428—428,50, begluške obveznice 76,50—
77,25, dalm. agrarji 70,50—71, 4% severni
agrarji 6% šumske obveznice 67—70, 8% Ble-
rovo posojilo 97 denar, 7% Blerovo posojilo
89,50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100,50
denar.

Delnice: Priv. agrarna banka 204—206
(205).

Zagreb. Državni papirji: 7% invest.
posojilo 98 denar, agrarji 50 denar, vojna ško-
da promptna 425 denar, begluške obveznice
77—78 (78,50), dalm. agrarji 70,50—72 (71,50)
4% severni agrarji 51—52, 6% šumske obvez-
nice 67 denar, 8% Blerovo posojilo 97,50 de-
nar, 7% Blerovo posojilo 89,50 denar, 7% po-
sojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. po-
sojilo 96 denar.

Delnice: 7,450 denar, Priv. agrarna
banka 198 denar, Trboveljska 243—245 (243),
Gutman 50—60, Sladk. tov. Osijek 160 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza bač. 129—130, bač. pa-
riteta Indija 127/28. Moka, bač. ban. prem.
slov. št. 8.140—142,50. Ostalo moka neizpremen.
Otrobi, bač. prem. 150/152,50 ban. 127,50/150.
— Tendencija stalna. — Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Kamnik, dne 13. februarja t. l.: Voli I. vrste
6,25, II. vrste 5,50, III. vrste 4,50, telice I. vrste
5,50, II. vrste 5, III. vrste 4, krave I. vrste 5,
II. vrste 4, III. vrste 3, teleta I. vrste 6,50, II. vrste
6, prašiči špeharji 8,50, prašiči pršutarji 6—7,50 za
1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 12, II. vrste
11, III. vrste 10, svinjina 14, slanina 17, svinjska
mast 18, čisti med 16, goveje surove kože 14—15,
telečje surove kože 17, svinjske surove kože 16
za kilogram. — Pšenica 2,30, oves 1,85, koruza
1,75, fižol 5—6, krompir 1,50, seno 0,60, jabolka
I. vrste 5, II. vrste 4, pšenična moka 3,50, koruzna
moka 2,50, ajdova moka 4,50—5 din za kilogram.
— Drva 75 za 1 m³, jaja 1,75 din za komad, mle-
ko 2—2,25 za liter, surovo maslo 32 din za kg.

Murska Sobota, dne 12. februarja 1940. Biki
I. vrste 6 din, II. vrste 5, III. vrste 4, telice I. vrste
6, II. vrste 5, III. vrste 4,50, krave I. vrste 3—3,50,
II. vrste 2,50, III. vrste 2, teleta I. vrste 4,50, II.
vrste 4, prašiči špeharji 11,50, prašiči pršutarji
8—8,50 za kg žive teže. — Goveje meso I. vrste
12, II. vrste 10, svinjina 15—16, slanina 18, svinjs-
ka mast 20, goveje surove kože 12—14, telečje
surove kože 14 za kg. — Pšenica 2, rž 1,60, oves
1,50, koruza 1,50, fižol 4, krompir 1,20, seno 90—
1,10, slama 0,50, pšenična moka 3,80—4,20, koruzna
moka 2,50—3, ajdova moka 3—3,50 za kg. — Trda
drva 100 za kub. meter, jaja 0,80—1 za komad,
mleko 2 za liter, surovo maslo 25 din za kg.

ŠPORT

Glej poročila na 8. strani.

ZFO

Končan je II. del smučarskih tekem
Triglavskega okrožja.

V nedeljo se je razvijal na Koroški Beli prvi
del smučskih tekem in sicer v klasični kombinaciji.
Vseh tekmovalcev je nastopilo 67, kar pomeni svo-
jevrsen rekord za eno samo okrožje. Prireditve se
je udeležil g. Bertonec v svojstvu zastopnika po-
krovičelja, jeseniškega župana g. Marčeta. Zlasti
gre podčrtati prisotnost g. Sinkovica, ki je zastop-
al GZSP.

Rezultati:

Člani na 10 km: 1. Arh Lojze, FO Bohinj
49,46; 2. Lichteneger Ferdo, FO Dovje 50,12;
3. Gmeiner Ivan, FO Kor. Bela, 55,31. Izven kon-
kurence: Kordež, FO Kropa, 48,6.

Mladina na 3 km: 1. Lichteneger Jože, FO
Dovje, 23,49; 2. Makovec Janez, FO Rateče, 23,54;
3. Makovec Jože, FO Rateče, 24,37.

Skoki člani: 1. Košir Jože, FO Jesenice, 149
točk; 2. Lichteneger Ferdo, FO Dovje, 116,6 točk;
3. Jerman Božidar, FO Hrušica, 113,3 točk. Izven
konkurence Kordež, FO Kropa 127,4 točke.

Skoki mladina: 1. Makovec Janez, FO Rateče,
129,5; 2. Lichteneger Jože, FO Dovje 129,3; 3.
Dovžan Srečko, FO Dovje, 112,6.

Kombinacija člani: 1. Lichteneger Ferdo, FO
Dovje, 300 točk; 2. Arh Alojzij, FO Boh. Bistrica,
247,8; 3. Marček Ivan, FO Kor. Bela, 242,1. Izven
konkurence Kordež M., FO KROPA 303,4.

Kombinacija mlad

Za versko vzgojo naše mladine

Lepo uspela velika skupščina društva „Kriščanska šola“

Preteklo nedeljo dopoldne je bila v beli dvorani Uniona velika skupščina društva Kriščanska šola. Dvorana je bila popolnoma zasedena. Zborovanje je začel prvomestnik g. dr. Josip Dermastia, ki je najprej pozdravil stolnega kanonika g. Volca kot zastopnika prevzvišenega gospoda škofa dr. Rožmana, ki je ugodil prošnji Kriščanske šole in svojim vernikom letos poslal pastirsko pismo o verski vzgoji mladine v šolski in pošolski dobi. Dalje je g. prvomestnik pozdravil načelnika prosvetnega oddelka banske uprave g. dr. Sušnika, ki je zastopal tudi bana gospoda dr. Natlačenca. G. ban je s svojo veliko moralno in materialno podporo omogočil, da je stavbna zgradba »Sloškov dom« že v preteklem poletju dogradila dom za učiteljske in imenovan »Sloškov dom«, ki je že v tekočem šolskem letu sprejel pod svojo streho lepo število učiteljskih in učeniških družin. G. dr. Dermastia je dalje pozdravil soprogo g. bana go. Natlačenca, mestnega šolskega nadzornika g. Franca Ločičnika, občinskega svetnika g. šol. upravitelja g. Josipa Vidra, zastopnika katehetskega društva g. prof. dr. Vilka Fajdiga, zastopnika Sloveške družbe g. predsednika — banovinskega nadzornika Ivana Štruklja, zastopnika Slov. kat. starešinstva predsednika gosp. ravnatelja Remca, zastopnico Prosvetne zveze go. šol. upraviteljico Kristino Hafner, zastopnico Krišč. ženske zveze go. Anico Lebar, zastopnico Krišč. ženskega društva go. predsednico Marijo Sadar — Kleinmayr, vse navzoče zastopnike in člane podružnic Kriščanske šole, zlasti pa zastopnike ostalih društev.

Poročilo tajnika

Po uvodnem pozdravu je podal tajniško poročilo z blagajniškimi poročili vred tajnik gosp. Ivan Zerjav. Iz obširnega in skrbno sestavljenega poročila povzemamo: Namen društva »Kriščanska šola« je kriščanska vzgoja mladine v soglasju z nauki katoliške vere. V Ljubljani je vrhovno vodstvo, ki obenem vodi vse ljubljanske škofijske zveze, v Mariboru pa je lavantinska škofijska zveza. V odboru obeh zvez je zastopnik škofijskega ordinariata. V posameznih župnijah obeh slovenskih škofij je doslej ustanovljenih nad 60 podružnic. Kriščanska šola je ponovno podvela korake za izpeljavo »Vzgojnega tedna« in določila naslove referatov. Naproseni so bili tudi predavatelji, ki so se tudi odzvali. Vabili smo župne uradnike oziroma društva in predstojništva posameznih samostanov in Ljubljani in izven Ljubljane v večjih krajih, da pridejo v svojem okolišu potrebno predavanje za starše. Odziv je bil precej razveseljiv.

Društvo Kriščanska šola je razposlalo vsem župnijam obeh škofij preostalo naklado brošure z naslovom »Za versko šolo« s prošnjo, da jo razdele brezplačno med vernike. Obenem so bili dušni pastirji naproseni, da priredijo predavanja o verski šoli in da zbere podatke, koliko je v župniji oseb, ki so odločni somišljeniki kriščanski vzgojni načel. Temu povabilu se je odzvalo 83 župnij iz ljubljanske škofije in 117 župnij lavantinske škofije.

Letošnje pastirsko pismo o verski vzgoji mladine v šolski in pošolski dobi nam podaja edino pravilno stališče Cerkve glede šole in verske vzgoje v njej, ki naj se uveljavlja v bodoči naši šolski zakonodaji: »V šolskem pouku se ne sme ničesar učiti, kar nasprotuje katoliški veri; prvo mesto v pouku mora zavzemati verska vzgoja, in sicer ne samo v ljudski šoli, temveč v vseh vrstah šol, starosti in izobrazbi primerno. Starši in njihovi namestniki so pod grehom dolžni po svojih močeh skrbeti za tako kriščansko vzgojo v šoli.« Le tedaj bo mogoče uspešno boj zoper komunizem, pred katerim je svaril g. ban dr. Natlačenec na letošnjem zasedanju banskega sveta in z njegovimi besedami končam tajniško poročilo, ko kliče vsem slojem naroda:

»Pazite, kaj se godi v družini, v šoli in drugod, da vas nekoč ne preseneti svet, ki mu bo kriščanstvo samo še tarča za pijane dovptije, ruševine večstoletne narodne kulture pa temelj, na katerega bo postavil svoje brezdušno materialistično carstvo. Moj klic velja posebej še vsem poklenim vzgojiteljem mladine, to je vsemu našemu nižjemu in višjemu učitelstvu: Najdragocenejšo, kar imamo, je izročeno vaši skrbi. Čez deset let bo slovenski svet tak, kakršnega vi danes polagate v mlade duše. Gorje vam, če se izkaže, da nji niste pletli, ali da ste celo sejali ljuliko!«

Veliko skupščino je nato pozdravil načelnik prosvetnega oddelka banske uprave g. dr. Lovro Sušnik, ki je izrazil svoje veselje, da so se starši v tako velikem številu zbrali na tako po-

membnemu zborovanju. Kriščanski šoli je želel čim več uspehov pri nadaljnjem delu.

Pomembne besede zastopnika g. knezoškofa

Gospod stolni kanonik Josip Vole je pozdravil zborovanje s sledečim sporočilom: »Gospod predsednik! Pozdravim vaše zborovanje v imenu in po nalogu prevzvišenega g. škofa. Razumeli boste, čislani zborovalci, da mora biti cerkveni oblasti globoko pri srcu skrb za rast in uspeh takega društva, kakor je društvo Kriščanska šola, ki se bori za kriščansko vzgojo narodnega pomladka. Kakor sta stala pred judovskim templjom dva ogromna bronasta stebra — nazivali so ju Jahin in Boaz — kot nekaka simbola judovske verske in nacionalne zavesti, tako bi morala neporušna in nedotakljiva stati pred zgradbo kriščanske civilizacije dva stebra: kriščanska družina in kriščanska šola. Pa bodi Bogu potoženo: s šolo, ki je bila stoletja ljubljena cerkve, je šlo od francoske revolucije, kar se verske vzgoje tiče, stalno navzdol. Zavladala je nji »frajgajst« in je otiral korak za korakom od njenih poglavitnih svetih nalog do te stopnje, koder je danes po nekaterih državah, da je prava legalna zvodnica mladine. Pa zakaj to? Zato, ker so kriščanski starši molčali in se niso zavedali, da je šola dojilja za duše in srca otrok, kakor je bila mati dojilja za telesni razvoj otrok.

Starši so prejeli od Boga pravico in dolžnost, čuti nad tem, da se njih otroci po šolah vzgojevali v kriščanskem duhu. Kdo ima pravico v njih vrt hoditi plevel sejati? Te pravice staršev ne more premeniti ali odpraviti nobena pretežna poenotnost šole niti tam, kjer je v deželi več konfesij, tem manj tam, kjer je konfesija ena — katoliška. Šola naj da otroka vsestransko — tudi versko — boljšega družini nazaj, ne pa slabšega, kakor ga je sprejela. Slavni jekovodja sir Arthur Wellington, ki je 1815 premagal Napoleona pri Waterloo, je rekel v parlamentu: Jaz nisem šolnik, toda to pa povem, gospodje, ako bo šola polnila mladino samo um z izobrazbo, ne pa tudi srce za vero, nam bo kvečjemu vzgojila prebrisane hudice.

Da bi bila iz naših šol našemu narodu in naši mladi državi ta nesreča prihranjena, naj v to pripomore tudi današnje zborovanje.

Resolucija

Po govoru g. stolnega kanonika Volca je spregovoril g. prvomestnik dr. Dermastia: K resoluciji VI. mednarodnega kongresa Kristusa Kralja, sprejeti na slovenskem zborovanju, v priponjah sledeče: Naša šolska zakonodaja je svetovno nazorno breznačelna. Tega ne trdimo samo mi, temveč je to izjavil sam bivši prosvetni minister Cirič v svojem ekspoziciji v zadnji proračunski debati narodne skupščine. Sam g. minister je s prav posebnim poudarkom izjavil, da se mora zaradi tega vsa šola in vzgoja postaviti na versko in moralno osnovo. Mi lahko rečemo: na staro preizkušeno slovensko tradicijo. S tem popolnoma soglašamo in naša stalna zahteva je verska šola, v kateri enako vsak v svojem področju odločajo država, Cerkev in starši. Zahtevamo, da je vsa pouk prešinjena po večnih bazih resnicah in da vsa vzgoja stoji na božjih zapovedih. Zahtevamo, da našo mladino vzgajajo katoliški učitelji, ki se versko tudi udejstvujejo in mladini dajejo lep zgled. Te naše zahteve so obsežne v resoluciji, ki je bila glede šole sprejeta na kongresu Kristusa Kralja in ki se glasi:

»Vsak otrok je božja last in odkupljen s kredo Kristusovo. Njegov končni namen je onstranski, večna sreča v Bogu. Zato se mora kriščansko ljudstvo zavedati, da mora biti vsaka vzgoja, kakor doma tako v šoli, verska. Ker pa naša šola ni verska, zato je kriščansko ljudstvo, ki šolo vzdržuje, upravičeno in dolžno tako dolgo zahtevati versko šolo, dokler je ne doseže. KKK pozicija katoliško ljudstvo, naj na zakonit način zahteva sledeče:

Ljudstvo mora po starših, po svoji Cerkvi in po svojih narodnih zastopnikih imeti v šolsku prvo in glavno besedo.

Vse naše šole morajo biti katoliške; zasebne enoklasne državnim šolam.

V naših šolah:

a) mora biti cerkov najvažnejši predmet;

b) vsa šolska vzgoja mora biti v duhu katoliške vere;

c) naše otroke morajo poučevati katoliški učitelji in to le učitelji, ki dajejo otrokom s svojim življenjem dober zgled; učitelje, ki niso katoliške vere, in učitelje, ki ne izpolnjujejo verskih dolžnosti in s svojim življenjem na-

otroke kravno vplivajo, katoliško ljudstvo odločno odklanja.

Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Nato so skupščino pozdravili predsednik Sloveške družbe g. Štrukelj, predsednica Krišč. ženskega društva ga. Marija Sadarjeva, ki se je Kriščanski šoli zahvalila za njeno umevno glede verske vzgoje.

Naloge naše šole

V imenu društva »Družina« je spregovoril banski svetnik g. Narte Velikonja:

Pozdravljam v imenu društva »Družina« to-le skupščino. Pravijo, da tisto kolo najbolje teče, ki ga ne slišiš. Šola in družina sta tako tesno povezani, da ti dan na dan bije na uho vprašanje naše šole, bije na uho dejstvo, da šola pri nas zelo teži družino, sicer bi ne rodila toliko in toliko problemov, da se iz njih ne vidi.

Šola bi morala biti vsem otrokom in staršem samo v radost, veselje in ponos, a je v resnici le v žalost in veliko nadlogo. Bodimo enkrat na čistem: cerkev in starši so, ki morejo in morajo določati otrokom šolo in vzgojo, a zdaj staršem določajo znani in neznani činitelji, kako naj se otroci uče in vzgajajo izven družine. Tako doživljate žalostno dejstvo in naloge, da morate rušiti, kar je postavil napačen pouk v šoli, mesto da bi pomagali graditi ob tej močnejši narodni stavbi. Koliko je tu škode, koliko gre v nič brez potrebe energije, ki bi sicer morala podpreti, veste, če pomislite, kako iz bilo s stavbo one cerkvice, ki so jo čez dan gradili ljudje, a jo je ponoči odnašal vrag. Danes cerkvice ni, ker je bila mrva reč, a drugače je z ljudmi in dušami. Zato mora biti ta način nesmiselne borbe konec. Mora prenehati, ker bo sicer naš narod dosegla naravno in naravno smrt.

Simboli se bavi s temi vprašanji, tembolj mi je jasno, kako narobe razumemo naloge šole. Ni namreč učenje vse; ni važno, ali zna otrok tri ali štiri dokaze za Pytagorov izrek, ni važno, ali zna otrok izračunati, koliko je to lune, a zelo in nad vse važno je, da pozna božje zapovedi, in se spodobiti, da jih izpolnjuje. Z drugo besedo: da si zna v vsakem primeru pomagati, da njegova duševnost škoda ne trpi. Šola ni preskrbovalnica slabih učiteljev in naj se ti skrivajo za tem ali onim uradnim narodnim delom (v navednicah), za tem ali onim papirnatim ukazom, ki ga hlapčevsko izvršuje (kot anomalijo navajam, da se mnogokrat učitelji sklicujejo pri sedanjem vladnem kurzu na odloke ki so v nasprotju z vsem vladnim namenom) — Šola najprej zahteva ljudi značaj, šola mora oblikovati značaje učencev in sicer jih morajo oblikovati učitelji in profesorji, ki ne bi bili ena sam trepetlika, kakor je zapisal Kerenik, učitelje, ki bi vedeli, da je vendar pisal Cankar proti tej trepetliki svoje »Hlapce« in ne proti klerikalnemu političnemu kurzu. Če bi to vedeli in razumeli, ne bi bili šli igrati v Belgrad te igre. Ne, mi zahtevamo od naših vzgojiteljev, da so pripravljeni za narodno, za kat. vzore živeti, trpeti in umreti, kakor moramo svoje otroke zato in samo zato vzgajati. Ne smemo se zato učiti, da bi dobili ta in večji kos kruha, temveč morajo se vzgajati, da bodo značaj in morajo biti samo značaji, če so z narodom, z našim katoliškim narodom in če skrbje, da se to čustvo v naših otrocih stopnjuje in ne zmanjšuje ali celo ovira in uničuje.

Šola je temelj, na katerem zida človek svoje življenje. Kakoršen je temelj, taka je zgradba; marsikateri potres je porušil hišo zaradi slabega temelja, kako je zrušil že majhen potres to in ono v mladih dušah, doživljate dnevno sami. Če kje, velja tu: Cerkev in starši določajo vzgojo, po načelu: Če Gospod ne zida hiše, se zaman trudijo zidarji! Zato moramo javno zahtevati izreči onim učencem, ki so tvegali in tvegajo vse, da rešijo otrokom tisto sveto lučko, ki jim more in mora svetiti v temni nevarnosti in jih voditi, da ne zgreše cilja.

Društvo »Družina« se jim zahvaljuje, ko jim daje priznanje, da se niso dali izkoreniniti se jim zahvaljuje, da so vraščeni med naše katoliško čuteče in misleče ljudi, da so vraščeni v našo slovensko zemljo. Društvo »Družina« se jim zahvaljuje, da jih niso zbegale ne grožnje ne vabe, da bi postali izdajniki na rodu in materi, ki jih je rodila in vzgojila, včasih vzgojila s svojo srčno krvjo in odpovedjo, da bi postali odpadniki po duhu in misli, odpadniki od rodu in človeka.

Kriščanska šola naj bo oni odpušnik, ki se ga bo počel narod in da bo naznanjal svetlu svoje želje in poglede na vzgojo, svoje katoliške in narodne poglede glede vzgoje družine, da se odpravi širpanje in cviljenje kolese, ki mu pravimo šola. V to nam Marija pomaga!

V imenu Katehetskega društva in vseh katehetov na srednjih, meščanskih in ljudskih šolah je pozdravil skupščino s tehnimi besedami gosp. profesor dr. Vilko Fajdiga.

Zoper glavobol

pomagata 1—2

ASPIRIN

tableti

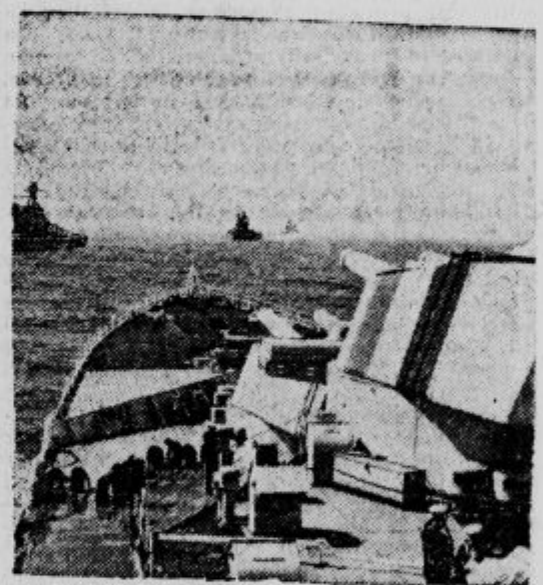
Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino la „Bayer“-jev Aspirin.

Dop. reg. pod št. 17492 od 22. XII. 1939.

Volitve

Sledile so volitve novega odbora za prihodnjo poslovno dobo. Soglasno je bila sprejeta kandidatna lista, ki jo je predlagal g. predsednik krojaške zadruge g. Franec Može. Izvoljeni so bili: Bergant Peter, ravnatelj Vzajemne zavarovalnice, dr. Karel Capuder, ravnatelj I. drž. realne gimnazije, dr. Ivo Česnik, odvetnik, dr. Josip Dermastia, vladni svetnik v p., Milica Grafenauerjeva, soproga profesorja, dr. Viktor Korošec, vseučiliški profesor, Pavel Lavrič, šolski upravitelj, Jožef Langus, magistratni uradnik, Stanislav Skrbec, katehet, dr. Alojzij Zupan, stolni kanonik, Ivan Zerjav, duhovni svetnik. V nadzorstvo sta bila izvoljena Alojzij Komur, ravnatelj I. del. kons. društva, in Ivan Rakovec, ravnatelj uprave »Slovenec« v p. V odboru je stalno zastopnik škofijskega ordinariata, kakor tudi zastopnik lavantinske škofijske zveze.

S tem je bil dnevni red izčrpan. G. prvomestnik dr. Dermastia je zaključil lepo uspelo zborovanje z besedami: Že v debati, ki sem jo spremljal, sem poudarjal, da je prva in glavna zahteva: verska šola. To je naš cilj, to je tudi cilj Kriščanske šole in vsakega poštenega katoliškega Slovenca. Ta cilj bomo dosegli, če bomo nastopali z združenimi močmi. Morda bomo naleteli na razne ovire in zapreke, zato pa tem bolj trdno sklenjeni delajmo za versko šolo in vzgojo. To bodi naša zmaga. Za vneto sodelovanje na tem lepo uspelem zborovanju se vsem najiskrenejše zahvaljujem.

Najmočnejša angleška bojna ladja »H. M. S. Hood« na straži na morju.

Boguslav Kuczyński;

19

Beg iz Varšave

Sedaj pa v korak! je zapovedal Stachowiak samemu sebi in stopil trdo naprej.

Pogledal je na kilometrski mejnik in ugotovil, da je prehodil šele osemnajst kilometrov. »Hitreje, hitreje!« je ponavljal, premagoval odpor trdnih nog in skušal hoditi v takem tempu, kakor pri izhodu iz mesta. »Ko sem zapustil Marijo, moram to kako izkoristiti in opravičiti,« je rekel in stopal, kakor da črpa iz te misli svojo moč.

Cesta se je dvignila navkreber in vozovi pred njim so ustajali svoj tek. Stachowiak je skoraj tekel mimo znanih vozov, lojtrnic in konj. Po nekoliko kilometrih je bil že vstric voza, v katerem je tical Poznanjski.

Poznanjski! Hlalo! Poznanjski! je zaklical. Ni mu odgovoril. Ljudje so sedeli molče, vsi zaviti v plašče. Kdo bi mogel biti Poznanjski? je pomislil Stachowiak, ko je stopal ob vozu. Čutil pa je, da se njegov tempo ustavlja, zato je začel prožiti noge in si poveljeval: »Ena, dve! Poznanjskega pa pozabi! Ena, dve!«

In res je odšel sam v neznan voza za akta in Poznanjskega pa ni srečal nikjer več.

Z desne strani mu je tovarišil velik žar. Mesto v daljavi je gorelo na več straneh. Ogenj je bruhal vsak trenutek na drugem koncu. Predstavljal si je, kako se podirajo hiše in umirajo nesrečne žrtve. Zato je stopal še hitreje.

Prišel je na vrh vzpetine. Tedaj pa je videl v dolino pod seboj. Tik pod njim je gorela vas, v katero se je spustil.

»Kako se imenuje ta vas?« je vprašal žensko, ki je stala pred vrati edine ohranjene lesene koč.

»Stasin,« je rekla. Zdelo se je, da je šla ta ženska k sosedovim na pogovor. Zdal je stala tam in gledala padajoče tramove lesenih koč in se pri vsakem hrušču pokrižala ter dvigala rožni venec.

Samo šola je ostala in kar je zidanega okoli nje.

Res so vse naokoli iz gorečih, zgoznenih tramov, ki so se kadili in žareli, štrleli osmojeni dimniki v zrak, kakor proseče roke, ki vpijejo po masčevanjih.

Stachowiak je preiskoval plot in se naslonil nanj, da se malo odpodije ter dodal: »Treba bo vas obnoviti, ne? Pa ne več lesenih koč, temveč zidane.«

Govoril je, kar mu je prišlo na misel. Toda v prazno. Ženska je samo gledala v goreči sij in molila rožni venec. Stachowiaka pa je prišla strašna želja. Zato je pohitel, da pride čimprej do potoka.

Srečal je večji oddelek vojakov in šel z njimi v korak, dokler se ni približal častniku na čelu voda. Tedaj je rekel eden izmed njih: »Imamo že voditelja« in se zasmejal.

»No, le stopite bliže!« mu je rekel voditelj in zaprosil za legitimacijo. Stachowiak je skoraj začel drhteti, kajti vedno se mu je zdelo, da njegovi legitimaciji preveč ne zaupajo. Toda častniku je zadostovala in je samo rekel:

»Če hočete iti hitreje, gospod, potem prosim, se požurite! Ne spodobi se, da bi hodili pri vojskem oddelku!«

Kaj mu je preostajalo drugega, kakor da je Stachowiak podaljšal korak.

Že je prešel petindvajset kilometrov, šestindvajset, sedemindvajset. »Stopil sem na pot ob osmih, po šest kilometrov na uro, da štiri ure in pol. Pol ure sem potratil za odmor, torej pet ur.« je pomislil Stachowiak. Krenil je k potoku, da se napije vode. Vodnjak je bil tu, toda vedro je bilo potopljeno ali pa so ga kmetje vzeli s seboj. Stachowiak je šel nazaj

na pot, šel nekaj časa, nato pa preskočil jarek in se vlegel pod drevo. »Pol ure prespim,« je pomislil, potegnil klobuk čez oči in zavihal ovratnik plašča. Namah je zaspal. Zbudil so ga neki ljudje, ki so se v temi spotikali ob njega.

»Koliko je ura?« je vprašal in sedel.

»Pol dveh,« mu je nekdo odgovoril in šel dalje. Na cesti so bili vsi drugačni ljudje in vozovi. Prišla je kompanija »junakinje«, dekleta pri šestnajstih, sedemnajstih, osemnajstih letih. Nosile so temnomoder kroje, plašče in čepce. Mnoge izmed njih so nosile v rokah čevlje, da so lažje hitele. Težko jih je bilo dohitevati. Toda Stachowiak je premagal dremavico, utrujenost in bolečine v nogi, ki jo je žulil čevlji, ter se jim je skušal približati.

Noga ga je vedno bolj bolela, stopal pa je vedno hitreje. Dohitel je »junakinje«, napol dremaje je skoraj izgubil zavest, toda stopal je vedno hitreje. Z jezo je udarjal ob vsak kamen, ki ga je srečaval na vsakih sto metrov.

»Se ne spim, še ne, še ne!« je rekel in stopil trdo naprej.

Ob treh je prišel v Lukov.

»Junakinje« so se izgubile neke v megli. Dve sta se šli mimo Stachowiaka in podpirali druga drugo. Bili sta bosi in sta imeli čevlje vržene čez ramena.

»Hitreje, hitreje,« je odgovorila večja in silila mlajšo za sabo. »Sicer ne bova videli, kam gredo ostale.« Toda kljub vsemu naporu sta ostali za Stachowiakom.

Lukov je bil v temi. Nobene luči nikjer. Stachowiak se je spomnil, da mu je mati nekoč pripovedovala, kako je to mesto gorelo in kako je divjala kuga, ko je bila ona tu. Iz tega časa so tudi dvojni križi, ki jih je srečaval pri prihodu v predmestje.

Kmalu pri vhodu v mesto je stal pokvar-

jen avto, pri katerem se je gnetlo nekaj žensk.

»Moj mož je stopil po voz,« je rekla ena izmed njih.

Pokazalo se je, da so prišli že prejšnji večer in da so presedeli noč v avtu.

»Ali veste kakšne novice?«

»Da, novice so bile. Da je sovražna vojska prišla že do Varšave, kjer pa so jo odbili. Stachowiaka je začudila smer njihovega marša. Kako so mogli priti pred Varšavo od vzhoda?«

»Kako?« je vprašal. »Da so pred Prago?«

»Da,« je odgovorila lastnica avtomobila. »Od severa so namreč prekorčili Buck pri Sokolowu.«

Zvedel je toliko, da je lahko sklepal, da peš ne bo mogel priti niti do Brzescia, ker tudi to cesto lahko prekrizajo. Zato je bilo treba hiteti. Stopil je med prve hiše mesta Lukowa. Kakor vedno v mestih, je bilo tudi tu veliko ljudi. Sami tuji so se vlačili po trotoarjih, trkali na vrata trgovin, hiteli eden mimo drugega in se spotikali.

»Nikogar domačinov v mestu,« je nekdo rekel. »Vsi so zbežali v vasi.«

Stachowiaku je to zadoščalo. Že ni več proizvedoval, v koliko je to resnica. Na glavnem trgu je stalo vojaštvo in vojaki so zavzeli vse glavne ulice. Zapustil je glavni trg. Šele v drugem predmestju je srečal nekoliko tukajšnjih židov, ki so se tresli od mraza. Vprašal je za naslov svojih znancev, pa so ga napačno informirali, ker je zastoj hodil v predmestje na nasprotni strani. Izkazalo se je, da so tam stanovali ljudje s podobnim imenom, kakor jih je on iskal. Šel je dalje in ni več verjel, da bo mogel iti peš. Noga ga je bolela in minila je volja iti iz tega mesta. Zakaj naj bi tudi bežal in kolovratil, ko pa ga po nekoliko kilometrih lahko zajame sovražna vojska, prihajajoča od druge strani?

Droblne novice

Koledar

Torek, 20. februarja: Sadot, škof in tovariši, mučenci.
Sreda, 21. februarja: Feliks (Srečko), škof; Irena, devica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala g. Ančka Bernogar, bivša dolgoletna postrežnica uprave »Slovenec«. Bila je zelo skrbna, pridna in vestna uslužbenka, ki jo bodo vsi ohranili v dobrem spominu. Pogreb blage rajnice bo danes ob 2 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti.

† V Ljubljani je umrl g. Feliks Škafar, posestnik. Pogreb bo v sredo izpred mrtvašnice splošne bolnišnice ob 2 popoldne.

† Na Glinceh pri Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala g. Ivana Škof roj. Potočnik, posestnik. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne iz hiše žalosti na Glinceh, Cesta IV-4, na pokopališču na Viču.

Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Polkovnik dr. Leopold Majdič

Včeraj je v Ljubljani po dolgi, hudi bolezni umrl sanitetni polkovnik v p. dr. Leopold Majdič v 70. letu starosti. Rojen v Cerkljici je kot sanitetni mornariški častnik služboval v avstro-ogrski vojski ter v tem svojstvu prepotoval mnogo sveta; bil je v mnogih obmorskih mestih Afrike, na Kitajskem in v Rusiji. Obvladal je deset jezikov, med njimi tudi kitajščino. Med balkansko vojno je deloval pri srbski armadi v Nišu, zakar je bil odlikovan z redom srbskega Rdečega križa, po svetovni vojni pa je kot podpolkovnik vstopil v našo armado in služboval kot polkovnik v svojstvu načelnika sanitete zetske divizijske oblasti na Cetinju. Imel je več inozemskih odlikovanj in je bil znan kot odlični vojaški zdravnik. Zadnji dve leti ga je zavrata bolezen priklenila na sobo. Blag mu spomin! Zalujočim naše globoko sožalje!

PRAVI SAN PEDRO MATE ČAJ

je priporočljiva osvežujoča pijača ženskam v prehodni dobi.

Dobi se samo v originalnih zavojih po din 5— in din 18—.

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— Zborovanje gospodov duhovnih vodij lantovskih odsekov ljubljanske, gorenjske in novomeške podzveze bo jutri ob 9.15 v posvetovalnici KTD (Jugoslovanska tiskarna, I. nadstropje) in ne v Rokodelskem domu, kot je bilo javljeno v okrožnici in v nedeljskem »Slovenecu«.

— Matijev sejem v Moravčah bo v soboto, 24. februarja. To sporočamo vsem številnim trgovcem, ki vprašujejo po datumu tega sejma.

— Proračun okrajnega cestnega odbora Ljutomer. Cestni odbor, katerega vodi načelnik o. Alojzij Stuhlec, je sprejel in odobril na svoji seji proračun, dohodkov in izdatkov za leto 1940-41. Proračun izkazuje 1.644.068 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Za osebnih in upravnih izdatke je predvidenih 30.920 din. Vzdrževanje banovinskih cest in objektov na njih 704.080 din. Stroški za vzdrževanje železniških dovoznih cest z dovršitvijo dovozne ceste v Gor. Radgoni 12.000 din. Potrebščine iz sredstev cestnega okraja, osebni in drugi izdatki skupaj znašajo 246.068 din. Tukaj je všteto tudi vzdrževanje subvencioniranih cest v znesku 46.000 din. Za novogradnje odnosno preureditve banovinskih cest je predvideno 160.000 din. Za kritje izdatkov bo prispevala kraljevska banska uprava v Ljubljani 732.000 din, železniška uprava 4000 din, razni drugi dohodki s 17% cestno doklado znašajo 428.068 dinarjev.

Ako primerjamo letošnji osnutek proračuna 1940-41 s tekočim, je ta nižji za okrog 500.000 din. Okrajni cestni odbor Ljutomer vzdržuje vsega skupaj 248.250 km cest. S 1. aprilom preide banovinska cesta od Dravograda čez Maribor, Gornjo Radgono do Murske Sobotice v državno oskrbo. S tem odpade cestnemu odboru Ljutomer oskrbovanje ceste Sv. Benedikt — Lomanoše — Gor. Radgona — Slatina Radenci v skupni dolžini 15.216 km.

ARTIN

Dobra prebava pol zdravja! Lahko normalno izpraznjenje pri zaprtju lenivosti črev vam bodo omogočile Artin dražeje dr. Wanderja

2 kom. Din 1.50, 12 kom. Din 8.—, 60 kom. Din 27.—
 Reg. S. br. 22115/33.

— Vremenske zanimivosti v Sloveniji. — Ali vdere v Slovenijo nov mrzli val? Nekateri to napovedujejo. Drugi se tolažijo, da nastopi v kratkem preobrat na bolje. Prav za vremenske prilike v Sloveniji je poučna primerjava jutranje temperature od 17. in 19. j. m. V nekaterih krajih je mraz na stalni višini. Najhušji mraz po vremensko poročilih iz raznih železniških postaj je te dni v St. Janžu na Dolenjskem. Tam je bilo v soboto —24, včeraj jutraj —21. Na črti Novo mesto-Kočevo je mraz stalen in nespremenjen. Novo mesto je imelo v soboto in včeraj še vedno —17, Kočevo pa —18. Na Gorenjskem je jutranja temperatura od sobote do včeraj jutraj padla za 3 do 5 stopinj. Zelo nizka jutranja temperatura je bila včeraj v Trzinu, ki je javil —9 jutraj. Razen Trzinca je imel Rakek včeraj nizko temperaturo, namreč —10. Značilno je, da se je po raznih krajih na Stajerskem včeraj jutranja temperatura napram soboti močno znižala. Tako je Maribor zaznamoval v soboto na glavnem kolodvoru —14, včeraj —16. Ljutomer v soboto —14, včeraj —16. Celje v soboto —14, včeraj —16. Prav z ozirom na vremenski položaj na Stajerskem so mnogi mnenja, da kmalu pritise iz severozahoda nov mrzli val. Kakšno je vremensko stanje v okolici ljubljanski? Transformatorska postaja pri Črnučah nam podaja za včeraj naslednje podatke. Včeraj ob treh jutraj je bila tam najnižja temperatura, namreč —21, živo srebro pa se je že dopoldne, ko je začelo sonce sijati, naglo dvignilo ter je včeraj

okoli 13 doseglo +5. Nato pa je kmalu padlo na —2. V Podlogu v Savinjski dolini so imeli včeraj okoli 7.30 kar —24, kakor to javlja tamošnja transformatorska postaja.

— Sprememba voznega reda na konjiški progi. Pričeni s četrtkom, dne 22. februarja 1940, vozijo na progi Slov. Konjice-Zreče odnosno Slov. Konjice-Poljane dnevno sedeči vlaki: vlak št. 8234b z odhodom iz Slov. Konjice ob 12.35 in s prihodom v Zreče ob 12.56 ter obratno vlak št. 8235b z odhodom iz Zreče ob 13.10 in s prihodom v Slov. Konjice ob 13.31 ter vlak št. 8237a z odhodom iz Slov. Konjice ob 15.30 in s prihodom v Poljane ob 16.18. Na isti progi pa izostanejo zaradi tega z istim dnevom: vlaka št. 8234 in 8236 z odhodom iz Slov. Konjice ob 12.03 in ob 15.38 ter s prihodom v Zreče ob 12.24 in ob 15.59; nadalje vlak št. 8235 z odhodom iz Zreče ob 12.40 in s prihodom v Slov. Konjice ob 13.01 ter vlak št. 8237 z odhodom iz Zreče ob 16.30 in iz Slov. Konjice ob 17.28 ter s prihodom v Poljane ob 18.16.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 17. t. m. je objavljena »Uredba o rezervah hranec« dalje »Popravek v uredbi o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih« in »Odločba glede sejmskih in tržnih pravic občine Sv. Peter pod Sv. gorami«.

— Na skrivaj je šel čez mejo iskat dela posestnikov sin I. Obal iz Brezovcev v Prekmurju.

Nemške oblasti pa so ga prijele in izročile našim obmejnim organom. Čaka ga stroga kazen zaradi nedovoljenega prekoračenja meje. Več kazni je bilo izrečenih že zaradi samega poizkusa prekoračenja meje, zato opozarjamo naše sezonske delavce, naj ne uhajajo čez mejo. Lani so jih nemške oblasti ščitile, čeprav so na nedovoljen način prekoračili mejo in jih napotile na delo, letos pa jih brez nadaljnje izročitve našim obmejnim organom.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite jutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Nezvesta služabnica. Pri grofici Barthyany v obmejni Krajini v Prekmurju sta pred dvema letoma vstopila v službo posestnika Janez Horvat in Janez Skalič. Stara grofica ju je nedavno prijavila, da sta si ukradla 80.000 din iz njene spalnice, kjer je hranila denar po kuvertah, omarah in predalih. Enega izmed obeh služabnikov je zasačila služkinja, ko je iz nekega predala vzela 2 jurja. Oba sta priznala tatvino, izjavila pa sta, da sta škodovala grofico samo za 34.000 din. Pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti sta bila obsojena vsak na 2 leti in 2 meseca robije in povračilo škode.

Naročite takoj

DOMOLJUBA

še do četrтка 22. t. m. si lahko pridobite pravico do ene

od 700 lepih nagrad

če postanete naročnik »Domoljuba« ali če uredite slučajno zaostalo naročnino.

Prvi dve nagradi sta v gotovini po 5000 din

Ostale pa so: radijski aparati, šivalni stroj, harmonike, ure, brzoparilniki itd., — same lepe, vredne nagrade.

Žrebanje bo v ponedeljek 26. t. m.

Tudi v petek 23 t. m. še lahko naročite »Domoljub«, toda to le pri naših podružnicah v Mariboru, Celju, Ptuj, Novem mestu, Trbovljah, Jesenicah, Kranju in pri glavni upravi v Ljubljani. — Gg. zastopniki naj vse pravočasno uredijo!

Uprava »DOMOLJUBA«

Po državi

* Velik požar je izbruhnil v zemunski tovarni sukna Vukojičić in drug. Ogenj je začel svoje razdiralno delo v skladišču izgotovljenih oblek, pod katerim so zgrajene tri peči, ki sušijo še mokre obleke. Ko so požar opazili, je gorela že streha skladišča in plamen se je širil že na sosednje objekte. Gasilci iz Zemuna in Belgrada so bili v kratkem času na mestu in se jim je s požrtvovalnim gašenjem posrečilo, da so rešili glavne objekte tovarne pred uničenjem. Kljub temu pa trpi lastnik okoli dva in pol milijona dinarjev škode. Delavci, ki so bili zaposleni v uničenih oddelkih tovarne, ne bodo stali brez posla, ker jih bo podjetje zaposlilo po drugih oddelkih, ki so ostali od ognja nedotaknjeni.

* 500 hiš v Črni gori pod vodo. V Črni gori je zadnje dni hudo deževalo, kar je tudi povzročilo, da se je prišel naglo taliti sneg. Zaradi tega so zlasti v Gornji in Dolnji Zeti narasle reke in potoki, ki so preplavili svoja obrežja. Mnogo škode so napravili tudi hudourniki. V raznih črnogorskih mestih in vaseh je okrog 500 hiš pod vodo, tako da so jih morali prebivalci zapustiti.

* Po poroki za zapale. Služkinja Franja Beneš iz Trogirja, ki je bila zaposlena pri upokojenem glasbeniku Miji Tijaniću v Splitu, je bila že delj časa zaročena v nekem fantom, vendar do poroke ni prišlo zaradi tega, ker sta bila oba revna. Fant je sicer zaslužil toliko, da bi zadostovalo za skromno življenje, toda kdo bo kupil pohištvo, perilo in druge reči, ki so potrebne, da se ustvari toplo ognjišče. Beneševa se je odločila, da na vsak način preskrbi denar za svojo balo. Priložnost za to se ji je nudila, ko je njen gospodar pobral vse svoje prihranke iz splitskih bank in hranilnic v skupnem znesku 117.000 din. Mož se je kakor mnogo drugih vlagateljev zbal za svoj denar in ga je bolj zaupal nočni omarici v svoji spalnici kakor pa bankam. Beneševa, ki je za to vedela, je podlegla izkušnjam in neke noči izmaknila denar iz omarice. Z ukradenim denarjem si je kupila lepo pohištvo, vse potrebno perilo in gospodinske potrebščine in lekega dne sta se z izvoljencem poročila. Za vse to je potrebovala okrog 50.000 din. Toda tatvica je bilo usojeno, da ni preživela niti medenih tednov, kajti že tretji dan po poroki so se na novem stanovanju zglasili detektivi in odpeljali sveže poročeno ženo za zapah. Ko je videla, da imajo na policiji dovolj dokazov za njeno krivdo, je lepo priznala, zgovarjala pa se je, da ni videla drugega izhoda, ki bi privedel do njene poroke.

* V silobranu ubil razgrajca. V nekem sušnem nočnem lokalu je prišlo v soboto jutraj ob 5 do hudega izgreda, ki ga je povzročil znani razgrajec Stjepan Kunstović. Lastnik lokala je poklical stražnika, ki je Kunstovića aretirati. Kunstović se je z vsemi štirimi upiral aretaciji, toda stražniku je s pomočjo gostov le uspelo, da je aretiranca prital ven na cesto. Tam pa se mu je pretepač iztrgal iz rok in skočil za kup kamenja, za katerim se je zabarikadirati. Stražnik je videl, da zaenkrat ne more nič opraviti in se je odstranil. Kunstović pa je nato odšel nazaj v lokal in razgrajal dalje. Stražnik pa se je čez nekaj minut spet vrnil v lokal in razgrajcu ponovno napovedal aretacijo. Tedaj ga je pa razgrajec dejansko napadel, nakar je stražnik potegnil revolver in v silobranu enkrat ustrelil proti pretepaču. Zadel ga je v vrat in Kunstović je čez nekaj minut izdihnil. V teku dopoldneva je prišla v lokal sodna komisija, ki je po vestnem zaslišanju vseh prič prišla do zaključka, da je stražnik streljal v silobranu, da obvaruje svoje življenje in da ga zaradi tega ne zadene nobena krivda.

* Mednarodni kongres za kazensko pravo bo letos v Belgradu. Kakor je bilo sklenjeno na zadnjem mednarodnem kongresu za kazensko pravo, naj bi bil V. mednarodni kongres za kazensko pravo letos v Belgradu. Ali se bo sploh vršil, je seveda odvisno od razvoja mednarodnega položaja. Profesor kazenskega prava na belgradski univerzi dr. Živanović se močno zavzema za to, naj bi bil istočasno v Belgradu tudi mednarodni kongres za varstvo opuščenih kaznjencev. Leto 1931 je bilo namreč v Belgradu ustanovljeno društvo, ki si je zastavilo nalogo, da olajša opuščenim kaznjencem vrnitev v življenje. Podobna društva obstajajo tudi v Franciji, Angliji in drugih državah. V Italiji si je to nalogo nadela država sama.

* Boj slepca z roparji. V vasi Gornji Braneč v Srbiji živi kmet Prvislav Lazarevič, ki je v svetovni vojni izgubil vid. Po vasi so vedeli, da ima varčni možakar stalno v hiši večji znesek denarja. To je moralno priti na uho tudi roparjem. V eni preteklih noči sta vdrla v Lazarevičovo hišo dva oborožena in maskirana roparja. Lazarevič je ropot zbujal in kljub svoji slepoti se je pustil v boj z roparjema. Medtem ko se je z enim ruval, je drugi ustrelil nanj iz puške. Strel pa je zgrešil. Lazarevič se je poslužil zvijače. Vrgel se je na tla in obležal nepremično. Roparja sta mislila, da je mrtev in sta se prestrašila, v tem pa je tudi Lazarevičeva žena, ki jo je prebudil šele strel, pričela klicati na pomoč, nakar sta roparja pobegnila v noč.

Ljubljana, 20. februarja

Gledališče

Drama. Torek, 20.: Zaprtlo. Sreda, 21.: »Na prisojni strani«. Red Sreda. Četrtek, 22.: »Asmodej«. Premiera. Premierski abonma. Petek, 23.: Zaprtlo.

Opera. Torek, 20.: Zaprtlo (generalka). Sreda, 21.: »Jolanta«. »Balet Hrestač«. Premiera. Premierski abonma. Četrtek, 22.: »Lumpaci Vagabundus«. Red Četrtek. Petek, 23. ob 15.: »Gorenjski slavček«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

Radio Ljubljana

Torek, 20. febr.: Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Šolska ura: Kramljanje z mladino (M. Zor) — 12 Pisana šara (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold. koncert Radij. orkestra — 14 Poročila — 18 Mladin. pesmi: poje gdč. Štefka Korenčanova, pri klavirju prof. P. Sivie — 18.40 Ideja odrešenja (Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Inspekcija drž. obrambe — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Za kratek čas (plošče) — 20.30 Operetni spevi. Poje Ado Darian, igra Radij. orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kvartet mandolin.

Drugi programi

Torek, 20. februarja: Belgrad: 20.30 Komorni koncert — Zagreb: 21 Pihala — Bratislava: 20.15 Jazz — Sofija: Vokalni in instrument. koncert — Angleske postaje: 20.30 Plesna glasba — Bernmünster: 19.43 Jodlerji — Budimpešta: 18.40 Ciganski orkester — Bukarešta: 20.15 Orkestralni koncert — Francoske postaje: 19.45 Orkestralni koncert — Stockholm-Hörby: 19.30 Finska gl. — 20.40 Wagnerjeva opera »Tannhäuser« — Trst-Milan: 21 Wagnerjeva opera »Tristan in Izolda« — Rim-Bar: 21 Simfonični koncert — Florenca: 21 Plesna glasba — Solens: 22 Plesna glasba.

Prireditve in zabave

Prešeren-Skerjane: Sonetni venec. Kompozicija »Sonetnega venca« je v formalnem pogledu svobodna kantata. Skladba »Sonetni venec« sestoji v celoti iz 15 pevskih točk, ki se izvajajo brez prestanka v različni zasedbi (solisti, tercet, zbor in vmes je 10 orkestralnih medijer kraje oblike). Prva izvedba »Sonetnega venca« pod vodstvom ravnatelja Poliča s solisti: Franciom. Betetom, Jolijem, Romanom in Petrovičem, z moškim zborom GM in orkestrom Ljubljanske filharmonije bo v ponedeljek, dne 26. t. m. v veliki dvorani Uniona, Predprodaja vstopnic v knjigarni GM.

Predavanja

Prosvetno društvo Trnovo. Na IX. prosvetnem večeru v sredo, dne 21. februarja ob 20 v društvenem domu, Karunova ulica 14. bo imel uredavanje gosp. urednik dr. Ahčin Ivan, pod naslovom: »Sedobno trenje v Evropi«.

Sestanki

FO Šiška. V torek ob 20.15 redni fantovski sestanek v samostanski dvorani. Na sporedu zanimivo predavanje. Obvezno za vse člane.

Naše dijaštvo

SKAD »Danica« ima drevi ob 8 krožek o komunizmu. Krožek vodi g. Smrsu Rudolf.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mesni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Poizvedovanja

Zgubila se je 17. t. m. od Prisojne ulice skozi Zeleno jamo usnjata listnica z različnimi dokumenti in 200 din denarja. Naproša se pošten najditelj, da jo vrne na ime Josip Kovač, Prisojna ulica 5, Ljubljana. Denar lahko obdrži.

Zgubila se je v nedeljo Pred škofijo denarnica z vsoto denarja. Najditelj se naproša, da vrne denarnico proti nagradi na naslov Pavla Wagner, Ljubljana, Trnovska ulica 8.

preteklih noči sta vdrla v Lazarevičovo hišo dva oborožena in maskirana roparja. Lazarevič je ropot zbujal in kljub svoji slepoti se je pustil v boj z roparjema. Medtem ko se je z enim ruval, je drugi ustrelil nanj iz puške. Strel pa je zgrešil. Lazarevič se je poslužil zvijače. Vrgel se je na tla in obležal nepremično. Roparja sta mislila, da je mrtev in sta se prestrašila, v tem pa je tudi Lazarevičeva žena, ki jo je prebudil šele strel, pričela klicati na pomoč, nakar sta roparja pobegnila v noč.

»Dovolite, da naredim posnetek, za varovalnice so silno nezaupne.«

Na poti iz tujine domov zmrznil

Cankova, 17. febr. Ko je šel 17 letni Koloman Biček, sin posestnika iz Krejne v tišinski občini, ob 6 jutraj z doma, je našel na banovinski cesti pred vasio Skakovci zmrznjenega človeka. Poklicali so iz Cankove orožniškega komandirja g. Ivana Kolarča, ki je ugotovil, da na zmrznjenicu ni bilo opaziti nobenih znakov nasilja in da je ob —26°C ponoči zmrznil, kljub temu, da je bil dobro oblečen. Na sebi je imel namreč zimski površnik, kožnat kratek jopič, 2 vitra, tri srajce, dvojne gornje in ene spodnje hlače, na nogah pa močne copate iz klobučevine. Pri njem so našli tudi dokumente, iz katerih je bilo razvidno, da je mrtvec 36 letni Anton Bokan, edini sin posestnika iz Skakovcev št. 40, ki je že od leta 1937 bival s svojo ženo v Franciji in se je usodno noč vračal iz tujine domov. Izseljenški potni list je bil izdan v Parizu in ima štampiljko naše obmejne postaje v Rakeku z dne 14. febr. Ugotovljeno je bilo, da je pokojni Bokan v

Murski Soboti oddal v shrambo na kolodvoru dva kovčega in se podal peš na dolgo pot domov, ker avtobus zaradi prehudega mraza ni vozil. Tisto noč je kazal toplomer —26°C. Ob hudem mrazu je nočni popotnik očitno omagal, saj je bil že 4 dni na poti iz Francije in je bil gotovo po dolgi vožnji in ob pomanjkljivi hrani izčrpan. Na snegu se je razločno poznalo, da je hodil sem in tja po cesti in padal od utrujenosti. Na koncu so se poznali sledovi, da je par metrov celo drsal po kolenih, dokler ni padel in zmrznil.

Pokojni Anton Bokan je bil edini sin, pa se z očetom ni razumel. Leto 1936 je prišel iz Francije in je doma zapravljal okrog 30.000 din s kvartanjem in pijančenjem, potem pa se je spet vrnil v Francijo. Zakaj je zdaj prišel domov, je bil nepojasnjeno, ker o vsem prihodu ni nikomur pisal, denarja pa je imel s seboj le 22 din. Očitno zato tudi ni hotel prenočiti v Murski Soboti, ampak jo je kar peš mahnil proti domu.

LJUBLJANA

Legitimacije za uslužbence in delavske poslovne knjižice

Zaradi teh legitimacij in poslovnih knjižic je mestni domovinski oddelek moral slišati marsikak neupravičen očitke, češ kako nerodno besedilo je bilo treba izpolniti ter sem in tja tudi dolgo čakati na legitimacije.

Nepotrpežljivi gospodje so seveda zabavljali, ne da bi se o stvari poučili, kar je v Ljubljani večkrat navada. Tudi v tem primeru je popolna ne-poučenost kriva očitkom, vendar se pa moramo čuditi neosnovani kritiki nezadovoljnosti, ki je gotovo šolan. Drugi ljudje namreč vedo, da je mestni domovinski oddelek sestavljen iz besedil legitimacij in njim priloženih kontrolnih listov natanko po uredbi, pravilniku in navodilih, ki jih je izdalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Mestni domovinski urad ni besedila prav nič spreminjal in je tiskovine založil samo zaradi hitrejšega in preglednejšega poslovanja, da čim bolj ustreže in čim hitreje odpravi stranke ter jim prihrani delo in zamudo.

Vsi, ki morajo imeti legitimacije ali poslovne knjižice, so bili lani večkrat v dnevnih povabljeni, naj pridejo ponje. Opozorjeni so bili tudi, da morajo vsi imeti predpisane legitimacije do 1. januarja t. l. Več mesecev so kljub opozorilom in zagroženim posledicam le posamezniki hodili na magistrat, a na Silvestrovo je čez 400 oseb hotelo takoj imeti legitimacije. Rok je bil podaljšan ter je bilo od konca lanskega leta pa do kraja meseca januarja izdanih 2993 poslovnih knjižic in legitimacij! Poleg svojih navadnih uradnih opravkov je po 6 do 8 uslužbencev v domovinskem uradu delalo tudi po 12 in več ur vsak dan, da so zmogli to delo in ustregli strankam. Dobro verziran uradnik se s popolnitvijo legitimacije zamudi najmanj

15 minut, če ima na razpolago vse potrebne podatke. Toda, kdo je imel vse podatke v redu, ki jih zahteva uredba, pravilnik in navodila ministrstva! Uradništvo je bilo pri tem delu disciplinsko in kazensko odgovorno za pravilne vpise v te listine in zato ne more in ne sme biti površno, kar so nekatere izjeme med strankami zahtevale.

Domovinski oddelek je strankam vsestransko pomagal ter prostovoljno izdajal uradna potrdila, potrebna za popolnitev rubrik. Kolka ni bilo treba nobenega. Glede znanja tujih jezikov nikdo ni zahteval dokaza, prav tako pa tudi nikdo ni zahteval potrdila o morebitnih premininah in njih vrednosti, ker je te rubrike lahko vsak sam izpolnil. V kakšen namen naj pa ta rubrika služi, domovinski oddelek ne more pojasniti, ker ni sodeloval pri osnutku legitimacij. Prav tako tudi predpisanih pristojbin po 30 in 10 din ni mestno poglavarstvo morda pobiralo zase, temveč za osrednjo upravo za posredovanje dela v Belgradu, ki je založila legitimacije in poslovne knjižice. Vse delo z legitimacijami in poslovnimi knjižicami pa mora mestno poglavarstvo opravljati brezplačno.

Ogromno delo s temi legitimacijami so pa imeli tudi naši poklicni fotografi in še več menda razni amaterji, da so poklicnim fotografom, ki plačujejo davek, odjedli precej zaslužka. Pri fotografiranih je bil zaradi teh legitimacij tak naval, da so le s težavo zmagovali delo ter so le težko ustregli strankam z drugimi naročili. Tudi fotografirani lahko torej povedo, kakšen naval je bil na domovinski oddelek in kako ogromno delo je opravilo uslužbenstvo tega mestnega urada v prav kratkem času, da v resnici ni zaslužilo norčevanja in napadov.

1 Še ta teden je odprta razstava olj in plastik iz Mitje Sviglj v Jakopičevem paviljonu. Razstavljena dela so vzbudila med občinstvom pri-znanja, zato bo ogled razstave gotovo zadovoljil vsakega obiskovalca. Nekaj olj manjšega in večjega obsega je še naprodaj kot lep in vrednoten okras vsakega doma. Paviljon je ves čas toplo kurjen.

1 Rdeči križ, pododbor v Ljubljani, bo imel svoj redni letni občni zbor v torek, 27. februarja ob 18 v Delavski zbornici v Ljubljani, Miklošičeva. V primeru nesklepnosti bo občni zbor pol ure kasneje.

1 Za mestne reveže sta nakazala 200 din Brata Vlah, trgovca z manufakturo v Wolfovi ul. 5., v počaščenje pok. ge. Lee Potočnikove, a ga. Ivanka Vodnik iz Kolodvorske ulice je poslala 200 din mesto cvetja na grob ge. Ide Škof-Wanek. Ga. Duša in g. dr. Vanko Kanoni sta podarila 100 din v počaščenje pok. akad. slikarice gđe. Henrike Santel, a mestna vrtinaria je v znamenje teh odkupnin od razkošja pri pogrebnih položajih na krste preproste vence. Trgovina z železnino in barvami A. Sušnik na Zaloški c. 21. je od svojega imetja pri mestnem gospodarskem uradu naklonila mestnim revežem 500 din. Mestno poglavarstvo vsem dobrotnikom izreka najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Boljši oči
lažje dela in večja
spodobnost z pravilno
pomerjenimi očali
od

Ljubljana
PASAŽA
NEBOTIČNIKA

1 Huda stiska za premog in drva. Letošnja zima, združena s hudim mrazom, je tudi Ljubljano spravila glede kuriva v hude stiske. Letno potrebuje Ljubljana premoga za domačo porabo nad 53 milij. kg, mesečno povprečno računajo na 400 do 450 vagonov. Jeseni mnoge stranke, ki so se drugače hitele vsako zimo zalagati s premogom, niso naročevale velikih množin premoga, računajoč na razne nenadne komplikacije v zunanjem svetu. Stranke so se zadovoljevale pri trgovcih s kurivom z manjšimi naročili. Januarski prvi mraz in zlasti sedanjí sta povzročila hudo krizo glede preskrbe premoga za privatno porabo. Vsi ljubljanski trgovci so dnevno od ranih dopoldanskih ur tja do poznega večera telefonično ali pa osebno naravnost bombardirani. Trgovci žele najprej zadovoljiti svoje stalne naročnike. Je križ z dobavami. Železniška uprava skuša najprej za sebe dobiti večje zaloge premoga, da ne bi nastala v prometu kakšna katastrofa, kakor na pr. leta 1929. Za železnice so sedaj dobave na prvem mestu, šele nato pridejo privatniki na drugo mesto in tako morajo vsi trgovci čakati, da dobe na glavni kolodvor kak vagon premoga. Sedaj je na pr. veliko povpraševanje po velenjskem lignitu. Ljudje naročajo to vrsto premoga, samo da morejo kuriti peči in si kuhati dnevno hrano. Ponekod je že veliko pomanjkanje kurjave. Tudi dežela zelo trpi

in mnogi ljudje po raznih krajih nimajo v tej hudi zimi niti polena, da bi si mogli ogreti mrzla stanovanja. Ljubljana potrebuje dalje mesečno do 10.800 m³ trdih, bukovih drv. Tudi pomanjkanje drv je veliko. Ljudje kar drve v pisarne in prostore za nekaj polen. Bukova drva so v cenah zelo poskočila. V normalnih časih so bila zrezana bukovka drva od 110 do 120 din. Danes so že po 130 do 140 din m³. In kako jih je težko dobiti! Producenti na deželi skušajo cene bukovim drvam še dvigniti. Največja stiska za kurivo je bila pač v dneh od 15. do 17. t. m., ko je vladal v mestu najhujši mraz. Mnoge revne rodbine so naravnost zmrzovale in se stiskale pod borne odeje, ko je po skromnih sobah pritiskal strupen mraz.

Podpisana firma javlja, da g. CERLINI DRAGO ni več upravičen sprejemati naročil niti ne sprejemati na račun že izvršenih naročil.

Firma „KRAVATA“ Stojc Rajko, Ljubljana

1 Javna dražba zarubljenih predmetov bo 21. februarja 1940 ob 9 dopoldne v skladišču na Poljanskem nasipu št. 40-1. nadstropje. Interesenti so vabljeni.

Nova iznajdba za proizvodnjo bencina

Maribor ima najmodernejšo rafinerijo

Maribor, 19. februarja.

Mariborčanom gotovo ni znano, da je dobilo naše mesto nedavno najmodernejšo rafinerijo za proizvodnjo bencina in mineralnih olj. To rafinerijo je zgradila mariborska tvrdka Motoroil z dnevno kapaciteto 15.000 kg. Rafinerija se nahaja poleg skladišč omenjene tvrdke v železniškem traktu za Linhartovo ulico, kjer so tudi velika, moderno zgrajena podzemeljska skladišča.

Tvrdka Motoroil se je dolgo borila za koncesijo, ker je imela mogočne nasprotnike v inozemski konkurenci. Ponovno so ji prepovedali predelovanje surove nafte ter je bil obrat brez povoda zapečaten, potem spet ni dobila uvoznega dovoljenja za surovo nafto, dokler ni bila zadova po štirih letih z dvema ugodnima sodbama državnega sveta rešena.

Tvrdka Motoroil se poslužuje v svoji novi rafineriji najmodernejših naprav, ki predelujejo surovo nafto s pomočjo električnega toka. Ta destilacijska naprava je iznajdba vodje tvrdke Gustava Golla, ki je dobil za njo tudi jugoslovanski patent št. 15.256. Rafinerije nafta morajo imeti ogromne kotle ter velikanske dovodne in odvodne naprave za predelovanje. Bistvo Gollove iznajdbe pa je povsem neznan aparat, v katerega se surova nafta neprenehoma dovaja ter se s pomočjo električne

Samo še danes **Angeli garjevih lic**
Ne zamudite tega filma! Predstave ob 16., 19. in 21. uri. **KINO MATICA**, telefon 21-24

Najidealnejši film sežije, ki v napetosti in pričakovanju veže gledalca do konca predstave

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri
odlično filmsko delo češke produkcije:
V gl. vlogi: **Irina Stepanikova**, poznana češka filmska umetnica.

Vaški demon

KINO SLOGA tel. 27-30

BENJAMIN GIGLI v najnovejšem pevskem filmu napete vsebine
najsilnejši tenor sveta!
Ob 16., 19. in 21. uri
KINO UNION, tel. 22-21
Poje arije iz oper »Africanka«, »Romeo in Julia«, »Lohengrin« in lepe napolitanske pesmi

Melodija noči

1 Obstreljen vlomilec. V soboto je v opoldanskih urah zalotila ljubljanska policija moškega, ki je vlomil v neko stanovanje na Domobranski cesti. Ko sta policijska organa hotela vlomilca Slavka M. aretirati, je ta skušal pobegniti. Ker ni šlo zlepa, je poskusil zgrda in napadel enega izmed stražnikov. Ker je bil izredno močan, stražniku ni ostlo drugega, kakor da je potegnil revolver in ustrelil napadalec v roko. Kljub temu, da mu je iz lahke rane na roki tekel precejšen curek krvi, je še otepal okrog sebe; končno so ga vendarle ukrotili in spravili v stražnico, odkoder je bil poslan v ljubljansko bolnišnico. Vlomilec je prevečan tič in ima z njim ljubljanska policija opravka že polnih 10 let. Kadarkoli so ga kje zalotili, se je še vedno znal izmazati, tako da je na sodišču opravil brez večjih kazni. Je izredno previden in je po vsakem vlovu menjal obleke in tudi svojo zunanost. Zadnjih 14 dni so ga prav v najhujšem mrazu redno nadzorovali policijski organi in so mu vsašči morali biti po 10 ali 12 ur nepretrgoma za petami. Končno so ga ujeli in ker je znano, da je zakrivil še več vlovov in tatvin v zadnjem času, je uvedla uprava policije obširno preiskavo, ki bo prinesla na dan prav gotovo zanimiva odkritja o vlomilcu, ki je s svojim nastopom in s svojo zunanostjo skoraj vedno znal najti izhod iz zagate.

1 Alkohol zakrivil hudo poškodbo. V noči od nedelje na ponedeljek je službuje. stražnik na Bleiweisovi cesti napovedal policijsko uro in je v neki gostilni naletel na bojevitega gosta, ki je grozil stražniku na vse pretege. Stražnik se je umaknil. Ko je čez nekaj časa spet potrkal na okno in opozarjal, naj se lokal zapre, je vročkrvni Janez K. dejansko napadel stražnika. Pobil ga je na cesti na tla in ga tudi na tleh hotel obdeljavati. Stražnik je v silobranu moral potegniti revolver in oddal na napadaleca strel. Meril je pri tem na nogo. Ker pa je hotel napadalec prav v tem trenutku spet navalliti na njega, je šla krogla napadalcu skozi desni bok. Ranjenega vročkrvnega so nato najprej prenesli v gostilno in nato prepeljali z reševalnim avtomobilom v bolnišnico. Pri vsem napadu je hujskala tudi neka ženska, zaradi česar se bodo potem, ko bo napadalec ozdravil, morali vsi zagovarjati pred sodiščem. Je to v Ljubljani redek primer, da mora stražnik poseči po orožju zato, da se ubrani napadalec, in smo takih potočil mnogo bolj navajeni iz krajev, kjer se toči smarnica, ki v resnici spravi človeka v brezumno čvjanje.

— Pri zaprtju, metanju v prebavi, vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josefa« grenchice.

z eksekutorjem, da bi rubil nekega zasebnika. Odvetnik je imel predvsem piko na vložne knjižice, katere pa je rešila domača gospodinja v zadnjem hipu na ta način, da jih je skrila na oprsju ter potem z njimi pobegnila na ulico, eksekutor pa za njo. Preden pa jo je dosegel, je bila že na cesti ter se začela dreti na vse grlo »roparji« in privabila tako ogromno ljudi. Odvetnik in eksekutor sta morala potem opustiti željo po vložnih knjižicah ter sta se zadovoljila z zarubljenjem pohištva.

m Nevarne opekline je dobil v tovarni bakra v Slovenski Bistrici 35-letni delavec Matevž Kruder. Padel je v bazen, v katerem se hladi razbeljena bakrena žica ter si je opekel obe nogi.

m Izzivanje policije — slab posel. V nedeljo zvečer so se peljali trije fantje na kolesih brez luči po Koroški cesti v smeri proti Kamnici ter na vse grlo kričali »aufbiks« policija, če imate kaj, pridi na nami«. Dva stražnika sta izživale ustavila na križišču Koroške in Puškinove ulice. Dva fanta sta se takoj postavila stražnikom po robu z noži, tretji pa je bil pametnejši in je pobegnil. Stražnika sta oba junaka — brata Josipa in Franca Zemljaka kmalu užugala ter ju spravila v policijske zapore, kjer se bosta morala nekaj dni pokoriti.

m Popolnoma novo kolo, za katerega je dal 1400 din, je ukradel neznanec večerj delavcu v žel. delavnici Janezu Slamcu od Sv. Miklavža. Kolo je imel v veži gostilne v Dravski ulici.

Gledališče

Torek, 20. »Cigan baron«. Red A.

Sreda, 21. februarja: Zaprt.

Četrtek, 22. februarja ob 20. »Kovarstvo in ljubezen«. Premiera. Red B.

Celjske novice

c Kmet postaja stanovsko vedno bolj zaveden. To dokazujejo tečaji, katere je Kmečka zveza priredila prejšnji teden v Braslovcah in na Vranskem. Na vsakem od teh tečajev je bilo okrog 150 in še več udeležencev, ki so izvajanjem predavateljev skrbno sledili od 9 do 12 popoldne. V Braslovcah so predavali gg. senator Alojzij Mihelič o važnosti zavarovanja, okrajni veterinar g. dr. Kulterer o živinozdravstvu in živinoreji, okrajni kmetijski referent iz Laškega g. Zupan o važnosti »sadjarstva« in travništva ter »solski« upravitelj iz Petrovč g. Prisan o kulturna socialnih prilikah iz življenja slovenskega kmeta. Na Vranskem je mesto odsotnega senatorja g. Alojzija Miheliča ravn. banovinske kmetijske šole iz St. Jurja pri Celju, g. inž. Lah.

c Za regulacijo Voglajne je v proračunu tebarske občine lepa postavka. Celotni proračun tebarske občine znaša din 375.890 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Doklade bodo znane od doseganjih 75% na 55%, če bo ostala trošarina ista, kot je bila dosedaj. Zanimivo je, da je kredit za socialno skrbstvo povečan za din 18.675.

c O zgodovini ženskih samostanov na Slovenskem predava drevi ob 8. v mali dvorani Ljudske posojilnice ga. dr. Melita Pivec-Stele iz Ljubljane.

c Vincencijeva konferenca v Celju ima jutri, v sredo, 21. februarja ob 8 zvečer svoj redni občni zbor v prostorih javne kuhinje.

c Planinsko predavanje. Pod okriljem Savinjske podružnice SPD bo predaval v četrtek, 2. februarja ob 8 zvečer v risalnici meščanske šole v Celju g. dr. Jos. C. Oblak iz Ljubljane o zanimivi temi »Okrog Karpatov in preko Romunije do Črnega morja«.

c Avto »Opel«, štirisedezni, kompletno spalnico in motorno kolo lahko dobite, če kupite 3 srečne efektne loterije poštinskih nameščenecv v Celju. Srečka stane samo din 5. Morda pa se vam sreča nasmehe in zadenete kak drug lep dobiček izmed 17 glavnih in 200 ostalih dobitkov. Zrebanje je pred durmi. Oglejte si razne dobitke v celjskih trgovinah.

c Pojasnilo. K poročilu o eksploziji parnega kotla v Celju dodajemo po želji, da je delo vodil kleparski mojster s kleparskimi pomočniki in ne ključavničarski mojster.

c Občni zbor društva Rdeči križ v Celju bo v četrtek, 22. februarja ob 8. zvečer v posvetovalnici na mestnem poglavarstvu. Vsi člani in tudi prijatelji Rdečega križa, vjdno vabljeni!

c Novi grobovi. Na Dečkov c. 7 je umrl 64-letni sedlar Zupanc Mihael, v celjski bolnišnici pa Pogarčič Marija, iz Loke pri Zussmu, in 65-letna žena delavca šmcer Terezija iz Gornjih Voluš pri Jurklostru. Naj v miru počivajo!

Zborovanje poštinskih uradnikov v Celju

Celje, 19. februarja.

Popoldne so zborovali v dvorani hotela »Union« poštini uradniki celjskega, laškega, gornjegranskega in deloma tudi slovenjegranskega okraja. Zborovanje je vodil poštini kontrolor Leitgeb Albin iz Celja. Poštini uradniki so stavili, kakor že na svojih dosedanjih zborovanjih, zahteve po zvišanju plač, ki pa naj bi bile izdatnejše povšane, kot so bile železničarjem. Poslali so resolucijo in brzojavni pozdrav ministru g. dr. Torbarju. V resoluciji ponovno prosijo ministrstvo, naj se ukrene vse potrebno za zboljšanje gnotnega položaja poštnega uradništva. Mnogo se je debatiralo o nabavi plinskih škark, s katerimi je uradništvo zelo prizadeto. G. šturm iz Ljubljane je govoril o delovanju sekcije p. t. t. stroke in je omenil prizadevanje organizacije za zboljšanje gnotnega položaja uradništva. Ugotovil je, da so se v preteklem letu izvršile vse premostitve sporazumno z uradništvom in da te premostitve uradništvu niso bile v posebno škodo. Nato je pozval vse uradništvo, naj zbere podatke o svojem zadolženju, ker se bo skušal doseči odpis dolgov.

Hude posledice letošnje zime se kažejo tudi na Holandskem, kjer prebivalstvo z zanimanjem opazuje sklade ledu na reki Waal blizu mesta Nijmegen.

KULTURNI OBZORNIK

Bibliografija češke in slovaške kulture v Jugoslaviji

Dr. Oton Berkopec, knjižničar Knjižnice Slovenskega instituta, je že pred leti izdal popolno bibliografijo vseh del in člankov, ki so v Jugoslaviji izšli kdaj o Masaryku. Sedaj pa mu je ista založba, »Slovenski institut« v Pragi, ki ji načeljuje Slovenec prof. dr. Matija Murko, izdala prvi del njegove obširne bibliografije stikov takih kulturnih panog, kakor so češka in slovaška literatura, gledališče, jezikoslovstvo in narodopis v jugoslovanskem tisku, pod naslovom: *Česká a slovenská literatura, divadlo, jazykozpyt a narodopis v Jugoslaviji. Podnaslov je »Bibliografija od l. 1800 do 1935«*. Je to obširno delo (str. 415), ki pa je zasnovano še širše, kajti sedaj imamo pred seboj samo prvi del: *Knjige in časopisi*. Dr. Oto Berkopec je nekaj let posvetil samo pregledovanju jugoslovanskih knjig, časopisov in revij — sam pravi, da je pregledal 207 slovenskih in 398 srbskohrvatskih periodičnih tiskov! — da je sestavil to temeljno bibliografijo jugoslovanskega poročanja o čeških in slovaških kulturnih zadevah. V šestih prerezih oz. poglavjih daje natančen pregled teh stikov v naslednjih skupinah: I. Čehi in Slovaki v slovenskih, hrvaških in srbskih knjižnih spisih; II. Prevodi v slovensko (v knjigah in časopisju); III. Prevodi v srbskohrvatsko (knjige in časopisi); IV. Seznam člankov, slovenskih in srbskohrvatskih, ki govorijo o imenovanjih čeških in slovaških kulturnih panog; V. Češki in slovaški motivi v teh literaturah ter VI. Izvirni tisk v češčini in slovaščini v teh književnostih. Na koncu pa daje abecedni pregled vseh časopisov, ki jih je pregledal v Pragi oziroma v jugoslovanskih knjižnicah ter osebni register imen, ki omogočava hitro orientacijo.

Tako je razdeljena ta bibliografija, ki je terjala gotovo neizmerno dela, ljubezni in razgledanosti po jugoslovanskem knjižnem trgu. Avtor sam se dobro zaveda pionskega pomena te bibliografije, zato tudi ne krije pomanjkljivosti, temveč jih v uvodu razloži ter prosi za eventualna dopolnila, da jih bo v drugi knjigi mogoče dodati. Ker se je seveda moral omejiti na določeno dobo, je vzel v poštev razdobje od l. 1800 do 1935 vključno ter se je v tem prvem zvezku omejil samo na knjige (te v celoti), sicer pa samo na nekaj področij kulturnega udejstvovanja (književnost in gledališče ter jezik in narodopis), dočim je druge panoge (pedagogika, filozofija, sokolstvo, politika itd.) odložil za drugič. Prav tako je izločil tudi Masaryka, ki ga je obdelal v posebnih knjigah.

Tako imamo pred seboj lepo zbrano gradivo medsebojnih kulturnih stikov med češkimi, slova-

škimi in jugoslovanskimi narodi. Stopa nam jasno pred oči stvarna vsebina teh skupnih informacij, pa tudi imenik oseb, ki so gojile to medsebojno spoznavanje. Se in še se bodo raziskovalci morali poglabljati v to zakladnico bibliografije, ki bo marsikaj postajala v novo luč in osvežila nova imena ter po vrednosti ocenila dela posameznikov v teh smereh. Že Berkopec sam je v uvodu omenil, kako se mu kaže delo v teh smereh pri posameznih jugoslovanskih narodih, kdo se je posebno odlikoval v posameznih dobah, ter kako so prevajalci izbirali svoje prevode, po osebnih okusih ali po literarni pomembnosti. S pogledom na Slovence se mu kaže taka perspektiva takole:

»Tudi pri Slovencih se kaže, kako malo so prevajalci poznali sodobno češko poezijo in prozo. Kraljevski črkopis, kakšen brezpomembni avtor, ali slučajna, večinoma anonimna beležka — je vse do šestdesetih let, ko se pokažejo v slovenskem časopisju in revijah Nemcov, Chocho-loušek, Světlá in drugi. Glavni prevajalci iz češke književnosti so v tem času France Cegnar, Fran Levstik ter Lavoslav Gorenjec-Podgoričan, Ivan in Franjo Tomšič in drugi. V osemdesetih letih je največ prevajala Legova družina. Legove zasluge za slovensko-češke stike so sicer znane, toda treba jih bo še posebej osvetliti. V devetdesetih letih izhaja zelo veliko čeških stvari v zbirkah Franca Gabrčka v Gorici, ki si je znal pridobiti vrsto dobrih sodelavcev. Pozneje pa stopajo v ospredje generacije slovenske napredne mladine, ki je študirala v Pragi. Ta uvaža v slovensko literaturo predvsem dela Macharja in Bezruča ter propagira na vse načine tudi duha moderne češke kulture. V časopisih za mladino je bil vsa desetletja najbolj priljubljen češki avtor Václav Kosmak (glavni prevajalec Josip Gruden). Med najbolj marljivimi informatorji o češkem in slovaškem pismenstvu v predvojni letih so bili: v katoliškem tisku France Stingl, v naprednem pa V. M. Zalar, Ivan Lah, A. Dermota, A. Zavadil, J. Glonar, Fr. Grovekar, Fr. Plešič in dr. Literarne stike češke in slovaške pa goje po vojni s polno znanostjo in veliko ljubeznostjo dr. Ivan Lah, Božidar Borko, dr. Tine Debeljak in dr.«

Taka slika je samo bežen prerez skozi bibliografijo teh stikov Dr. Berkopec je postavil temelj s knjigo, ki bo odslej priročnik vsakemu delavcu na polju medsebojnih kulturnih spoznavanj, ki jih ne sme sedanost pretrgati, temveč čimbolj utrditi. V tem pogledu naš rod ne sme ostati za prednik.

jenih skladbah, in teh je tudi nekaj med omenjenimi korali, to bo pa tudi g. H. uvidel.

Ker je bil g. H. že toliko ljubezniv, da je s prstom pokazal na grešnika in da je kot spreten alkimist mešal, Lutra, protestantovskega pridigarja Trubarja in katoliškega duhovnika Tomca, bom vrsto svojih grehov še izpopolnil. Povedati moram g. H., da da sem tudi sam vprico škofa, vsega profesorskega zbora in vprico polne dvorane izvajal s svojim dijaškim zborom nekatere teh »protestantovskih« korolov. Iz previdnosti pa sem si to upal šele takrat, ko v zboru ni več sodeloval dijak Walter Högnmann, o katerem pa ni morem z gotovostjo reči, če je istoveten z gospodom istega imena, ki je napisal svoj članek v G. Z. Da bo mera polna, mu naštejem še nekaj tujih grehov. Gotovo pozna g. H. nekega J. S. Bacha. Bil je protestant, in to še zelo pravoveren in pobožen. Vendar so njegov pasijon po Mateju z mnogimi vloženimi protestantovskimi korali že ponovno izvajali v ljubljanskih katoliških cerkvah. Nekateri teh korolov moremo celo slišati med katoliško službo božjo. Ravno tako so izvajali Bachov božični oratorij. Če posežemo za kakih 15 let nazaj, vidimo, da je izvajalo pevsko društvo »Ljubljana« v stolnici koncert izbranih in izrazitih a cappella skladb ruskih cerkvenih pravoslavskih skladateljev. Koncert, ki je bil vseskozi na visoki umetniški stopnji, je vodil sedanji stolni dekan, dr. Fr. Kimovec. Nad koncertom pravoslavskih skladb v katoliški stolnici se ni ne takrat ne pozneje nikdo spodbikal, stolnica še danes stoji. Obratno pa slišimo tudi v protestantovskih cerkvah skladbe katoliških avtorjev, kot so n. pr. Palestrina, Orlando Laeoe, Gallus, G. Högnmann naj odpre zlasti sedaj v postnem času svoj radijski aparat, pa se bo lahko prepričal, da je to resnica. Torej nimamo samo v Ljubljani tako neobčutljive vesti, kot nam to očita g. H.

Sicer pa: kako more g. H. trditi, da so gornji napavi protestantovski? Saj je gotovo tudi njemu znano, kak proces se je vršil ob nastajanju protestantovskih pesmi. V vsaki učni knjigi glasben: zgodovine se lahko poučimo, da je protestantovski korol črpal svoje napeve iz starih latinskih (katoliških) pevov, iz dotedanje nemške cerkvene pesmi, ki je bila seveda katoliška, in iz narodnih pesmi. Besedila latinskih pevov so prevstili v nemščino (v drugih deželah seveda v drug jezik); če je bilo treba, so besedila spremenili, včasih jih tudi nadomestili z novimi. Tudi prvotne melodije so deloma predelali, poenostavili in jih tako v približili ljudskemu pojmovanju. Seveda so v poznejši dobi dobili tudi veliko samostojnih melodij. Vsekakor je torej veliko protestantovskih pesmi po svojem izvoru katoliških (ne pa nemških, ker so bili katoliški latinski spevi last vse kulturne Evrope, ne samo Nemcev). Univerzitetni profesor dr. Robert Lach nas je na današnji glasbeni akademiji učil, da kaže celo protestantovska himna »Ein feste Burg« močne reminiscence na katoliški »Te Deum laudamus« v najstarejši obliki. Kar se tiče posebej v ljubljanski stolnici izvajanih skladb, je prav posebno značilen »Oče naš«, katerega melodija je točno povzeta po katoliški Marijini pesmi »Maria zart«. Kot trdi dr. Cerin v »Slovenec« dne 16. januarja 1938, se je ta pesem kot Marijina pesem skoraj gotovo pela tudi po naših krajih in jo je Trubar porabil za svoje vernike tako, da ji je podložil nov tekst, ki je pa tudi s katoliškega stališča dogmatično neoporečen, kar moremo trditi tudi o vseh drugih izvajanih skladbah. Da je pa na pr. tudi tekt »Božičnici« bližji katoliškemu pojmovanju kot protestantovskemu (temu je celo nasproten), nam dokazujejo mesta kot na pr. »O, da je »Beseda božja« vzela nase kri in meso v devinskem telesu (citiram prosto); ali celo prelepa primera. »Korol izvaja svoji glazb zborom v stolnici pesmi z izrazito katoliškimi melodijam in z dogmatično neoporečnim tekstom, ki so jih mogli peti celo v tisti kritični dobi tudi katoliški Slovenci, potem zares ne razumem, kako se more g. H. nad tem spodbikati. Podpisani, čeprav katoliški duhovnik, bi v tem oziru še več prenečel. Morda pa tiči zajec kje drugje?

Ne da bi hotel dati svojim izvajanjem kak znanstven videz, kot je to storil g. H. v svojem članku, sem osvetlil samo nekatere deloma neresnične, deloma nestrokovnjaške trditve g. Högnmanna. Za druge, jeni skladbah, in teh je tudi nekaj med omenjenimi korali, to bo pa tudi g. H. uvidel.

Ne da bi hotel dati svojim izvajanjem kak znanstven videz, kot je to storil g. H. v svojem članku, sem osvetlil samo nekatere deloma neresnične, deloma nestrokovnjaške trditve g. Högnmanna. Za druge,

Velika rudniška nesreča se je zgodila v Charleroiu v Belgiji. Na sliki so svoji ponesrečencev.

Žaloigra ob vojni

Med žrtvami nedavne nesreče v rudniku Marchiennes-au-Pontu v Belgiji, je tudi poljski rudar, čigar življenje je zares vseskozi žalostno:

Ko se je začela nemško-poljska vojna, je ta rudar sam živel v Belgiji, da bi zaslužil za svojo ženo in oba otroka, ki so ostali na Poljskem. Vojni dogodki so ga še bolj podžgali, da je še bolj goreče delal, saj je hotel zaslužiti denar za potnino, da bi prišla družina iz Poljske v Belgijo. Veliko je bilo treba prestati, preden je žena dobila potno dovoljenje. Nekaj dni prej, preden se je zgodila rudniška nesreča, je rudar dobil veselo novico, da bo njegova družina skoraj pri njem.

Na dan nesreče je žena z otrokoma prišla v Marchiennes. Ko so ji po ovinkih povedali, da je njenega moža ubilo, bi bila skoraj obupala. A dobri prebivalci Marchiennes so ji ponudili streho in storili vse, da bi uboga družina dobila pravico bivanja v Belgiji.

Magnetični severni tečaj je na: užnem tečaju

Iz Newyorka poročajo:

V Washingtonu so sprejeli brezlično vest raziskovalca južnega tečaja, admirala Byrda, ki pravi, da se je ekspedicijski posredilo priti v bližino magnetičnega tečaja v južnem tečajnem ozemlju.

Ekspedicijska je torej blizu magnetičnega severnega tečaja. Navadni človek je presenečen, če zve, da je magnetični severni tečaj na južnem tečaju. Pa je vendar ta uganka preprosta, če vemo, da je to resnica iz fizike. Če obesimo magnetično iglo, kaže njen severni tečaj proti severu, južni pa proti jugu. Ker pa pravi fizika, da se raznoimenska tečaja privlačita, in je naša zemlja kakor velik magnet, je torej na tem magnetu (na zemlji) južni tečaj na severu, severni pa na jugu.

Zoper preklinjevanje v Italiji

Italijanski osrednji odbor akcije zoper preklinjevanje je v mesecu januarju priredil v vsaki občini po en »dan zoper preklinjevanje«. Državne in cerkvene oblasti, zlasti pa članstvo katoliškega apostolata Italije, so skupno sodelovali Radio je oznanil oklic na delavce, kjer so med drugim še besede: »Mi moramo naglasno navdajo preklinjevanja, preostanek iz materialističnega komunizma, enkrat za vselej izbrebiti! Preklinjevanje je žalitev Boga, kateremu je italijanski duh postavil božje hrame in umetnine nemiljive vrednosti. Nikar ne dopustimo, da bi take grdilne besede iz nečistih ust spakedrale italijanski jezik!«

Isto velja za slovenski jezik! Ali imamo pri nas tako akcijo?

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Zadnja nedelja je bila zopet v znamenju smučarskega športa. Od množičnih in zanimivih prireditev navajamo najvažnejše rezultate.

Državno prvenstvo v štafeti 4x10 km v Mariboru

1. štafeta 3:00.43 (Bratstvo, Jesenice, Zemva 46.54, Ranzinger 46.52, Knific 43.49, Smolej 43.08).
2. štafeta 3:14.45 SK Ilirija: Andrej Rožič 48.29, Istinič 51.52, Janez Rožič 49.49, Petrič 44.35.
3. štafeta 3:16.10 (SK Ljubljana: Rus 49.40, Ilvar 52.29, Korenini 47.27, Starman 46.33).
4. štafeta 3:31.32 (ISSK Maribor: Faneč 49.09, Šuhic 54.30, Skočer 56.22, Legvart 51.31).
5. štafeta 3:47.50 (SK Rapid: Smiderer, Karasek, Wolfgruber, Heller).

Mednarodne smučarske tekme v Planici

Tekme v smuku: 1. Lukanc Slavko (SK Tržič) 3:48 in tri petine min.; 2. Zvan Lojze (ASK Gorenjec) 3:56; 3. Wieser K. (Nemčija) 4:06.
Slalom: 1. Lukanc Slavko (SK Tržič) 1:46; 2. Zvan Lojze (Gorenjec) 1:50.1; 3. Klein Bruno (Skala) 1:51.5.

Tekme Bratstva v smuku

1. Kobler Stane (Skala) 2:23; 2. Moderc Stanko (Bratstvo) 2:36; 3. Saksida Ivan (Bratstvo) 3:38.

še veliko bolj kočljive, se bo morda kdo drugi pozanimal.

Gostovanje bolgarskega baritonista Popova

Slavni bolgarski baritonist Boris Popov, ki se nam je pred nekaj leti na koncertu z bogato obsežnostjo in lepoto svojega glasu in veliko pevsko kulturo svojega glasu in veliko pevsko kulturo vtisnil v spomin kot resničen pevski umetnik, s svojim sobotnim gostovanjem v Verdijevem »Trubaduru« ni izpolnil našega pričakovanja. Res je vloga grofa Lune, ki jo je pel v slovenskem jeziku, izdelal s prepričljivo dostojanstvom umernostjo, tudi polne in mehke nižje lege njegovega glasu so še vedno izdajale pevca velikega formata. A v to sliko so obutne težave pri obvladovanju višin in neka splošna glasovna utrujenost posegale toliko, moteče, da se je poslušalcu, ki se spominja Popovljevega prvega koncertnega nastopa v Ljubljani, nehoti vrivala misel, da so te motnje morda v neki meri le posledice precejšnje trenutne indispoziranosti. V tem primeru seveda njegovo sobotno gostovanje ne bi moglo biti odločilno za vprašanje kaj bi lahko pričakovali od njega kot stalnega baritonista v našem gledališču. Poleg tega je seveda treba pomisliti, da vloga grofa Lune bržkone ni najpripravljenjsa za njegov glas; in da je nevarnost slovenskega jezika motila njega še bolj kot poslušalce, je tudi umljivo. — Izmed vseh ostalih večjih vlog, ki so jih skrbno izdelali gđc. Bašičeva, ga. Kogejeva, g. Lupša, je treba posebej omeniti g. Francija, ki ni pokazal samo velikega napredka v pevskem oblikovanju vloge Manrica, ampak je tudi dokazal, da v vztrajno delavnostjo stremi za vzvišenimi cilji visoke pevске umetnosti. Zato je bilo zaslužno viharo navdušenje občinstva ob njegovi ljubavni ariji.

dr. W.

PS. O plesni pesnitvi »Lok« plesne dvojice Pie in Pina Mlakarja bomo prinesli jutri obširno poročilo.

Smučske tekme Korotana v Ljubljani

Smuk: seniorjev: 1. Bernot Bogdan 1:16.
Juniorji: 1. Brane Franci 1:17.3.
Izven konkurence: 1. Jeločnik 1:15.1.
Slalom: 1. Bernot Bogdan 2:41.3 pri seniorjih.
Juniorji: Megušar Janez 2:15.5 min.
Skoki: 1. Jarca Drago 19.75 točk.

Smuk mladine Sm. kluba Ljubljane

Na 6 km: 1. Bem Boris (Ljubljana) 29:51.
Na 4 km: 1. Spacapan Franc (Ljubljana) 21:24.
Na 2 km: 1. Nebec Ivan 9:57 min.

Skakalne tekme v Kamniku

1. Pribovek Franc (Ilirija) 217.1 t. 2. Jakopič Albin (Dovje-Mojstrana) 213.9 t. 3. Nedog Jože 206.2 točk.

Tekme v srbski ligi

V Belgradu sta bili odigrani prvi tekmi Srpske lige za pomladno sezono. Jugoslavija—ZAK (Subotica) 13:0 (4:0). BSK Gradanski (Skoplje) 5:0 (1:0). Zemun—Jedinstvo 1:3 (0:1).

Borovo: Bata—Vojvodina 2:2.
Sarajevo: Slavija—Bask 2:2 (1:0 za Bask).
Zagreb: Gradanski—Slavija (Varaždin) 6:1 (4:0).

Hokej v Karlovcu

V nedeljo je bila odigrana hokej tekma ZKD in KSU 1:1. — Popoldne je bila odigrana hokej tekma Ilirija—Primorac 6:2.

Slovenec Kerštanj je postal smučarski prvak Hrvatske v klasičnih disciplinah, ki so se vršile v Delnicah.

Zborovanje športnikov

Hermes je imel v nedeljo svoj XXI. redni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan in ki je bil z ozirom na predstoječo dvajsetletnico kluba in z ozirom na gradnjo novega stadiona še prav posebne važnosti.

Lahkoatletci so imeli svoje razgovore v Ljubljani, da se konvencionalno dogovorijo o stvareh, v katerih se doslej še niso mogli zediniti. Tudi na ljubljanskem sestanku so ostale važne stvari neručene, četudi je bilo mnogo koristnega napravljeno za naš lahkoatletski šport.

V Mariboru je zborovala mariborska kolesarska podzveza, težkoatletci so pa imeli občni zbor vrhovne težkoatletske zveze v Zagrebu. Ta zveza ostane tudi vnaprej v Zagrebu.

Občni zbor mariborske kolesarske podzveze

Včeraj se je vršil v Mariboru v prostorih restavracije Grajskega kina občni zbor kolesarske podzveze v Mariboru. Vodil ga je predsednik Anton Hlebs, poleg njega so pa poročali še tajnik J. Jenko, tehnični referent Vinko Glavič, blagajnik Jenko, v imenu nadzornega odbora Močnik. V podzvezi je včlanjenih 7 klubov s skupno 61 veriliranimi dirkači. Slovensko zvezo je zastopal njen predsednik podpolkovnik v p. Jaklič, ki je obširno obrazložil cilje in namene zveze. Govoril je tudi podpredsednik ljubljanske podzveze Vospersnik. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor:

predsednik Ant. Hlebs, podpredsednik Flajs M., tajnik in blagajnik J. Jenko, tehnični referent Vinko Glavič, njegov namestnik Friderik Sapec, odborniki Šibenik, Lešnik, Smrekar, Lupša, Sumer, Atruelin, Aršič, Koran. Nadzorstvo: Močivnik, Matala. Razsodišče: Fišer, inž. Lah, Kvass.

SK Grafika. V četrtek, dne 22. t. m. bo ob 7 važen sestanek, na katerega vabim vse aktivne člane in na novo pristopivše juniorje. Prosim si-gurno. — Načelnik.

Ali je sneg večni

To bi pomenilo toliko, da sneg, ki zapade na kak hrib, ondi tudi obleži in se zaradi ondotnega mraza nikoli ne staja. Tako bi se potem hribi zmeraj bolj višali, kar do neba? A kakor nobeno drevo ne zraste do nebes, tako je tudi tu poskrbljeno, da se večno ne večajo. Sneg na hribih tudi izhlapeva in se ga veliko staja. Z eno besedo: večnega snega sploh ni, pač pa lahko rečemo, da so nekatere gore zmeraj s snegom pokrite.

Zanimivo je, kako se sneg na visokih gorah spreminja. Najprej, ko zapade, se imenuje snežni poprh (nov sneg), ki razveseli slehernega smučarja. Ker je ta sneg tako rahel, kar zavisi od veliko zraka, ki ga vsebuje poprh, ima ta sneg malo vode, in sicer samo 10 odstotkov. Deset centimetrov debela snežna odeja bi dala, ko bi se stajala, vode samo 1 cm na debelo. Sneg pa zmeraj spet zapade na hribih in prejšnji ostane, če ga burja ne odnaša. Gora Jugapitze, ki je visoka 2600 m, je kar 342 dni v letu pokrita s snegom — torej le nekaj dni manj kot vse leto. Nanovo zapadli sneg pritiska na starega, sliči ga skupaj, časih je debel tudi šest metrov in tako pride sneg na drugo stopnjo: iz poprha nastane tako zvani zeleni sneg (firn). Ta ima manj zraka, zato pa vsebuje več vode in sicer kakih 40 odstotkov. Iz tega snega nastane »večni sneg«, ki vsebuje 60 odstotkov vode. In ko je slednjič čisto spodaj, se spremeni v ledeniški led, ki ima 90—100 odstotkov vode.

Na ledeniku je od zgoraj navzdol večni pritisk, ki nastane iz mnogih plasti snega. Iz pritiska pa se razvija toplota. Ledenik začne »teči«. Spodaj se izmika, se poriva v dolino, in kakor reka, ima tudi ta »ledena reka« svoje tokove, to se pravi, da se v njej hitreje pretaka kakor ob straneh. Hitro

se seveda to ne dogaja, vendar znese pri nas padec na leto 100 m. Slednjič je meja snežišča spodaj prekoračena. Medtem ko nad višino 2600 do 3000 m ni sončna toplota večja kot le toliko, da raztaja novi sneg, pa je spodaj tolikšna, da se ledeniški jezik spreminja v vodo, ki se kot ledeniški hudourniki iztekajo v dolino.

Nekoč so izračunali, koliko časa traja, preden se snežinka z mogočnega ledenika, na primer, z Velikega Kleka, spremeni v kapljico vode, ki se v hudourniku odteka dalje. To traja 200 do 300 let, tako so izračunali!

Kdor živi v mestu, mu snega ni kdovekaj všeč, saj je konec mestnega snega zmeraj le — žlobudra ali pljundra. V nižinah sneži največkrat pri 2 stopinjah pod in nad ničlo. To so tiste velike, vlažne snežinke, ki nimajo drugega opravka, ko da se brž raztaja.

Umljivo je, da imajo velike množine snega tudi svoj pomen. Že kot čimteljce podnebja in dalje za namakanje zemlje, kar je važno za gospodarstvo. Vremenoslovci in gradbeniki se torej skupno trudijo, da proučavajo množine snega v gorovju. Zato stopijo ponekod v višini 1500 m posebne »opazovalnice snega«, ki opazujejo med drugim debelino in trajanje snega. Na nemškem ozemlju je 500 takih opazovalnic.

Zanimivo je opazovati učinek, zaradi nihanja podnebja na ledenikih. Dejstvo, da se v poslednjih 50 letih porinila meja snežišča navzgor je vzrok, da so se tudi ledeniki potisnili navzgor. S tem so se začeli tudi ledeniki nižati. Vendar kaže, da se podnebje ne bo več tako segrevalo, a kljub temu bo še dolgo trajalo, preden bodo ledeniki segali tako daleč navzdol, kot so časih.

Kako nastane ozeblina

O tem piše nemški zdravnik v svojem zdravniškem tedniku: Doslej smo opekline in ozebljine gledale na bistvo in zdravljenje preveč metali v en koš, ko se druga od druge vendar jako razlikujeta. Res je, da se pri obeh tkivo kože uniči, a pri opeklini je krog in krog tkivo zdravo, pri ozeblini pa ni. Ozeblina ni krajevno omejena. Ne smemo zanemariti prevažnega čimtelja: stanja celic in njihovih lastnih živcev. Ze to, da večidel zmrznejo prsti na nogah in pa noge, nam dá misliti. Kakor pove statistika, pride na sto zmrznjenih nog le dvoje rok, pa so vendar roke tiste, ki so večidel nepokrite v mrazu! Toda noge so bolj slabo preskrbljene s krvjo in se v njih krvni obtok rad prekine. Sploh se dozdeva, da ni tako važno, če mraz samo krajevno vpliva. Če se umetno izzove ozeblina kože, pri čemer tkivo do trdega zmrzne, ni-

koli ne ostane koža poškodovana, ker to igraje premaga s krvjo dobro preskrbljeno tkivo. Sicer pa noge ne zmrznejo vselej takrat, če so izpostavljene hudemu mrazu. Nasprotno — vprav mokro, mrzlo vreme, časih celo nad ničlo, je v vojnah povzročilo več primerov ozeblin. Pri tem so bili krivi vsi tisti vzroki, ki ovirajo krvni obtok. Večkrat so nastale ozebline zaradi pretesne obutve, zaradi pretesnih ovojnic ali škornjev. Nekaterim je pa prirojeno, da je njih krvni obtok bolj počasen, pa so v večji nevarnosti, da dobijo ozeblino.

Ozeblina nastaja v treh stopnjah. Na prvi se pokaže huda rdečica in nabrekli, čeprav ni tako mrzlo. Na drugi je temnordeča ali vijoličasta, mrzla in neobčutljiva koža pokrita z mehurji, in v nasprotju z mehurji opeklin, je tu kri spremenjena, je tikov razdrto in je v mehurjih sokrvica. Na tretji stopnji so celice razdrte, ker se je napravil led, voda je pošla, jedro celic je razpadlo in v protoplazmi so votli prostori. V nasprotju s posledicami po opeklinah, so bolezn, ki nastanejo po ozeblinah, povsem drugačne in sicer se tvorijo boleče otekline, prsti na rokah in nogah so zmaličeni, poedini živci ohromijo, predvsem pa so notranje celice kože polne oteklin in prisada.

Važno je, kako se je treba ozeblin varovati, ko se je je treba že vnaprej ubraniti s slabimi prevodniki toplote. Hkrati pa moramo vse odstraniti, kar bi oviralo obtok krvi, kar je praktično težko izvedljivo, zakaj, čim bolj na debelo je noga obuta v čevlji, tem lažje se prekine obtok krvi. Ker pa vsi slabi prevodniki toplote, če se zmocijo, niso več slabi prevodniki, se mora obutev zagatiti z mažo, oljem itd. Slabo je tudi, ker se usnje v moči raztegne, a volnene stvari se v moči skrčijo v čevljih. Noga se poti in še poveča moč v čevljih. Zatorej je dobro, da se večkrat preobujemo. Najbolje varstvo noge je krzno, ki ima dlako na znotraj obrnjeno. Dalje je potrebno, da se človek giblje, da se kri vedno urno pretaka. Alkohol vpliva na bivanje v mrazu rajši slabo, in veliko alkohola piti je pozimi zmeraj nevarno, že zato, ker je človek po alkoholu len in se bolj počasi giblje. Pri zdravljenju ozeblin je treba vpoštevati krajevno zdravljenje in še poživljanje krvnega obtoka. Zdravljenje pa pomaga le, če se koj začne. Zatorej je treba dati človeka koj v bolnišnico in ne šele takrat, ko mora zdravnik kak ud že kar odrezati!

Ptuj

Ljudska univerza je v Mladiki priredila predavanje znanega slovenskega indologa in raziskovalca inž. Lupa Ferda o deželi belega slona v Zadnji Indiji. Kakor še večkrat v drugih krajih, je predavatelj podal nazorno sliko o malo poznani, bogati prirodi in ljudstvu te sončne zemlje daljnega Vzhoda. Pri-povedovanje o romantičnih doživetjih in opuzovanjih tekem njegovih znanstvenih odprav je zadovoljilo vse navzočo srednješolsko mla-

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(7) Joj, kako je že trudna, očeta pa ni še nikjer zagledala. Tudi Pucek je bil že skoraj truden. Veš kaj? Sedla bo lepo pod tole veliko drevo, potem jo bo oče lahko takoj zagledal. Mucek je pritisnil glavico k njej. To sta imenitno sedela! In počasi... čisto počasi... so se ji očesa zaprla... in zaspala je.

(8) Tako je bila mala Ančka v gozdu čisto sama in je mirno spala. Toda ali je res bila tako sama? Kdo pa je tistile prijazni možiček s koničasto čepico, ki sedi tamle na tisti gobi? Ali ni to Rdečeliček, prvi minister kralja palčkov?

dino, številne znanstvenike in meščane. Zeleti je, da priredi »Ljudska univerza« še več takih poučnih predavanj, za katere ji bodo poslušalci hvaležni.

Kranj

Občni zbor Vincencijeve konference v Kranju. V nedeljo popoldan je bil občni zbor Vincencije konference v Kranju. Zbor se je pričel s litanijami v kapeli Marijanišča, ki jih je imel duhovni vodja konference g. dekan Škerbec. Po molitvah se je pričel občni zbor, ki ga je vodila predsednica gđ. Roos, ki deluje že dolgo vrsto let kot predsednica konference in ki je pred leti prejela za svoje požrtvovalno delo odlikovanje od sv. Stolice. Predsednica je podala svoje obširno poročilo, iz katerega je razvidno, kako veliko socialno delo vrši konference. Sledila so poročila tajnice, blagajničarke in ostalih odbornic. Blagajničarka je podala izčrpno poročilo o stanju blagajne. Letnega prometa je bilo 69.239 din, od tega dohodkov 35.325 din, izdatkov pa 33.914 din. Konference plačuje za 4.695 din rednih mesečnih podpor, poleg tega so vsakoletna obdarovanja o. Miklavžu, božiču in veliki noči. Letos pa čaka obdarovanje za sv. birmo, ki bo 28. aprila. Konference se vzdržuje le od dobrotnikov, kranjskih tovarnarjev in trgovcev ter drugih dobrotnikov. Po izčrpnih poročilih je nadzorni odbor predlagal razrešnico odboru s pohvalo. Pri novih volitvah je bil izvoljen ves stari odbor. Za požrtvovalno in nesebično delo, ki ga opravljajo naše gospe, naj jim Bog povrne.

Stranje

V soboto dopoldne je bila pokopana žrtev zverinekega umora v Stahovici. Veličasten pogreb, kakršnega v Stranjah ne pomnijo, je pokazal, kako priljubljen in spoštovan je bil rajni trgovec Prodan Franc. Od blizu in daleč je prišlo vse polno ljudi, med njimi zastopstva raznih cerkvenih, kulturnih in gospodarskih ustanov. Pogrebne molitve je opravil domači župnik g. Langerholc ob asistenci kaplana g. Goloba, ki sta v nabito polni cerkvi tudi darovala sv. maši za rajnega. Ob odprtem grobu se je od rajnega Franceta poslovil Tone Balantič, ki je v gneljivih besedah spomnil jokajočo množico na pokojnikove zasluge za prenovitev farne cerkve, njegovo podjetnost in pripravljenost, pomagati vsakemu, ki se je k njemu zatekel. Celotno življenje se je boril za rešnico in pravico, a junj našel, zato naj mu bo božja Pravica večno plačila. Petkovo poročilo našega pisnika je treba dopolniti v toliko, da je bil iz neposredne bližine, skozi okno oddan na rajnega samo en

strel v deeno stran, tako da srce sploh ni bilo ranjeno. Pač pa je smrt nastopila radi odtoka krvi skozi veliko rano v pljučih, ker je bila krogla nasekana in izpijena in ga je tako mnogo bolj razmesarila. Vse okoliščine kažejo, da so bile ubijalcu razmere dobro znane, da je izbral ravno trenutek, ko ni bilo nikogar na cesti. Ljudstvo je radi brezvestnega zločina zelo razburjeno in oboja nečloveško obračunavanje.

Ježica

V torek, 20. februarja ob pol 20 predava v Gasilnem domu na Ježici g. Brecljanec: »Pomladna dela v sadovnjaku«. — Odbor.

Trbovlje

Zasavsko lovsko društvo bo imelo svoj redni občni zbor 25. februarja ob 9 dopoldne pri Fortegu v Trbovljah.

Smrt mladega gospodarja. V Svinem nad Trbovljami je umrl Ignac Grešak, p. d. Svinšk, star 31 let. Dve leti sem je glodala na njegovem zdravju neizproсна jetika, dokler mu ni sedaj pretrgala nit življenja. Bil je zaveden in vzoren krščanski fant, poln nad in načrtov za življenje, predsednik prosvetnega društva pri Sv. Katarini. Zato je bila težka ločitev. Bog mu daj mir. Ohranili ga bomo v lepem spominu!

Hacetovi odjemalci ukradenega blaga izročeni sodišču

Celjska policija in orožništvo sta danes končala zasliševanje številnih krošnjarjev in jih tri-deset izpustila na svobodo, pet — Dunjaka, Paviča, Vidoviča, Antunoviča in Pervana, ki so doma iz livniškega okraja v Bosni, pa so jih izročili sodišču. Zadnji je bil zaslišan 22 letni Pervan Mato. Fant je mirno pripovedoval, kako sta v noči med 11. in 12. februarjem prišla na njegovo stanovanje v Trbovljah okoli 1 ponoči krošnjar Dunjak in neznan moški z dvema nahrbtnikoma. Neznavec mu je vsilil dvojce hlač in trinajst srajc z nahrbtnikom vred za 100 din, rekoč, da nujno potrebuje denarja, nakar sta z Dunjakom takoj izginila. Ponudil mu je tudi drugi nahrbtnik, ki ga pa Pervan ni mogel vzeti, ker ni imel denarja. Tega dne so ob 6 zvečer orožniki zasledili Haceta na Dunjakovem stanovanju v Spodnji Hudičji in, kakor je znano, je ob tej priliki padel kot žrtev orožnik Meden.

V zaporih okrožnega sodišča v Celju je zdaj osem oseb, ki so nujno osumljene in so jim tudi dokazali, da so se sestajale vedoma ali tudi nevedoma z morilecem, oziroma kupovale od njega blago.

Jakob K. Heers

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja

Toda gospoda Konradina, do katerega se je hotel obrniti župnik, ni bilo več med družbo. Zamisljen je stopal petdeset korakov zadaj za njo. Prispeli so bili do brvi, ki je vodila čez lnn. Tam je Cilgija mahoma obstala in zastrela v čisto vodo.

Ostali trije mladeniči pa, ki so hodili z župnikom, so, šaleč se, namignili, da čaka gotovo gospoda Konradina in želi govoriti z njim na samem.

»Že ji razkriva zopet svoje srce,« se je ponorčeval Lucij Planta, ko se je ozrl za obema.

Zares nista videla ne Cilgija ne Konradina, ko sta se zlagoma vzpenjala proti vasi, kako se je jezero pod njima svetilo in isknilo. V pogovorih o razmerah v St. Moritzu sta dospela v vas, ki se je sončila na gričku.

»Tu je cerkev,« je dejal mladenič, »in tik poleg nje stoji naša hiša.«

»In čigave so lepe cvetlice, ki krasijo okna nasproti vam?« je vprašala Cilgija.

»Menjine,« je odvrnil Konradin.

Ena v druga so gledala hišna okna obeh mož, ki sta si bila tako srđita nasprotnika!

Resnično: zgoraj se je za nageljni in pelargonijami prikazala mična pavlovasa dekliška glava in prijateljci sta si pozdravljale pokimali.

Nato sta stopila oba zamudnika z ostalo družbo v lepo plemiško hišo, po kateri je vel zrak kmečko-gospodski odličnosti.

Ves aristokratsko ljubezniv jim je prišel naproti deželni sodnik in jih odvedel k slavnostno pogrnjeni mizi. Lepi resni mož, gladko obrit in skrbno negovan, je govoril svoje ladinščino občutno natančno in zlepotično, in tega celo pri molitvi ni zatajil; imel je tudi dar, da se je znal z vsemi gosti hkrati zabavati.

Posebno uslužen je bil s Cilgijo, pa tudi za vsakega izmed mladeničev je našel, pozorno besedo, samo ne za Konradina; tega je zanemarjal, medtem ko je sin s skoro plaho napetostjo gledal očeta obraz in pazil, ali je to, kar počne, očetu všeč. In v zavesti notranje vezanosti se je vedel nerodno.

Cilgija se je obrnila večkrat zelo prijazno do svojega varovanja, in vrla preprosta Konradinova mati, ki se je razgovarjala po večini z

19

župnikom, bila pa vedno kakor na straži, da bi s pomirljivo besedo bila pripravljena, ako bi hotel oče mladeniča žaliti, se ji je zahvalila s toplim pogledom.

Deželni sodnik je bil ta pogled prestregel.

»Da, gospodična, Konradin me večkrat skrbi. Dvajset let mu je že, pa še sedaj ne vem: ali je potuhnjeneč omejen ali pameten, ali bo v življenju sekira ali toporišč?«

»Sekira bo — ali ne, gospod Konradin, sekira?« In segla je zardelemo mladeniču prstodušno v roko. »Verujte trdno, gospod deželni sodnik, gospod Konradin vam bo še v veliko veselje! — Samo nekoliko bolj poznen je ko drugi; zakaj češnja in grozd ne dozori v istem času.«

S svojimi velikimi lepimi očmi je zmagovalno pogledala starega aristokrata. Deželni sodnik se je zasmajal: »Pravi! To bi se rad doživel, kaj pametnega bo iz Konradina!«

Po obedu je dejal župnik: »Zdaj me pa oprostite, rad bi še pozdravil Drioscha.«

Zlovollna senca je spreletela obraz deželnega sodnika.

Župnik Tass se je pa pomirjevalno pošalil: »Dva tako pametna moža ko vidva bi morala sploh med seboj dobro izhajati. Da bi vas bil Driosch izdal Francozom, tega pač sami ne verjamete več?«

»Hm, hm,« je menil deželni sodnik, »da bi verjel kaj drugega, sva si le nekoliko preveč navzkriž.«

»In gospa sodnica,« se je obrnil župnik do Konradinove matere, »da ne bom pristranski, bom prosil nocoj jaz za vaše gostoljubje, Cilgija pa za Drioschevo. In jutri prav zarana jo mahneva na Forclo Surlej.«

»Na Forclo Surlej? Kaj ste pa v tem pustem skalovju izgubili?« je vprašal deželni sodnik začudeno.

»To pa barjate Cilgijo!« se je pošalil Tass. »Kar zadeva mene, vem samo eno: stare župnikove kosti morajo v hribel.«

»Lepoto naših krajev si hočeva ogledati,« se je zasmejala Cilgija vsa srečna.

Deželni sodnik je zmajal z glavo: »Lepoto krajev, kakšne čudne nove muhe rojijo ljudem po glavi.«

V živovessli Drioschevi hiši, kamor je odvedel sedaj župnik Tass svoje nečakinja, je stala Menja, ko sta gosta vstopila, kakor mamič med gručo mlajših otrok, deklic in fantov.

Od veselja je vzkliznila in prihitela k prijateljici. In živahni, samozavestni Driosch, napravljen v rdečerjavno obleko živinskega trgovca, je iznenaden vstal in odložil kredo, ki je z njo pravkar računil na škrliti mizi.

»Staremu Lovrencu ste dali torej košarico!« se je zasmajal, brz

ko so se pozdravili. »V živo ga je zadelo, saj je čisto zateleban v vas. Toda morda si še premislite. — Ven z vami!« je ukazal nato vsej gručji otrok. »Menja, steklenko sasekla!«

Kmalu nato sta sedela oba moža za veliko mizo in pila veltlinca iz prastarega družinskega sode, ki so ga morda pred tristo leti prvi-krat napolnili in ga nastavili samo pri slavnostnih prilikah ter ga potem, da bi bil vedno poln, dolivali z najboljšimi letniki.

Oba prijatelja sta se, kakor je navada, kadar se snideta dva Engadinca, zatopila kmalu v političnih razgovor.

»Zdaj smeva oditi, zdaj ju ne dobiva več od mize!« je zašepetala Menja, živa, mična šipkova roža, Cilgiji.

S hudomušnim »Na svidenje!« sta zapustili dekletki izbo.

Odhiteli sta po vasi. Kmalu se je nabralo še nekaj drugih deklet in krenile so proti prastari božjepotni cerkvi in z gornjem koncu vasi.

Mladeniči so že stali kramljuje na trati in ko so se dekleta približala, so se pozdravili s pokloni in kimanjem.

Grič, kjer stoji v St. Moritzu prastara božjepotna cerkev, je izmed najlepših krajev v Engadinu.

Oko gleda raznoliko, očarljivo pokrajino tja proti Maloji z njenimi gorami in vodami in še čez daljne, sanjavoletne vrhove, nad katerimi se razpenja italijanska sinjina, potopi se v bleščečo pravilico jezera v St. Moricu, dvigne se navzgor k čistim belim plamenom gora in hiti navzdol po dolini llna zopet k daljnim drznim visavam.

Družba je uživala lepo sliko. Tedaj je potegnil mlad St. Moritzčan, ki se je bil med drugimi pridružil prijateljem, orglice iz žepa in zaigral nanje plesno melodijo. Brž so zaplesali pari na zeleni ruši ringarajo in se šli nato igro v zastave.

Konradin Flugi in Menja Driosch sta bila posebno srečna. Mladina je imela za svojo družabnost po starih šegah pridobljene pravice, in celo plemič Flugi ali trgovec Driosch bi si ne upala grajati svojih otrok, ker se prijazno družita v skupni igri.

Ko so pa nato zopet doplesali novo ringarajo, je nagovoril korenjaški Fortunat Lorsa z žarečim obrazom svoje mlade tovariše in družbo deklet.

»Prijatelji, prijateljice,« je zaklical. »Mene in tovariša Konradina peče beseda, ki jo je naša ljuba gospodična Cilgija Premont izgovorila v slatinskih pivnici!«

Dejala je: Ne pozabite, da ste učenci a Perte, našega velikega človekoljuba! In pozabili ne bomo, temveč ostali prijatelji ljudi, prijatelji predvsem ogrožene domovine. Mladeniči, predlagam vam, da ustanovimo družbo Gioventù d'Engadina. Zvezo engadinske mladine in se pripravljamo, da bomo pri roki in vsakteri mož na svojem mestu, ako nas pokliče ožja ali širša domovina!«

Natečaj

Komanda vojnega zrakoplovstva bo sprejela dne 1. aprila 1940

večje število gojencev v Zrakoplovno podčastniško šolo v Novem Sadu

Ti gojenci bodo po dovršeni šoli uslužbeni kot zrakoplovni podčastniki v vojnem zrakoplovstvu.

Kandidatje morajo izpolnjevati sledeče pogoje:

1. Biti morajo podaniki kraljevine Jugoslavije, kar dokažejo z domovnico.

2. Ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let, kar se dokaže s krstnim listom, če pa tega nimajo, pa s potrdilom iz popisne knjige ali pismenimi dokumenti, ki jih potrdi pristojna oblast.

3. Imeti morajo vsaj 4 razrede ljudske šole z najmanj dobrim uspehom in po možnosti učenje kakor obrti (mehaniške, ključavničarske, električne, mizarne itd.).

4. Solška izobrazba se dokaže s spričevalom, obrtna pa, kolikor je ima, s potrdilom o času, ki ga je prebil v obrti (pomočniški list, kalifensko pismo), potrjeno po pristojni oblasti.

5. Biti morajo dobrega obnašanja, ne smejo biti sodno kaznovani ali pod sodbo, kar se dokaže z občinskimi ali policijskim potrdilom, v katerem mora biti tudi izrecno naglašeno, da so narodno popolnoma zavedni in sigurni, t. j., da ne izražajo načel proti ureditvi državne uprave.

6. Imeti morajo dovoljenje staršev ali varuhov, potrjeno po pristojni oblasti, da lahko vstopijo v šolo, in se zavežati, da bodo po dovršeni šoli preselili v vojnem zrakoplovstvu kot podčastniki trikrat toliko časa, kot je trajalo njihovo šolanje v Zrakoplovni podčastniški šoli, da jih lahko uporabijo za vse službe v zrakoplovstvu, za letalsko pa, če je fizično sposoben in izrazi željo po tem.

Prošnje za ta natečaj se delajo, t. j. se pošljejo na naslov:

Komandantu Vazduhoplovne podoficirske šole, Novi Sad - Aerodrom.

Rok za pošiljanje prošnje je do 15. marca 1940, in vse tiste prošnje, ki bodo prišle na gornji naslov po tem datumu, se ne bodo upoštevale in bodo vrnjene. Zato je treba prošnje napraviti takoj zaradi kratkega roka in da se v primeru kake nepopolnosti lahko vrnejo zaradi dopolnitve.

Vse podrobnosti in navodila za ta natečaj, kako se je treba po njem ravnavati, se lahko vidijo v originalnih natečajih z vsemi navodili, ki so bili dostavljeni, in se nahajajo pri vseh vojnih okrožjih, okrajnih glavastvih in občinah.

Poleg tega se natečaji lahko dobe brezplačno od komandanta zrakoplovne podčastniške šole v Novem Sadu - Aerodrom in Komande vojnega zrakoplovstva v Zemunu, če se pošlje naslovljena kuverta in priloži znamka za 1.50 din. Opozorja se posebno, da prošilec napiše na kuverti svoj točen naslov. Prav tako se natečaji lahko dobe osebno v Komandi vojnega zrakoplovstva v Zemunu in v Komandi podčastniške šole v Novem Sadu - Aerodrom.

Opomba: Kandidatje se opozarjajo na to, da so zrakoplovni podčastniki zelo dobro nagrajeni: poleg plače imajo brezplačno stanovanje, hrano, obleko in posebne dodatke za posebne službe.

Prav tako se opozarjajo, da gojenci z dovršeno Zrakoplovno podčastniško šolo lahko postanejo s časom nižji vojni-tehnični činovniki zrakoplovno tehnične stroke, katerih razredi ustrezajo činom častnikov: lahko pa postanejo iz podčastnikov-pilotov tudi častniki, če izpolnijo tudi ostale pogoje Zakona o ustroju vojske in mornarice.

Pisarna Vojnozrakoplovne štaba, Zemun,

V. Dž. br. 2528, 15. februarja 1940.

„SLOVENE“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Po kratki mučni boleznini nas je za vedno zapustil naš ljubljenski soprog, oče, sin, brat, stric, gospod

Feliks Škafar

posestnik

previden s svetimi zakramenti.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo 21. februarja 1940 ob 2 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Črna vas, dne 19. februarja 1940.

Globoko žalujemo:

Marija, žena z otroci; Marija, mati — in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za neizmerne dokaze iskrenega sočustvovanja ob prebriski izgubi našega dragega, ljubega soproga in očeta, gospoda

Antona Pečnika

se vsem najtopleje zahvalujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči č. duhovščini, pevskemu društvu »Sloga« za ganljive žalostinke, dalje vsem darovalcem cvetja, ter vsem, ki so predragemu pokojniku spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, Beograd, Zagreb, Split, 20. februarja 1940.

Zaljujoči ostali.

ZAHVALA

Za vse sočustvovanje, ki nam je bilo v toliki meri izraženo ob smrti naše

IDE

izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo. Prav posebno pa se zahvaljujemo g. dr. Milanu Dularju, direktorju Ljubljanskega velesejma in vsem velesejemskemu uradnemu za spremstvo in prekrasne vence, kakor tudi vsem drugim darovalcem lepega cvetja. V teži uri nam bo to sočustvovanje ostalo v veliko tolažbo in nepozaben spomin.

Ljubljana, Graz, dne 18. februarja 1940.

Zaljujoče rodbine: Kek, Potokar, Horn, Weinhandl in ostalo sorodstvo.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; šentovrski oglas 3 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonaka, 3 mm visoka belotina vrstica po 3 din. - Za pismeno odgovoro glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Iščem službo

za hotelskega slugo ali vratarja. Obvladam 7 jezikov. Naslov v vseh poslovalnicah. »Slovenca« pod št. 2295. (a)

Dolgoletni poslovodja

»Bate« želi prenesti službo kot poslovodja-organizator. — Kaveja 30.000—50.000 din. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poslovodja Bate« št. 2194. (a)

Službodobe

Pomočnik

soboslikarski in plesarski, se takoj sprejme za stalno. A. Fabijan, slikar Kočevje 192. (b)

Prodajalka

za avtomatski buffet — zmožno pripravljati in aranzirati mrzla jedila. Ponudbe s sliko in prepiš priložiti na Josip Smerdel, Susak. (b)

Vzgojiteljica

k novorojenčku in dvoje otrokom po 6 in 7 let, zanesljivo in resno, iščem. Vilim Conen, Subotica, Carinarska ul. 17. (b)

Korespondentinja

izurjeno, za slovensko, nemško in srbohrvatsko, hitro stenotipistko — išče za takojšen nastop industrijsko podjetje na delu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Stalno mesto« 2147. (b)

Perfektno kuharico

mlajšo, zmožno serviranja in vodstva boljšega gospodinjstva, sprejemem takoj za Beograd. Fina slovenska hiša (2 osebi). Plača do 500 din. Upoštevam samo dolgoletna spričevala. Kovačič, Cigaletova 11, Ljubljana.

Šofer

zanesljiv, trezen voznik, obvladajoč potrebno mehaniko, se sprejme za luksuzni, voz v Ljubljani. Plača 1600 din poleg stanovanja v hiši. Ob prostem času bi moral opravljati tudi razna hišna dela. Ponudbe z navedbo dosedanjih služb poslati upravi »Slovenca« pod »Šofer« 2319. (b)

Žensko trgovsko moč

izvežbano, išče Zadrugni dom v Lučah. - Pogoji: samostojno vodstvo trgovine in trgovskih knjig. Mora biti krščanska in za podeželsko ljudstvo. - Plača in nastop po dogovoru. Ponudbe poslati na Jožef Moličnik, načelnik Kmet. zadruga, Luče ob Savinji. (b)

Objave

Izjava

Podpisani Pavle Andrej, železničar, izjavljam, da nisem plačnik za nobene dolgeve, ki bi jih kdorkoli napravil na moje ime. - Pavle Andrej — Zidani most. (a)

Denar

30.000—50.000 din

vložim v solidno podjetje. Predpogoj - sodelovanje. Dober organizator, bivši poslovodja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poslovodja« 2196. (d)

Hranilne knjižice

3% obveznice in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR

Aleksandrova cesta 40

Kupimo

Parni stroj

150/400 ks ali lokomobil, dinamino in več elektromotorjev za istosmerni tok kupim. - Informacije honoriram. Perles, Osijek.

Bukova drva

za kurjavo, sveža, in bukove hlode, kupujemo v vsaki količini. - Ponudbe na I. Meštrovič, Zagreb, Zrinjevac 15, tel. 23-612.

Vakovrstne

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 5

Trafiko

dobrodocho, kupim; event. manjše industrijsko podjetje ali trgovino. Pristopim kot družabnik. - Ponudbe upravi »Slov.« »Trafika« 2195. (k)

Akumulatorne plošče

rabljene, 17 cm širine, za stabilno akumulat. baterijo, v dobrem stanju - kupim. Ponuditi na naslov: Slav. Požlep, z. p. Bizovac via Osijek. (k)

Prodamo

Jajca, cvetje

vedno v zalogi pri Balohu, Kolodvorska 18.

Fižol za kuho

dobite poceni pri Sever & Komp., Gosposvetska cesta 5. (l)

Sveža jajca

štajerska, kos po 1.50 din dobite pri Čuček, Sv. Petra cesta 13, telef. 42-25.

TEL. 2951

DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CESTA

Razpis

Občina Čatež, okraj brežiški, razpisuje pramatično meslo

občinskega tajnika

Pogoji: 4 razr. srednje ali nje enake strokovne šole, ali spregled kvalifikacije ter praksa v občinskem poslovanju.

Pravilno kolkovane in opremljene prošnje z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o obč. uslužbenih je vložiti v roku 15 dni po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Uprava občine Čatež, dne 13. febr. 1940.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča M. Hrnjak, lekarnar, Sisak

Varujte se potvorbi!

V globoki žalosti javljam sorodnikom, prijateljem in znanem, da je umrla moja mama, gospa

Avgusta Fon roj. Krajec

vдова po gimn. profesorju

Pogreb drage rajne bo v sredo, dne 21. februarja ob 4 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Kostanjevici.

Kostanjevica, dne 19. februarja 1940.

Mr. Ph. Emilija Fon

Zahvala

Za tople izraze sočutja, ki smo jih bili deležni, ko nas je za vedno zapustila naša nepozabna sestra in svakinja

Henrika Šantel

akad. slikarica

izrekamo vsem našo iskreno zahvalo.

Zahvaljujemo se predvsem onim spoštovateljem drage pokojnice, ki so jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno pa se zahvaljujemo Društvu slovenskih likovnih umetnikov in umetniškemu klubu LADA za prekrasne vence, stanovskim tovarišem pokojnice gg. prof. Mirku Subicu, Eldi Piščanec ter Ivanu Vavpotiču za globoko občutene govore pri mrtvašnici oz. ob odprtem grobu.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1940.

Zaljujoče rodbine: Šantel, Kanoni in Križaj.

Brez posebnega obvestila

Franja Majdič javlja v imenu brata Antona, sester Marice in Matilde (m. Felicite, uršulinke) vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je, previden s sv. zakramenti za umirajoče, umrl naš brat, stric in svak, gospod

dr. Leopold Majdič

sanitetni polkovnik v pokoju in rezervi, odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje itd.

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 21. februarja 1940 ob 3 popoldne, iz hiše žalosti Erjavčeva cesta 4 na pokopališče k Sv. Križu.

Venci se na pokojnikovo željo hvaležno odklanjajo v prid dobrodelnim društvom.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 26. februarja 1940 ob pol 8 zjutraj v uršulinski cerkvi.

Ljubljana, Kranj, dne 19. februarja 1940.

Umrla nam je v starosti 76 let naša ljubljena, draga mama, stara mama in tašča, gospa

Škof Ivana roj. Potočnik

posestnica na Glinah, Cesta IV/4

previdena s tolažili svete vere.

Pogreb blagopokojne bo v sredo, dne 21. februarja 1940 ob 4 popoldne, izpred hiše žalosti na Glinah, Cesta IV/4 na pokopališče Vič.

Ljubljana, Osijek, Vrhnika, dne 19. februarja 1940.

Zaljujoči:

Inž. Rudolf, Valentin, Ludvik, sinovi; Iva, Matilda, hčeri ter rodbine Šuštar, Janežič in Dobrovolje

LJUBLJANA

Legitimacije za uslužbence in delavske poslovne knjižice

Zaradi teh legitimacij in poslovnih knjižic je mestni domovinski oddelek moral slišati marsikaj neupravičen očiček, češ kako nerodno besedilo je bilo treba izpolniti ter sem in tja tudi dolgo čakati na legitimacije.

Nepotrpežljivi gospodje so seveda zabavljali, ne da bi se o stvari poučili, kar je v Ljubljani večkrat navada. Tudi v tem primeru je popolna nepoučenost kriva očitkom, vendar se pa moramo čuditi neosnovani kritiki nezadovoljstva, ki je gotovo šolan. Drugi ljudje namreč vedo, da je mestni domovinski oddelek sestavljen iz besedilo legitimacij in njim priloženih kontrolnih listov natanko po uredbi, pravilniku in navodilih, ki jih je izdalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Mestni domovinski urad ni besedila prav nič spreminjal in je tiskovine založil samo zaradi hitrejšega in preglednejšega poslovanja, da čim bolj ustreže in čim hitreje odpravi stranke ter jim prihrani delo in zamudo.

Vsi, ki morajo imeti legitimacije ali poslovne knjižice, so bili lani večkrat v dnevnih povabljenih, naj pridejo ponje. Opozorjeni so bili tudi, da morajo vsi imeti predpisane legitimacije do 1. januarja t. l. Več mesecev so kljub opozorilom in zagroženim posledicam le posamezniki hodili na magistrat, a na Silvestrovo je čez 400 oseb hotelo takoj imeti legitimacije. Rok je bil podaljšan ter je bilo od konca lanskega leta pa do kraja meseca januarja izdanih 2993 poslovnih knjižic in legitimacij! Poleg svojih navadnih uradnih opravkov je po 6 do 8 uslužbencev v domovinskem uradu delalo tudi po 12 in več ur vsak dan, da so zmogli to delo in ustregli strankam. Dobro verziran uradnik se s popolnitvijo legitimacije zamudi najmanj

15 minut, če ima na razpolago vse potrebne podatke. Toda, kdo je imel vse podatke v redu, ki jih zahteva uredba, pravilnik in navodila ministrstva? Uradništvo je bilo pri tem delu disciplinsko in kazensko odgovorno za pravilne vpise v te listine in zato ne more in ne sme biti površno, kar so nekatere izjeme med strankami zahtevale.

Domovinski oddelek je strankam vsestransko pomagal ter prostovoljno izdajal uradna potrdila, potrebna za popolnitev rubrik. Kolka ni bilo treba nobenega. Glede znanja tujih jezikov nikdo ni zahteval dokaza, prav tako pa tudi nikdo ni zahteval potrdila o morebitnih premininah in njih vrednosti, ker je te rubrike lahko vsak sam izpolnil. V kakšen namen naj pa ta rubrika služi, domovinski oddelek ne more pojasniti, ker ni sodeloval pri osnutku legitimacij. Prav tako tudi predpisanih pristojbin po 30 in 10 din ni mestno poglavarstvo morda pobiralo zase, temveč za osrednjo upravo za posredovanje dela v Belgradu, ki je založila legitimacije in poslovne knjižice. Vse delo z legitimacijami in poslovnimi knjižicami pa mora mestno poglavarstvo opravljati brezplačno.

Ogromno delo s temi legitimacijami so pa imeli tudi naši poklicni fotografi in še več menda razni amaterji, da so poklicnim fotografom, ki plačujejo davek, odjedli precej zaslužka. Pri fotografiranih je bil zaradi teh legitimacij tak naval, da so le s težavo zmagovali delo ter so le težko ustregli strankam z drugimi naročili. Tudi fotografi lahko torej povedo, kakšen naval je bil na domovinski oddelek in kako ogromno delo je opravilo uslužbenstvo tega mestnega urada v prav kratkem času, da v resnici ni zaslužilo norčevanja in napadov.

I Še ta teden je odprta razstava olj in plastik inž. Mitje Sviglja v Jakopičevem paviljonu. Razstavljena dela so vzbudila med občinstvom priznanja, zato bo ogled razstave gotovo zadovoljil vsakega obiskovalca. Nekaj olj manjšega in večjega obsega je še napredaj kot lep in vrednoten okras vsakega doma. Paviljon je ves čas toplo kurjen.

I Rdeči križ, pododbor v Ljubljani, bo imel svoj redni letni občni zbor v torek, 27. februarja ob 18 v Delavski zbornici v Ljubljani, Miklošičeva. V primeru nesklepnosti bo občni zbor pol ure kasneje.

I Za mestne reveže sta nakazala 200 din Brata Vlah, trgovca z manufakturo v Wolfovi ul. 5., v počaščenje pok. ge. Lee Potočnikove, a ga. Ivanka Vodnik iz Kolodvorske ulice je poslala 200 din mesto cvetja na grob ge. Ide Škof-Wanek. Ga. Duša in g. dr. Vanko Kanoni sta podarila 100 din v počaščenje pok. akad. slikarice gđ. Henrike Santel, a mestna vrtnarija je v znamenje teh odkupnin od razkošja pri pogrebihi položila na krste preproste vence. Trgovina z železnino in barvami A. Sušnik na Zaloški c. 21. je od svojega imetja pri mestnem gospodarskem uradu naklonila mestnim revežem 500 din. Mestno poglavarstvo vsem dobrotnikom izreka najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Boljši oči
lažje delo in večja
spasobnost z pravilno
pomerjenimi očali

Ljubljana
PASAJA
NEBOTIČNIKA

I Huda stiska za premog in drva. Letošnja zima, združena s hudim mrazom, je tudi Ljubljano spravila glede kuriva v hude stiske. Letno potrebuje Ljubljana premoga za domačo porabo nad 53 milij, kg, mesečno povprečno računajo na 400 do 450 vagonov. Jeseni mnoge stranke, ki so se drugače hitele vsako zimo zalagati s premogom, niso naročevale velikih množin premoga, računajoč na razne nenadne komplikacije v zunanjem svetu. Stranke so se zadovoljevale pri trgovcih s kurivom z manjšimi naročili. Januarski prvi mraz in zlasti sedanjí sta povzročila hudo krizo glede preskrbe premoga za privatno porabo. Vsi ljubljanski trgovci so dnevno od ranih dopoldanskih ur tja do poznega večera telefonično ali pa osebno naravnost bombardirali. Trgovci žele najprej zadovoljiti svoje stalne naročnike. Je križ z dobavami. Železniška uprava skuša najprej za sebe dobiti večje zaloge premoga, da ne bi nastala v prometu kakšna katastrofa, kakor na pr. leta 1929. Za železnice so sedaj dobave na prvem mestu, šele nato pridejo privatniki na drugo mesto in tako morajo vsi trgovci čakati, da dobe na glavni kolodvor kak vagon premoga. Sedaj je na pr. veliko povpraševanje po velenjskem lignitu. Ljudje naročajo to vrsto premoga, samo da morejo kuriti peči in si kuhati dnevno hrano. Ponekod je že veliko pomanjkanje kurjave. Tudi dežela zelo trpi in mnogi ljudje po raznih krajih nimajo v tej hudi zimi niti polena, da bi si mogli ogreti mrzla stanovanja. Ljubljana potrebuje dalje mesečno do 10.800 m³ trdih, bukovih drv. Tudi pomanjkanje drv je veliko. Ljudje kar drve v pisarne in prosijo za nekaj polen. Bukova drva so v cenah zelo poskočila. V normalnih časih so bila zrezana bukova drva od 110 do 120 din. Danes so že po 130 do 140 din m³. In kako jih je težko dobiti! Producenti na deželi skušajo cene bukovim drvam še dvigniti. Največja stiska za kurivo je bila pač v dneh od 15. do 17. t. m., ko je vladal v mestu najhujši mraz. Mnoge revne rodine so naravnost zmrzovale in se stiskale pod borne odeje, ko je po skromnih sobah pritiskal strupen mraz.

Podpisana firma javlja, da g. CERLINI DRAGO ni več upravičen sprejemati naročil niti ne sprejemati na račun že izvršenih naročil.

Firma „KRAVATA“ Stojc Rajko, Ljubljana

I Javna dražba zarubljenih predmetov bo 21. februarja 1940 ob 9. dopoldne v skladišču na Poljanskem nasipu št. 40-I. nadstropje. Interesenti so vabljeni.

I Obstreljen vlomilec. V soboto je v opoldanskih urah zalotila ljubljanska policija moškega, ki je vlomil v neko stanovanje na Domobranski cesti. Ko sta policijska organa hotela vlomilca Slavka M. aretirati, je ta skušal pobegniti. Ker ni šlo zlepa,

je poskusil zgrda in napadel enega izmed stražnikov. Ker je bil izredno močan, stražnik ni ostal drugega, kakor da je potegnil revolver in ustrelil napadalca v roko. Kljub temu, da mu je iz lahke rane na roki tekel precejšen curek krvi, je še otepal okrog sebe; končno so ga vendarle ukrotili in spravili v stražnico, odkoder je bil poslan v ljubljansko bolnišnico. Vlomilec je prevečan tiš in ima z njim ljubljanska policija opravka že polnih 10 let. Kadarkoli so ga kje zalotili, se je še vedno znal izmazati, tako da je na sodišču opravil brez večjih kazni. Je izredno previden in je po

MARIBOR

Maribor ima najmodernejšo rafinerijo

Maribor, 19. februarja.

Mariborčanom gotovo ni znano, da je dobilo naše mesto nedavno najmodernejšo rafinerijo za proizvodnjo bencina in mineralnih olj. To rafinerijo je zgradila mariborska tvrdila Motoroil z dnevno kapaciteto 15.000 kg. Rafinerija se nahaja poleg skladišč omenjene tvrdila v železniškem traktu za Linhartovo ulico, kjer so tudi velika, moderno zgrajena podzemeljska skladišča.

Tvrdila Motoroil se je dolgo borila za koncesijo, ker je imela močnejše nasprotnike v inozemski konkurenci. Ponovno so ji prepovedali predelovanje surove nafte ter je bil obrat brez povoda zapечат, potem spet ni dobila uvoznega dovoljenja za surovo nafto, dokler ni bila zadeva po štirih letih z dvema ugodnima sodbama državnega sveta rešena.

Tvrdila Motoroil se poslužuje v svoji novi rafineriji najmodernejših naprav, ki predelujejo su-

rovo nafto s pomočjo električnega toka. Ta destilacijska naprava je iznajdba vodje tvrdke Gustava Golla, ki je dobil za njo tudi jugoslovanski patent št. 15.256. Rafinerije nafte morajo imeti ogromne količe ter velikeanske dovodne in odvodne naprave za predelovanje. Bistvo Gollove iznajdbe pa je posej nemaznat aparat, v katerega se surova nafta neprenehoma dovaja ter se s pomočjo električnega toka razkrajja na osem različnih produktov, ki po svoji kakovosti močno prekašajo produkte, ki se dobivajo na dosedaj konstruiranih destilacijskih napravah. Povrhu deluje novi aparat dosti bolj ekonomično in mnogo hitreje. Tvrdki je uspelo, da se je za daljšo dobo preskrbela s surovinami ter je sedaj spet odprla svoje črpalke za bencin in dislovo olje, s čemer je ustrega posebno mariborskim avtomobilistom, saj je bilo do sedaj pomanjkanje goriva za bencinske in dislove motorje v mestu naravnost neznosno.

Najnovejša poročila

Izjava predsednika vlade dr. Cvetkoviča o Ljubi Davidoviču

Belgrad, 19. febr. AA. Predstavniki tiska so zaprosili predsednika vlade Dragisa Cvetkoviča, naj jim da izjavo ob priliki smrti Ljubomirja Davidoviča. Vest o Davidovičevi smrti je predsednika vlade vidno ganila. Novinarjem je izjavil:

Pokojni Davidovič je bil eden najizrazitejših mož predvojnne Srbije, eden izmed onih, ki je svoje delo nesebično z vsem temperamentom in resnično ljubeznijo posvetil kralju, narodu in državi. S takimi pogledi in s takim pojmovanjem je pokojni Davidovič nadaljeval svoje politično delovanje tudi po vojni v naši združeni domovini, v kateri so že od prvega dneva njenega nastanka bili na dnevnem redu zelo zamotani notranji problemi. Pokojni Davidovič je imel od vsega začetka jasne poglede na naše osnovne notranje probleme. Toda v tem času ni nihče izmed naših politikov odločno nastopal za njihovo radikalno rešitev. Tako je tudi pokojni Davidovič šele pozneje začel akcijo za pravičen in pošten sporazum med Srbi in Hrvati, kajti uvidel je ves pomen takega sporazuma. Tej politični liniji notranje politike je ostal pokojni Davidovič zvest do svoje smrti. Bolezen ga je ovirala v zadnjih dneh osebno voditi politiko svoje stranke. Če tudi so mogoče obstojale kake razlike pogledov na naš glavni politični problem, je vendar pokojni Davidovič ostal ves čas dosleden svoji osnovni misli. Kadar se bo govorilo o politiki sporazuma, bo pokojni Davidovič vedno označen kot eden izmed onih naših redkih politikov, ki je politiko sporazuma neprestano in dosledno zastopal.

Nato je predsednik vlade Cvetkovič govoril o osebnih spominih na pokojnega Davidoviča. Zadržati sem ga videl, je dejal, pred poltrugim letom. Srečala sva se slučajno ter so se zbudili v meni ob tej priliki osebni spomini, ki me nanj vežejo. Tako n. pr. smo se v juniju 1932 dogovorili na nekem sestanku v Belgradu, da začnemo malo ostrejšo akcijo med ljudstvom. Voditelji opozicije so mi naročili, naj pripravim tako politično akcijo. Neposredno nato sem organiziral vrsto konferenc in sestankov s političnimi možmi v niškem, pirotkem, vranjskem in toplickem okraju. Iz Belgrada sta krenila na pot na te sestanke pok. Davidovič in Jovan Jovanović, z njima pa tudi dr. Anton Korošec, Miša Trifunović in dr. Milan Kostić. Sam sem jih sprejel pri Aleksincu,

kjer smo imeli prvo konferenco. Nato smo odšli vsi v Niš. Tu je bil pripravljen političen sestanek v moji hiši, ki so se ga udeležili samo najbolj zaupni možje. Nato se je vršila konferenca v »Orientu«, ki je imela velik uspeh. Iz Niša smo čez Palanko, Pirot, Babušnico in Vlasotince prispeli v Leskovac. Na poti nas je ljudstvo povsod navdušeno sprejemalo, toda nazadnje nas je zadržala policija v Prokuplju ter nam onemogočila nadaljnje gibanje. Spominjam se tudi besedne borbe pokojnega Davidoviča s sreskim načelnikom v Prokuplju, ki je zahteval gotove pogoje, ki bi nam onemogočili nadaljno akcijo. Sreski načelnik je pristopil k pokojnemu Davidoviču kot najstarejšemu ter mu dejal: »Gospod predsednik, varnost je zagotovljena, toda vam in vašim tovarišem moram prepovedati nadaljno gibanje. Pokojni Davidovič je takoj razumel delikatno vlogo tega uradnika ter je dejal: Če je varnost zagotovljena, potem bomo mi še boljše presodili svoje delo ter vas prosimo, da se za nas prav nič ne brigate. Po tej turneji so se pokojni Davidovič, in pokojni Jovanović ter dr. Korošec, Miša Trifunović in dr. Milan Kostić vrnili v Belgrad, meni pa je po prihodu v Niš bilo od uprave policije sporočeno, da sem kaznovan z mesecem dni zapora ter sem to kazneni prestal. Ob priliki mojega zadnjega srečanja s pokojnim Davidovičem sva se spominjala teh dni. Takrat je bil še vedno borben in odločen. Bil je vedno dobre volje in živahen navzlic vsem tragedijam, ki so ga doletele v

Sidorovici pripravljajo obisk kralja Karola v Rimu

Budimpešta, 19. februarja. b. Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da je računati s tem, da bo romunski kralj Karol z zunanjim ministrom uradno obiskal Rim. Priprava za ta obisk se že delajo in je v tej stvari govoril že voditelj romunske mladine Sidorovici v Rimu. Sidoroviča smatrajo za enega izmed najzaupnejših oseb romunskega kralja Karola. Kakor znano, je bil v Rimu sprejet od kralja, Mussolinija in paže.

Pompeji, 19. februarja. AA. Danes dopoldne ob 10 se je pripeljal v Pompeje romunski minister Sidorovici. Sprejela ga je italijanska liktorska mladina z

Najidealnejši film sezije, ki v napetosti in pričakovanju veže gledalca do konca predstave

Samo še danes Angeli garjevih lic

Ne zamudite tega filma: Predstave ob 16., 19. in 21. uri. **KINO MATICA**, telefon 21-24

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri

odlično filmsko delo češke produkcije:

Vaški demon

V gl. vlogi: **Jirina Stepičková**, poznana češka filmska umetnica. **KINO SLOGA** tel. 27-30

BENJAMIN GIGLI v najnovejšem pevskelem filmu napete vsebine najslavnejši tenor sveta!

Ob 16., 19. in 21. uri

KINO UNION, tel. 22-21

Poje arije iz oper »Afričanka«, »Romeo in Julija«, »Lohengrin« in lepe napolitanske pesmi

Melodija noči

vsakem vltomu menjal obleke in tudi svojo zunanost. Zadnjih 14 dni so ga prav v najhujšem mrazu redno nadzorovali policijski organi in so mu včasih morali biti po 10 ali 12 ur nepretrgoma za petami. Končno so ga ujeli in ker je znano, da je zakrivil še več vltomov in tatvin v zadnjem času, je uvedla uprava policije obširno preiskavo, ki bo prinesla na dan prav gotovo zanimiva odkritja o vltomilcu, ki je s svojim nastopom na svojo zunanostjo skoraj vedno znal najti izhod iz zagate.

I Alkohol zakrivil hudo poškodbo. V noči od nedelje na ponedeljek je službu, stražnik na Bleiweisovi cesti napovedal policijsko uro in je v neki gostilni naletel na bojevitiga gosta, ki je grozil stražniku na vse pretege. Stražnik se je umaknil. Ko je čez nekaj časa spet potkal na okno in opozarjal, naj se lokal zapre, je vročokrvni Janez K. dejansko napadel stražnika. Pobil ga je na cesti na tla in ga tudi na tleh hotel obdelavati. Stražnik je v silobranu moral potegniti revolver in od pal na napadalca strel. Meril je pri tem na nogo. Ker pa je hotel napadalec prav v tem trenutku spet navaliti na njega, je šla krogla napadalcu skozi desni bok. Ranjenega vročokrvnega so nato najprej prenesli v gostilno in nato prepeljali z reševalnim avtomobilom v bolnišnico. Pri vsem napadu je hujskala tudi neka ženska, zaradi česar se bodo potem, ko bo napadalec ozdravil, morali vsi zagovarjati pred sodiščem. Je to v Ljubljani redek primer, da mora stražnik poseči po orožju zato, da se ubrani napadalca, in smo takih poročil mnogo bolj navajeni iz krajev, kjer se toči šarnica, ki v resnici spravi človeka v brezumno čevljanje.

— Pri naprtju, motnji v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« gnetice.

življenju. Naše politično življenje je izgubilo s pokojnim Davidovičem redko vestnega in poštenega politika in državnika ter naj mu bo zato trajen spomin.

Sožalje kr. namestnikov

Belgrad, 19. febr. AA. Ob priliki smrti Ljubomira Davidoviča je poslal kr. namestnik dr. Radenko Stanković rodbini pokojnega tole brzojavko:

»Izvolite sprejeti moje iskreno sožalje. — Radenko Stanković, kr. namestnik.«

Kr. namestnik dr. Ivo Perović je poslal rodbini pokojnega Davidoviča tole brzojavko: »Ob priliki teže žalosti, ki vas je zadela, sprejmite moje iskreno sožalje. — Dr. Ivo Perović, kr. namestnik.«

Številna sožalja

Belgrad, 19. febr. Sožalne brzojavke so med številnimi drugimi najvidnejšimi osebnostmi poslali rodbini pokojnega Ljube Davidoviča tudi notranji minister Stanoje Mihailović, vojni minister armadni general Milan Nedić, kmetijski minister dr. Branko Čubrilovič, srbski pravoslavni patriarh Gavril in poglavar muslimanske verske zajednice reil-ul-ulema Spaho.

„Osservatore Romano“ o pomoči za Finsko

Rim, 19. februarja. b. »Osservatore Romano« izraža bojazn, da bo pomoč, ki se obeta Finski, prišla prepozno. V zvezi s tem poudarja, da sta Velika Britanija in Francija omejili to pomoč na pošiljko letal in neznatnih množin vojnega materiala in šele pretekli teden so se pričeli organizirati prostovoljni oddelki, ki bodo odposlani na Finsko.

Vrhovni zavezniki vojni svet je na zadnjem sestanku v Parizu sicer izdelal obširen program za pomoč Finski. Toda Finska potrebuje pomoč izredno nujno, kajti pomoč, ki bo prišla prepozno, bo odveč. Zaradi tega lahko dajo stvarno pomoč Finski le njeni sosedje, ki pa imajo sami dovolj skrbi in morajo prav tako storiti vse potrebne ukrepe za obrambo svoje neodvisnosti, ki bo bržkone ogrožena v bližnji bodočnosti.

Pomemben uspeh Fincev

Helsinki, 19. febr. AA. Reuter: Današnje sporočilo finskega vrhovnega poveljstva se glasi: V teku včerajšnjega dneva je izvršil sovražnik na več krajih posamezne napade proti našim položajem od Finskega zaliva do Vuck-sena. Vsi ti napadi so bili odbiti. Sovražnik je pri tem izgubil bataljon vojakov in šest tankov. Na bojišču jugovzhodno od Salmenkijotte so naše čete zaplenile 21 topov ter veliko količino municije za strojne puške. Opoldne je izvršil sovražnik napad na položaje pri Tajpali. Borba se nadaljuje. Severovzhodno od jezera Ladoge so naše čete dosegle velik uspeh ter dosegle močan sovražni položaj. Pri tem so zaplenile 20 tankov, 36 težkih topov, 17 traktorjev, 32 poljskih topov, 25 oklopnih avtomobilov in 200 tovornih avtomobilov.

Napori Finske

London, 19. febr. AA. Finska vlada je sklenila mobilizirati vso mladino od 9. do 18. leta za poljska dela. Mladina bo morala delati na kmetijah, ker je velika večina moških na bojišču, ženske pa ne morejo opraviti same vsega dela.

Poostrena podmorniška vojna

London, 19. februarja. AA. Reuter: Kakor je znano, je nemška vlada objavila sporočilo, da se ne smatra za naprej več vezano na odredbe londonske konvencije o podmornicah. Vlada rajha izjavlja v istem sporočilu, da je dala ukaz poveljnikom vseh nemških podmornic, da potope vse obožene ladje, na katerih se nahajajo topovi ali pa ladje, ki bi poskušale dati odpor nemškim pomorskim silam.

Osebnosti

Belgrad, 19. febr. m. S. kr. ukazom je postavljen na medicinski in bogoslovni fakulteti ljubljanskega vseučiliša za tajnika 6. pol. skup. Franc Albrecht. Za primarnega zdravnika državne delavnice za proteze v Ljubljani je napredoval v 4. pol. skup. dr. Franc Minarž. Za tehničnega višjega pristava Higienijskega zavoda v Ljubljani v 7. pol. skup. sta postavljena inž. Josip Hočevar in inž. Vilko Kregar.

Belgrad, 19. febr. AA. V imenu Nj. Vel. kralja je upokojen Ivan Srebrnič, računski inšpektor v 6. skupini v gozdnem ravnanstvu v Ljubljani.

italijansko in romunsko himno. Minister je obhodil oddelek črnih srac in italijanske liktorske mladine, nato si je pa ogledal znamenitosti etarega rimskega mesta, ki mu ga je strokovno razkazal ravnatelj pomorjskih izkopov.

Neapelj, 19. februarja. AA. Stefani. Danes je v Neapelju prišel Sidorovici s svojo goso in spremstvom. Pozdravili so ga predstavniki krajevnih oblasti. Na poti od postaje do hotela so ga meščani toplo pozdravili. Ob 11 je sprejel Sidorovicija v zasebno avdienco prestolonaslednik Umberto.

KULTURNI OBZORNIK

Bibliografija češke in slovaške kulture v Jugoslaviji

Dr. Oton Berkopec, knjižničar Knjižnice Slovenskega inštituta, je že pred leti izdal popolno bibliografijo vseh del in člankov, ki so v Jugoslaviji izšli kdaj o Masaryku. Sedaj pa mu je ista založba, »Slovansky institut« v Pragi, ki ji načeluje Slovenec prof. dr. Matija Murko, izdala prvi del njegove obširne bibliografije stikov takih kulturnih panog, kakor so češka in slovaška literatura, gledališče, jezikoslovstvo in narodopis v jugoslovanskem tisku, pod naslovom: *Česká a slovenská literatura, divadlo, jazykozpyt a narodopis v Jugoslaviji*. Podnaslov je »Bibliografija od 1. 1800 do 1935«. Je to obširno delo (str. 415), ki pa je zasnovano še širše, kajti sedaj imamo pred seboj samo prvi del: *Knjige in časopisi*. Dr. Oton Berkopec je nekaj let posvetil samo pregledovanju jugoslovanskih knjig, časopisov in revij — sam pravi, da je pregledal 207 slovenskih in 398 srbskohrvatskih periodičnih tiskov! — da je sestavil to temeljno bibliografijo jugoslovanskega poročanja o čeških in slovaških kulturnih zadevah. V šestih prevezih oz. poglavjih daje natančen pregled teh stikov v naslednjih skupinah: I. Čehi in Slovaki v slovenskih, hrvaških in srbskih knjižnih spisih; II. Prevodi v slovenščino (v knjigah in časopisih); III. Prevodi v srbskohrvatsko (knjige in časopisi); IV. Seznam člankov, slovenskih in srbskohrvatskih, ki govorijo o imenovanih čeških in slovaških kulturnih panogah; V. Češki in slovaški motivi v teh literaturah ter VI. Izvirni tiski v češčini in slovaščini v teh književnostih. Na koncu pa daje abecedni pregled vseh časopisov, ki jih je pregledal v Pragi oziroma v jugoslovanskih knjižnicah ter osebni register imen, ki omogočata hitro orientacijo.

Tako je razdeljena ta bibliografija, ki je terjala gotovo neizmerno dela, ljubezni in razglednosti po jugoslovanskem knjižnem trgu. Avtor sam se dobro zaveda pionskega pomena te bibliografije, zato tudi ne krije pomanjkljivosti, temveč jih v uvodu razloži ter prosi za eventualna dopolnila, da jih bo v drugi knjigi mogoče dodati. Ker se je seveda moral omejiti na določeno dobo, je vzel v poštev razdobje od 1. 1800 do 1935 vključno ter se je v tem prvem zvezku omejil samo na knjige (te v celoti), sicer pa samo na nekaj področij kulturnega udejstvovanja (književnost in gledališče ter jezik in narodopis), dočim je druge panoge (pedagogika, filozofija, sokolstvo, politika itd.) odložil za drugič. Prav tako je izločil tudi Masaryka, ki ga je obdelal v posebni knjigi.

Tako imamo pred seboj lepo zbrano gradivo medsebojnih kulturnih stikov med češkim, slova-

škim in jugoslovanskimi narodi. Stopa nam jasno pred oči stvarna vsebina teh skupnih informacij, pa tudi imenik oseb, ki so gojile to medsebojno spoznavanje. Še in še se bodo raziskovalci morali poglobljati v to zakladnico bibliografije, ki bo marsikaj postavila v novo luč in osvežila nova imena ter po vrednosti ocenila dela posameznikov v teh smereh. Že Berkopec sam je v uvodu omenil, kako se mu kaže delo v teh smereh pri posameznih jugoslovanskih narodih, kdo se je posebno odlikoval v posameznih dobah, ter kako so prevajalci izbirali svoje prevode, po osebnih okusih ali po literarni pomembnosti. S pogledom na Slovence se mu kaže taka perspektiva takole:

»Tudi pri Slovencih se kaže, kako malo so prevajalci poznali sodobno češko poezijo in prozo. Kraljevski škof, kakšen brezpomembni avtor, ali slučajna, večinoma anonimna beležka — je vse do šestdesetih let, ko se pokažejo v slovenskem časopisju in revijah Nemcová, Chocho-loušek, Světlá in drugi. Glavni prevajalci iz češke književnosti so v tem času France Cegnar, Fran Levstik ter Lavoslav Gorenjec-Podgoričan, Ivan in Franjo Tomšič in drugi. V osemdesetih letih je največ prevajala Legova družina. Legove zasluge za slovensko-češke stike so sicer znane, toda treba jih bo še posebej osvetliti. V devdesetih letih izhaja zelo veliko čeških stvari v zbirkah Franca Gabrčka v Gorici, ki si je znal pridobiti vrsto dobrih sodelavcev. Pozneje pa stopajo v ospredje generacije slovenske napredne mladine, ki je študirala v Pragi. Ta uvaža v slovensko literaturo predvsem dela Macharja in Bezručá ter propagira na vse načine tudi duha moderne češke kulture. V časopisih za mladino je bil vsa desetletja najbolj priljubljen češki avtor Václav Kosmak (glavni prevajalec Josip Gruđen). Med najbolj marljivimi informatorji o češkem in slovaškem pismenstvu v predvojni letih so bili: v katoliškem tisku France Stingl, v naprednem pa V. M. Zalar, Ivan Lah, A. Dermota, A. Zavadil, J. Glonar, Fr. Govekar, Fr. Ilešič in dr. Literarne stike češke in slovaške pa goje po vojni s polno znanostjo in veliko ljubeznijo dr. Ivan Lah, Božidar Borko, dr. Tine Debeljak in dr.«

Taka slika je samo bežen prerez skozi bibliografijo teh stikov Dr. Berkopec je postavil temelj s knjigo, ki bo odslej priročen vsakemu delavcu na polju medsebojnih kulturnih spoznavanj, ki jih ne sme sedanjost pretrgati, temveč čimbolj utrditi. V tem pogledu naš rod ne sme ostati za predniki.

Velika rudniška nesreča se je zgodila v Charleroiu v Belgiji. Na sliki so svojci ponesrečencev.

Žaloigra ob vojni

Med žrtvami nedavne nesreče v rudniku Marchiennes-au-Pontu v Belgiji, je tudi poljski rudar, čigar življenje je zares vseskozi žalostno:

Ko se je začela nemško-poljska vojna, je ta rudar sam živel v Belgiji, da bi zaslužil za svojo ženo in oba otroka, ki so ostali na Poljskem. Vojni dogodki so ga še bolj podžgali, da je še bolj goreče delal, saj je hotel zaslužiti denar za potnino, da bi prišla družina iz Poljske v Belgijo. Veliko je bilo treba prestat, preden je žena dobila potno dovoljenje. Nekaj dni prej, preden se je zgodila rudniška nesreča, je rudar dobil veselo novico, da bo njegova družina skoraj pri njem.

Na dan nesreče je žena z otrokoma prišla v Marchiennes. Ko so ji po ovinkih povedali, da je njenega moža ubilo, bi bila skoraj obupala. A dobri prebivalci Marchiennes so ji ponudili streho in storili vse, da bi uboga družina dobila pravico bivanja v Belgiji.

Magnetični severni tečaj je na južnem tečaju

Iz Newyorka poročajo:

V Washingtonu so sprejeli brezlično vest raziskovalca južnega tečaja, admirala Byrda, ki pravi, da se je ekspedicijski posrečilo priti v bližino magnetičnega tečaja v južnem tečajnem ozemlju.

Ekspedicija je torej blizu magnetičnega severnega tečaja. Navadni človek je presenečen, če zve, da je magnetični severni tečaj na južnem tečaju. Pa je vendar ta uganka preprosta, če vemo, da je to resnica iz fizike. Če obesimo magnetično iglo, kaže njen severni tečaj proti severu, južni pa proti jugu. Ker pa pravi fizika, da se raznoimenska tečaja privlačita, in je naša zemlja kakor velik magnet, je torej na tem magnetu (na zemlji) južni tečaj na severu, severni pa na jugu.

Zoper preklinjevanje v Italiji

Italijanski osrednji odbor akcije zoper preklinjevanje je v mesecu januarju priredil v vsaki občini po en »dan zoper preklinjevanje«. Državne in cerkvene oblasti, zlasti pa članstvo katoliškega apostolata Italije, so skupno sodelovali. Radio je oznanil oklice na delavce, kjer so med drugim še besede: »Mi moramo na glasno navado preklinjevanja, preostanek iz materialističnega komunizma, enkrat za vselej iztržiti! Preklinjevanje je žalitev Boga, kateremu je italijanski duh postavil božje hrame in umetnine neminljive vrednosti. Nikar ne dopustimo, da bi take grdinke besede iz nečistih ust spakedrale italijanski jezik!«

Isto velja za slovenski jezik! Ali imamo pri nas tako akcijo?

Jasen odgovor

Pod naslovom »Jasen odgovor« prinaša »Gottscheer Zeitung« dne 10. februarja 1940 dve strani dolg članek kot odgovor na razpravo g. Francela Marolta o kočevski narodni pesmi v »Kočevskem zborniku«. Članek je podpisal Walter Hönnigmann. V koliko bo g. Marolt na ta odgovor reagiral, to je njegova stvar. Ker pa naletem v članku na dveh mestih tudi na svoje ime, smatram za dolžnost, da na ti dve mesti odgovorim, posebno še, ker čutim v njih neko posebno tendenco.

V uvodu opisuje g. Hönnigmann svojo prvo srečanje z g. Maroltom v poletju 1. 1937, ko je zapisoval g. Marolt kočevske narodne pesmi. Pravi, da mu je dal g. Marolt napadne podatke o svoji osebi. Predstavil se mu je med drugim tudi kot »oženjen«, na kar pristavlja g. Hönnigmann, da to ni bilo res, ker ga je šele pozneje poročil »njegov prijatelj Matija Tomc«. (Ta »prijatelj« ima v članku, v katerem se prikazuje g. Marolt vesekot kot diletant, kaj čuden prizvok!) K tej trditvi bi pripomnil samo to, da bi moral g. H. v članku, ki mu hoče dati videz znanstvene temeljitosti, za vsako trditev dobiti točne informacije. Res je, da sem poročil g. Marolta, toda ne šele po 1. 1937, ampak poldrugo leto prej, ali točneje: 22. decembra 1935. Tako stoji zapisano na poročnem listu in v poročni knjigi, ki sta zame edini merodajni vir, če hočem priti v tej stvari na jasno. Tudi g. H. bi se moral toliko potruditi in pogledati v poročno knjigo, preden je zapisal svojo neresnično trditev. Če si ni vzel toliko truda in časa, da bi si nabavil te najbolj primitivne in najlažje dosegljive podatke, potem si lahko mislimo, na kakih nogah stoji njegova ostala izjavljanja, za katera je treba dolgotrajna temeljitostna študija! Zdi se, da ni temeljitosti, ki jo sicer občudujemo pri njegovih sonarodnjakih, najboljša čednost g. Hönnigmann. To bi sklepali tudi iz tega, ker sam pravi v članku, da je bilo njegovo glasbeno znanje v 1. 1937 vsakakor še zelo šibko. Kako si ga je v dobrih dveh letih toliko izpopolnil, da more pisati znanstveno tako visoko leteče članke, to se zdi glasbenim pedagogom vsakakor zelo zagonetno. Morda bi odkril H. svojo skrivnost kake glasbeni akademiji, da ne bi bilo treba ljudem študirati po osem ali deset let, preden pridejo do spoznanja, da je to pravzaprav šele »začetek učenosti«!

V nadaljevanju izjavljanju pravi g. H., da se je takrat pri Trubarjevem koncertu g. Marolt gotovo pristrano smejal za kulisami. Marolt je namreč edini Slovenec, ki se mu je posrečilo, da je mogel celo v neki katoliški cerkvi izvajati Lutrove kontrafrakture, ki jih je prinesel semkaj Trubar (slovenski protestantovski pridigar okoli 1550) in ki jih je harmoniziral za moški zbor katoliški duhovnik Matija Tomc. To je bil gotovo Maroltov največji notranji uspeh in največje zadoščenje, da je mogel koncertirati s temi lutrovecimi koralami, za kar je notabene služila celo neka katoliška stolnica kot koncertna dvoran z vstopnico (!). Naj bo g. H. prepričan, da se je tudi njegovim ljubeznivim trditvam marsikdo smejal, pa ne za kulisami! Prepričan naj bo tudi, da na njegove trditve, ki bi rade zadele več kot dve muhi na en mah in ki se slišijo skoraj kot nekaka majhna denunciacija, ne bi odgovarjal, če ne bi slišali podobne muzike tudi od ljudi, ki imajo drugačna, bolj po naše zvečena imena. Če bi hotel od besede do besede dokazovati neemiselnost samo teh stavkov g. H., bi moral »Slovenec« iziti v posebni izdaji. Zato si bomo njegove trditve samo kratko ogledali.

Najprej naj ugotovimo, da je omenjeni koncert kretel za »Trubarjev koncert g. H. Uvodnik ga naziva »Duhovna pesem XVI. stoletja«. Kot glasbeniku mi tudi ne ugaja trditev, da sem podpisani te protestantovske koralke »harmoniziral«. Bolj točno je prestandovo v uvodniku k omenjenemu koncertu, da sem te pesmi stilno priredil. Za stilno priredbo je treba nekaj več kot za harmonizacijo kake pesmice, kjer dani melodiji podstavljam nekaj več ali manj posrečene akorde. V danem slučaju je treba temeljitostna poznanja starih cerkvenih tonovih načinov, poznati je treba duha in slog skladateljev 16. in 17. stoletja, iz vseke posamezne melodije je treba izluščiti prvine, ki služijo skladatelju kot gradivo pri njegovem delu. Vse to zahteva vsaj toliko temeljitostnega znanja, prave in dela, kolikor članek g. H. Da pa že celo ne moremo govoriti o harmonizaciji pri polifono gra-

jnih skladbah, in teh je tudi nekaj med omenjenimi koralami, to bo pa tudi g. H. uvidel.

Ker je bil g. H. že toliko ljubezniv, da je »prstom pokazal na grešnika in da je kot spreten alkimist mešal Lutro, protestantovskega pridigarja Trubarja in katoliškega duhovnika Tomca, bom vrsto svojih grehov še izpopolnil. Povedati moram g. H., da da sem tudi sam vprico škofa, veega proforskega zbora in vprico polne dvorane izvajal s svojim dijaškim zborom nekatere teh »protestantovskih« koralov. Iz previdnosti pa sem si to upal šele takrat, ko v zboru ni več sodeloval dijak Walter Hönnigmann, o katerem pa ne morem z gotovostjo reči, če je istoveten z gospodom istega imena, ki je napisal svoj članek v G. Z. Da bo mera polna, mu naštejem še nekaj tujih grehov. Gotovo pozna g. H. nekega J. S. Bacha. Bil je protestant, in to še zelo pravoveren in pobožen. Vendar so njegovi pasijoni po Mateju z mnogimi vloženimi protestantovskimi koralami še ponovno izvajali v ljubljanskih katoliških cerkvah. Nekateri teh koralov moremo celo elišati med katoliško službo božjo. Ravno tako so izvajali Bachov božični oratorij. Če posežemo za kakih 15 let nazaj, vidimo, da je izvajalo pevsko društvo »Ljubljana« v stolnici koncert izbranih in izrazitih a cappella skladb ruskih cerkvenih pravoslavnih skladateljev. Koncert, ki je bil vseskozi na visoki umetniški stopnji, je vodil sedanjí stolni dek. in kan. dr. Fr. Kimovec. Nad koncertom pravoslavnih skladb v katoliški stolnici se ni ne takrat ne pozneje nikdo spodbikal, stolnica še danes stoji. Obratno pa elišimo tudi v protestantovskih cerkvah skladbe katoliških avtorjev, kot so n. pr. Palestrina, Orlando Laeso, Gallus, G. Hönnigmann naj odpre zlasti sedaj v postnem času svoj radijski aparat, pa se bo lahko prepričal, da je to resnica. Torej nimamo samo v Ljubljani tako neobčutljive vesti, kot nam to očita g. H.

Sicer pa kako more g. H. trditi, da so gornji napavi protestantovski? Saj je gotovo tudi njemu znano, kak proces se je vršil ob nastajanju protestantovskih pesmi. V vsaki učni knjigi glasben: zgodovine se lahko poučimo, da je protestantovski koral črpal svoje napeve iz starih latinskih (katoliških) spevov, iz dotedanje nemške cerkvene pesmi, ki je bila seveda katoliška, in iz narodnih pesmi. Besedila latinskih spevov so prestavili v nemščino (v drugih deželah seveda v drug jezik); če je bilo treba, so besedila spremenili, včasih jih tudi nadomestili z novimi. Tudi prvotne melodije so deloma predelali, poenostavili in jih tako v približali ljudskemu pojmovanju. Seveda so v poznejši dobi dobili tudi veliko samostojnih melodij. Vsekar je torej veliko protestantovskih pesmi po svojem izvoru katoliških (ne pa nemških, ker so bili katoliški latinski spevi last vse kulturne Evrope, ne samo Nemcev). Univerzitetni profesor dr. Robert Lach nas je na dunajski glasbeni akademiji učil, da kaže celo protestantovska himna »Ein feste Burg« močne reminiscence na katoliški »Te Deum laudamus« v najstarejši obliki. Kar se tiče posebej v ljubljanski stolnici izvajanih skladb, je prav posebno značilen »Oče naš«, katerega melodija je točno povzeta po katoliški Marijini pesmi »Maria zart«. Kot trdi dr. Cerin v »Slovenec« dne 16. januarja 1938, se je ta pesem kot Marijina pesem skoraj gotovo pela, tudi po naših krajih in jo je Trubar porabil za svoje vernike tako, da ji je podložil nov tekst, ki je pa tudi a katoliškega etališča dogmatično neoporečen, kar moremo trditi tudi o vseh drugih izvajanih skladbah. Da je pa na pr. tudi tekst v »Božičnici« bližji katoliškemu pojmovanju kot protestantovskemu (temu je celo nasproten), nam dokazujejo mesta kot na pr. ono, da »Beseda božja vzela nase kri in meso v devinskem telesu« (citi-ram prost); ali celo prelepa primera. »kakor sonce skozi glaž gre itd.«. Če je torej g. Marolt izvajal s svojim zborom v stolnici pesmi z izrazito katoliškimi melodijami in z dogmatično neoporečnim tekstom, ki so jih mogli peti celo v tisti kritični dobi tudi katoliški Slovenci, potem zares ne razumem, kako se more g. H. nad tem spodbikati. Podpisani, čeprav katoliški duhovnik, bi v tem oziru še več prenesel. Morda pa tiči zajec kje drugje?

Ne da bi hotel dati svojim izjavljanjem kak znanstven videz, kot je to storil g. H. v svojem članku, sem osvetlil samo nekatere deloma neresnične, deloma nestrokovnjaške trditve g. Hönnigmann. Za druge,

še veliko bolj kočljive, se bo morda kdo drugi po-zanimal.

Prof. Matija Tomc.

Gostovanje bolgarskega baritonista Popova

Slavni bolgarski baritonist Boris Popov, ki se nam je pred nekaj leti na koncertu z bogato obez-nostjo in lepoto svojega glasu in veliko pevsko kulturo svojega glasu in veliko pevsko kulturo vtisnil v spomin kot resničen pevski umetnik, s svojim sobotnim gostovanjem v Verdijevem »Trubadurju« ni izpolnil našega pričakovanja. Res je vloga grofa Lune, ki jo je pel v slovenskem jeziku, izdelal s prepričevalno dostojanstveno umerjenostjo, tudi polne in mehke nižje lege njegovega glasu so še vedno izdajale pevca velikega formata. A v to sliko so občutne težave pri obvladovanju višin in neka splošna glasovna utrujenost posegale toliko močete, da se je poslušalcu, ki se spominja Popovljevega prvega koncertnega nastopa v Ljubljani, nehoti vrivala misel, da so te motnje morda v neki meri le posledice precejšnje trenutne indisponiranosti. V tem primeru seveda njegovo sobotno gostovanje ne bi moglo biti odločilno za vprašanje kaj bi lahko pričakovali od njega kot stalnega baritonista v našem gledališču. Poleg tega je seveda treba pomisliti, da vloga grofa Lune bržkone ni najpripravljenjša za njegov glas; in da je neva-nost slovenskega jezika motila njega še bolj kot poslušalce, je tudi umljivo. — Izmed vseh ostalih večjih vlog, ki so jih skrbno izdelal gđ. Bašičeva, ga. Kogejeva, g. Lupša, je treba posebej omeniti g. Francila, ki ni pokazal samo velikega napredka v pevskem oblikovanju vloge Manrica, ampak je tudi dokazal, da v vztrajno delavnostjo stremi za vzvišenimi cilji visoke pevске umetnosti. Zato je bilo zaslužno viharno navdušenje občinstva ob njegovi ljubavni ariji.

dr. W.

PS. O pesni pesnitvi »Lok« pesne dvojice Pie in Pina Mlakarja bomo prinesli jutri obširno poročilo.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Zadnja nedelja je bila zopet v znamenju smučarskega športa. Od mnogostevnih in zanimivih prireditvev navajamo najvažnejše rezultate.

Državno prvenstvo v štafeti 4×10 km v Mariboru

1. štafeta 3:00.43 (Bratstvo, Jesenice, Zemva 46.54, Ranzinger 46.52, Knific 43.49, Smolej 43.08). 2. štafeta 3:14.45 SK Ilirija: Andrej Rožič 48.29, Istinič 51.52, Janez Rožič 49.49, Petrič 44.35. 3. štafeta 3:16.10 (SK Ljubljana: Rus 49.40, Illovar 52.29, Korenini 47.27, Starman 46.33). 4. štafeta 3:31.32 (ISSK Maribor: Fanecl 49.09, Šuhic 54.30, Škočir 56.22, Legvart 51.31). 5. štafeta 3:47.50 (SK Rapid: Šmiderer, Karasek, Wolfgruber, Heller).

Mednarodne smučarske tekme v Planici

Tekme v smuku: 1. Lukanc Slavko (SK Tržič) 3:48 in tri petine min. : 2. Zvan Lojze (ASK Gorenjec) 3:56; 3. Wieser K. (Nemčija) 4:06.

Slalom: 1. Lukanc Slavko (SK Tržič) 1:46; 2. Zvan Lojze (Gorenjec) 1:50.1; 3. Klein Bruno (Skala) 1:51.5.

Tekme Bratstva v smuku

1. Kobler Stane (Skala) 2:23; 2. Moderc Stanko (Bratstvo) 2:36; 3. Saksida Ivan (Bratstvo) :38.

Smuške tekme Korotana v Ljubljani

Smuk: seniorjev: 1. Bernot Bogdan 1:16. Juniorji: 1. Brane Franci 1:17.3. Izven konkurence: 1. Jeločnik 1:15.1. Slalom: 1. Bernot Bogdan 2:41.3 pri seniorjih. Juniorji: Megušar Janez 2:15.5 min. Skoki: 1. Jarca Drago 19.75 točk.

Smuk mladine Sm. kluba Ljubljane

Na 6 km: 1. Bem Boris (Ljubljana) 29:51. Na 4 km: 1. Spacapan Franc (Ljubljana) 21:24. Na 2 km: 1. Nebec Ivan 9:57 min.

Skakalne tekme v Kamniku

1. Pribovšek Franc (Ilirija) 217.1 t. 2. Jakopič Albin (Dovje-Mojstrana) 213.9 t. 3. Nedog Jože 206.2 točk.

Tekme v srbski ligi

V Beogradu sta bili odigrani prvi tekmi Srpske lige za pomladno sezono. Jugoslavija—ZAK (Subotica) 13:0 (4:0). BSK Gradjanski (Skoplje) 5:0 (1:0). Zemun—Jedinstvo 1:3 (0:1).

Borovo: Bata—Vojvodina 2:2.

Sarajevo: Slavija—Bask 2:2 (1:0 za Bask).

Zagreb: Gradjanski—Slavija (Varaždin) 6:1 (4:0).

Hokey v Karlovcu

V nedeljo je bila odigrana hokey tekma ZKD in KSU 1:1. — Popolne je bila odigrana hokey tekma Ilirija—Primorac 6:2.

Slovenec Kerštanj je postal smučarski prvak Hrvatske v klasičnih disciplinah, ki so se vršile v Delnicah.

Zborovanje športnikov

Hermes je imel v nedeljo svoj XXI. redni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan in ki je bil z ozirom na predstoječo dvajsetletnico kluba in z ozirom na gradnjo novega stadiona še prav posebne važnosti.

Lahkotletti so imeli svoje razgovore v Ljubljani, da se končno veljavno dogovorijo o stvarih, v katerih se doslej še niso mogli zediniti. Tudi na ljubljanskem sestanku so ostale važne stvari nerешene, četudi je bilo mnogo koristnega napravljeneja za naš lahkotletski šport.

V Mariboru je zborovala mariborska kolesarska podzveza, težkotletti so pa imeli občni zbor vrhovne težkotletske zveze v Zagrebu. Ta zveza ostane tudi vnaprej v Zagrebu.

Občni zbor mariborske kolesarske podzveze

Včeraj se je vršil v Mariboru v prostorih restavracije Grajskega kina občni zbor kolesarske podzveze v Mariboru. Vodil ga je predsednik Anton Hlebs, poleg njega so pa poročali še tajnik J. Jenko, tehnični referent Vinko Glavič, blagajnik Jenko, v imenu nadzornega odbora Močnik. V podzvezi je včlanjenih 7 klubov s skupno 61 veriliranimi dirkači. Slovensko zvezo je zastopal njen predsednik podpolkovnik v p. Jaklič, ki je obširno obrazložil cilje in namene zveze. Govoril je tudi podpredsednik ljubljanske podzveze Vospersnik. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor:

predsednik Ant. Hlebs, podpredsednik Flajs M., tajnik in blagajnik J. Jenko, tehnični referent Vinko Glavič, njegov namestnik Friderik Šapec, odborniki Šibenik, Lešnik, Smrekar, Lupša, Sumer, Atruelin, Aršič, Korcn. Nadzorstvo: Močivnik, Matala. Razsodišče: Fiser, inž. Lah, Kvas.

SK Grafika. V četrtih, dne 22. t. m. bo ob 7 važen sestanek, na katerega vabim vse aktivne člane in na novo pristopivše juniorje. Prosim si-gurno. — Načelnik.